

בלבבי משכן אבנה

שיעורים השבוע בקול הלשון: עבודת השם "בצק" #40051759 | מחשבה "גדד" #40053044

נקודה מתוך הפרשה - מקץ

ב. כיצד פרות דקות בשר יכולות לאכול פרות שמנות בשר ויתר על כן לֹא נֹדַעַל פִּי-כָּאוּ אֶל-קֶרְפָּנָה וּמִרְאֵיהֶן רָע כַּאֲשֶׁר בְּתַחֲלָה כַּמִּשָּׁבַע בַּפְּסוּק כֹּא. ובחלום שחלם עיקר הדגש היה על כך שחלשות אוכלות חזקות ולכן עיקר הדגש בריאות, לשון חוזק, בריא אולם, לפי תפיסת פרעה.

אולם כאשר סיפר ליוסף, הוסיף את הדגש הנוסף שלא נודעַל פִּי-כָּאוּ אֶל-קֶרְפָּנָה וּמִרְאֵיהֶן רָע כַּאֲשֶׁר בְּתַחֲלָה.

והנה שורש בריאות בשר הוא באשה, שכתוב בה (בראשית ב, כא "וַיִּסְגַּר בְּשֶׁר תַּחֲתָנָה" וכתב בגבורות דוד (עמוס ד, א) וז"ל, פרות הבשן הני נשי השרים בשומרון, ועל כי היו מתענגות ושמנות מרוב כל, המשילים אל הפרות הרועות בבשן במרעה שמן, שהן שמנות ובריאות בשר עכ"ל. ועיין רש"י ורד"ק (שם). ואצל הנשים אין עיקר כוח בריא לשון חוזק ותוקף, אלא לשון של בריאות בשר, שומן, ותואר הנראה. וזה עיקר מדרגת מצרים, שעליה נאמר (ירמיהו מו, כ) "עֲגֹלָה יִפְהַפֵּיה מִצְרַיִם", ולכן לקח פרעה את שרה, כי היתה יפת מראה.

אולם בהעמק דבר (פסוק יח) ביאר וז"ל: סיפר שראה שהמה בריאות, היינו שמנות וגם נפוחות מעיבור, עכ"ל. כעניין דאיתא (ב"ק מט ע"א דנופחא של עיבור נותן תואר יפה לבהמה, דנראית שמנה יותר ובריאת בשר לבד, עכ"ל.

ובאמת שתחילה כתוב (שם, ב) "יִפּוֹת מִרְאֵה וּבְרִיאוֹת בְּשֶׁר", ולהלן (שם, יח) כשסיפר פרעה ליוסף מה ראה כתוב "בְּרִיאוֹת בְּשֶׁר וַיִּפּוֹת תְּאָר" (ובשינויים הללו – ראה תנחומא מקץ ג', וילמדנו ד"ה וירק את הניכיו, ורבינו בחיי (שם, יח) וז"ל: אין פרעה מספר בחלומו ליוסף כמו שראה ממש, עכ"ל.) והבן שיש בחינת בריאות בשר שנותן ביטוי ליפות מראה, כמ"ש בכלי יקר. ויש בריאות בשר שתולדתו יפות מראה, כמ"ש בהעמק דבר.

וכתב הרד"ק (ספר השורשים ערך שמן) וז"ל, ועל דרך ההשאלה, (שופטים ג, כט) כַּל-שֶׁמֶן וְכַל-אִישׁ חָיִל, ר"ל בריא וחזק, עכ"ל. ולפ"ז כאשר הפרות הרעות והדקות אוכלות את הפרות הבריאות בשר, יש בכך ב' חלקים: א. שפרות דקות וחלושות בכחם לאכול פרות שמנות וחזקות.

בפרשתנו (מא, ב – ז) מתוארים חלומות פרעה וישנם מספר שינויים בלשון התורה:

בפסוק ב נאמר "שֶׁבַע פְּרוֹת יִפּוֹת מִרְאֵה וּבְרִיאוֹת בְּשֶׁר", וכן בפסוק ג' נאמר "רָעוֹת מִרְאֵה וְדָקוֹת בְּשֶׁר", אבל בפסוק ד' כשנאמר "וְתִאֲכַלְנָה הַפְּרוֹת רָעוֹת הַמִּרְאֵה וְדָקוֹת הַבְּשֶׁר אֶת שֶׁבַע הַפְּרוֹת יִפּוֹת הַמִּרְאֵה וְהַבְּרִיאוֹת" חסרה המילה – בשר (בריאת בשר).

יש לצרף לקושיה את השוני במילים כשפרעה מספר ליוסף על חלומותיו.

ביאור מורינו הרב שליט"א

בְּרִיאוֹת בְּשֶׁר פּרשו (פסיקתא זוטרתיא מקץ נא, ב): שמנות, וכן הוא אומר (שופטים ג, יז) "וְעֲגֹלּוֹן אִישׁ בְּרִיא מְאֹד".

וביאר בכלי יקר (פסוק א) וז"ל: **וּבְרִיאוֹת בְּשֶׁר** הוא פירוש על יִפּוֹת מִרְאֵה, כי זולת זה במה יודע אפוא אם הבשר בפנים בריא או חולה, אם לא על ידי מראה שלה המעיד על בריאות הבשר שבפנים, עכ"ל.

רכישת ספרי הרב
ספרי אברמוביץ'
משלוח ברחבי העולם
03.578.2270
USA 718.871.8652

כל החומר
[זולת חלק ליקוטים]
שמופיע בגיליונות
מידי שבוע
יוצא לאור לראשונה

קו ישיר לשמיעת
שיעורי מורנו הרב שליט"א
ב'קול הלשון'
ישראל 073.295.1245
USA 605.313.6660

לקבלת העלון
בדוא"ל
bilvavi231@gmail.com
לקבלת העלון
בפקס 03.548.0529

© כל הזכויות שמורות
מערכת 'בלבבי משכן אבנה'
טלפון 052.763.8588
פקס 03.548.0529
bilvavi231@gmail.com

חלומות

"וַיְהִי מִקֵּץ שְׁנַתִּים יָמִים וּפְרָעָה הָלַם וְהָיָה עִמָּד עַל הַיָּאֵר" (מא, א)

מהות החלום -

ראיית החלקים מצורפים בלי סדר ברור

שאלה:

רציתי לשאול, אם המציאות היא מעין מצג פנימי של הנפש, שהאדם הוא "עולם ומלואו", כיצד העולמות של כולנו מתחברים, הרי כל אחד הוא עולם, ויש כאן ריבוי? וכמו כן, היכן היציבות? מי שיש לו מידת עפר חזקה ממש ירגיש חוסר יציבות מכך, ודימיון של "היינו כחולמים" דקלקול.

תשובה:

כל הבריאה צורת אדם אחד גדול, וכולנו חלקי אותה צורה, ושם החיבור, וזה שורש היציבות. החלום הוא ראיית החלקים מצורפים בלי סדר ברור. הסדר הברור הוא צורת אדם אחד - זו תמונה שלמה של מציאות ללא דמיון.

מעמקי כח הבחירה שמתגלים בחלום

שאלה:

אם יש חלום כגון אכילה ואני מברך או לא אוכל בגלל שאני בשרי וכד' האם זה בחירה בחלום או שזה שיחזור של מהלך היום

תשובה:

פעמים זה חזרה על מעשה היום, ופעמים זהו גילוי מדרגת האדם. עיין צדקת הצדיק (אות ג) וז"ל, שמהחלומות ניכר מעלת האדם, עכ"ל.

המשך שאלה:

חלמתי כמה פעמים שיש ניסיון של מראה אסור, ואני מרגיש שיש כוח חזק מאוד שמושך לעבירה, ומנגד יש קול שממש מדבר ומשכנע שלא כדאי, ואני כאילו באמצע ומחוץ לזה, ויש בנפש תחושה חזקה מאוד של ספק, וממש יורד עד עומק הנפש מקום עמוק מאוד שאני לא מכיר בהקיץ.

ושאלתי היא, מה ניתן ללמוד מכך על כוחות הנפש, או שבאמת זה דברים בטלים ושחזור של מהלך היום כנ"ל.

תשובה:

יש כח בחירה בדעת החיצונית, וכח זה אינו קיים בשעה השינה, כי נסתלקו המוחין ונסתלק כח הדעת הבוחר. וכן נתבאר בליקוטי תורה, חב"ד (כי תבא, דף מב, ב) וז"ל, בחלום אין בו בחירה ורצון כלל, עכ"ל.

אולם בעומק יותר, בחלום מסתלק הדעת התחתונה, ונגלה

שורש הדעת ה"עליונה", שנוגעת במקורה ברצון. ודבר זה נגלה אצל שלמה המלך, כמ"ש (מלכים, א, ג, ה-י) בגבעון נראה ה' אל שלמה בחלום הלילה, ויאמר אלקים שאל מה אתן לך וגו' וייטב הדבר בעיני אדני כי שאל שלמה את הדבר הזה, ויאמר אלקים אליו יען אשר שאלת את הדבר הזה ולא שאלת לך ימים רבים ולא שאלת לך עושר ולא שאלת נפש אויביך ושאלת לך הבין לשמוע משפט וגו'. ואע"פ שהיה זה בחלום של נבואה, בכל חלום יש מעמקים נעלמים אלו (ועיין צדקת הצדיק, אות רג), כי החלום מגלה את מעמקי הרצון. וכמ"ש בצדקת הצדיק (אות רמט) וז"ל, וכל חשק שלמה היה לחכמה, שעל זה ביקש בחלום רק זה, עכ"ל. ועיי"ש (אות רנ"ט). ועיין עוד בדבריו בליקוטי אמרים (דרש לסיום הש"ס, ד"ה ולכך יוסף נתגדל ע"י חלום).

ועיין עוד בדבריו במחשבות חרוץ (אות י) וז"ל, ושמעתי בשם הרבי ר' בונם, דהחלומות הם בירור האדם במה מעמקי לבבו שקועים, עכ"ל. ולכך בעומק בשעת החלום, שם שם דייקא מעמקי הבחירה, בירור הרצון.

היכן מקור החלומות הרעים

שאלה:

כאשר האדם יושן, מסתלק כח השכל, ומצד כך, כנראה שהחלומות הם מהנשמה, אך שאלתי היא, כיצד יתכן שישנם חלומות רעים, הרי הנשמה היא כולה טוב?

תשובה:

חלקם מהמדמה, וחלקם מהמקום ש"הרוח" משוטטת בעליונים וכד' ופוגשת דברים בלתי טובים. ובדקות, "נשמה כולה טוב", זהו בחלק העליון שבה, אבל החלקים התחתונים, בפרט נפש ורוח, יש בהם תערובת שאינה טובה.

במי שרוצה לראות מראות רוחניים וחלום חלומות הקשורים לכך

שאלה:

אני התלמיד ששאל את הרב מספר פעמים על ראייה רוחנית. יש משהו שפחדתי לשאול אבל החלטתי שאני חייב, הנשמה שלי דורשת את זה.

היו לי ארבעה חלומות במהלך החודשים האחרונים שעלי לשאול את הרב.

א. חלמתי שאדם צדיק מפורסם, שגר בארצות הברית שהכרתיו שהיה בחיים, שראיתי מחיך, והוא נראה קדוש,

במי שנכנס לעולמה של תורה ועדיין יש לו חלומות מהעולם הקודם

שאלה:

שואלת אישה שעזבה את העולם הקודם שבה חייה לפי 12 שנה, וזכתה לבנות בית של תורה, אך כל השנים הללו היא סובלת מחלומות ששייכים לעולם שאותו עזבה, ומתפלאות מכך שעדיין חלומות אלו רודפים אותה, אפילו שאינה שייכת כלל לאותו עולם.

האם הרב יכול להאיר את עינינו, מה שורשם של חלומות אלו, וכיצד אפשר להתפטר מהם?

תשובה:

[חלומות אלו מופיעים] כי [היא] עדיין לא עקרה את שורש החיבור, אלא [את] ה"פועל", אולם בכוחות הכהים הפנימיים עדיין ישנה התקשרות.

ולפיכך, נצרך עבודה פנימית של בירור הרצונות הדקים שבנפש, לבררם, ואח"כ לזככם.

האם יש דבר אמיתי שניתן ללמוד מהחלומות

שאלה:

האם יש משהו אמיתי שאנחנו יכולים לקבל מהחלומות שלנו?

תשובה:

ככל שמכוון לשמה, כן מתנוצץ בו אור הנשמה ומכוונו.

הנצרך לבירור חלומות - בירור כח המדמה

שאלה:

חלמתי חלום מזדעזע. בחלום ראיתי זאב שהיה יושב על פרשת דרכים ברחוב, והיה לי פחד מהזאב. אחרי כן ראיתי דוב שהלך אל הזאב וחשבתי שהדוב בא להרוג הזאב, אבל הדוב רק נשא הזאב על כתפיו ושבר את חיק הזאב, ואז הלך הדוב לבית והניח את הזאב חוץ מהבית. היה לי הרגש של חוסר אמון בדוב כיון שחשבתי שהדוב בא להרוג את הזאב ולא הרג אותו, רק הניח את הזאב ברחוב. מה היא המשמעות של החלום הזה?

תשובה:

לא כדאי להיכנס לכך, כי לצורך בירור החלומות נצרך קודם לברר את כח המדמה, וזולת כך כמעט כל החלומות עיקרם מעשני המאכלים שועלים ומצירוף מדמה בלתי מזוכך.

אבל הוא לא הבריק, ואמר לי למסור הודעה למישהו שאני מכיר. ההודעה הייתה: "תגיד לו שעדיין לא מאוחר". ואז הוא הסתובב והלך, והתעוררתי. זה היה חלום מאוד חי, לא היה שום דבר מוזר בחלום ההוא.

ב. כעבור כמה חודשים חלמתי עוד חלום, שהצדיק הזה ישב בבית הכנסת שלו בחג הפורים, ולימד תורה. הוא לא דיבר איתי ישירות, משום מה לא היה לו זקן, אבל פניו היו קדושים מאוד, בחלום לא יכולתי להפסיק להסתכל בו, ההתבוננות בפניו עוררה בי הנאה הרבה. (אני לומד הרבה מהספרים שלו).

ג. להבדיל בין החיים לחיים. חלמתי חלום שראיתי צדיק שעדיין חי, יושב בבית כנסת ומלמד תורה, היה אור בהיר מאוד מכסף ולבן שיצא מהעיניו, חוטמו, ופיו, האור הזה הקיף גם את הראש של הצדיק. לאור היו גם קרני אור צבעוניות בכל צבע שניתן להעלות על הדעת. האור היה יפה מאוד. אני לא זוכר מילים מהחלום.

ד. כעבור כמה חודשים חלמתי חלום נוסף על הצדיק הזה שראיתי בירושלם, בבית כנסת. הפעם לא היה אור לבן וכסף, אבל הוא נראה קדוש מאוד. בחלום נהניתי להביט בפני קודשו.

הרב רואה שאני מתעניין בראייה רוחנית, והחלומות האלה הם חלק מסיבה זו. החלומות האלה מפחידים אותי קצת. הם מאוד ברורים. האם החלומות האלה אמיתיים? האם הם סימנים למשהו בעבודתי הרוחנית?

תשובה:

בדרך שאדם רוצה לילך מוליכים אותו.

אין חלום בלא דברים בטלים, אולם משתנה מחלום לחלום כמה דברים בטלים יש בו, וכמה בהירות.

חלומות אלו חלקם מן מחשבות היום, וחלקם מן המדמה הבלתי מזוכך, וחלקם מתשוקת עומק טוהר הנשמה לראות אור רוחני.

נצרך זיכוכ רב שיהא המראה זך ובהיר.

במקביל לכך בעיקר יש לדקדק על קיום הדין, ולימוד תורה רב בעומק העיון לזכך המוחין והמדמה.

ולעשות העיקר עיקר, והטפל טפל.

"רצוננו לראות את מלכנו", ולא שאר מראות רוחניים.

פתרון חלומות

"וַיֹּאמֶר פְּרָעָה אֶל יוֹסֵף, חֲלוֹם חֲלָמָתִי וּפְתָר אֵין אֵתוֹ, וְאֲנִי שָׁמַעְתִּי עֲלֶיךָ לֵאמֹר תִּשְׁמַע חֲלוֹם לְפָתֹר אֵתוֹ" (מא, טו)

חלום על שם ס"ג והנחת תפילין

שאלה:

לפני כמה זמן חלמתי שאח של אבא שלי ז"ל שגם הוא נפטר אחריו, בא אליי בחלום ואמר לי שמאז שאני ואחי חזרנו בתשובה השם ס"ג מאיר.

אין לי מושג מה זה אומר מכיוון שאני לא לומד קבלה, אבל אשמח לדעת מה זה.

כמו כן, היה לי חלום לפני כמה ימים שחלמתי שמישהו הביא לי תפילין (לא ממש זוכר אבל כנראה שימושא רבא), ובחלום הרגשתי שהמוח שלי מרחף למעלה כשהנחתי אותם. אציין שבמהלך השבוע אני מניח רש"י ורבינו תם ביחד.

תשובה:

שם ס"ג, זהו שם של בינה - תשובה. והוא מדרגת מוחין, שורש לתפילין בכלל, ותפילין של רש"י בפרט.

חלום על לידת עובר ללא רוח חיים

שאלה:

אני כרגע באמצע היריון, וחלמתי שהגעתי ללידה וגיליתי שלא נדע שהעובר ללא רוח חיים. מאוד נבהלתי ולא רציתי שזה יקרה, אבל אח"כ התעוררתי וגיליתי שזה חלום. אשמח לשמוע מה צריך לעשות?

תשובה:

לא כדאי לייחס לחלום זה חשיבות כלל.

חלום על דם בצורת שני עיניים אדומות

שאלה:

אשמח אם הרב יוכל לפטור חלום שחלמתי, והעיק עליי, ואני מרגישה שאני צריכה לשאול.

חלמתי שהייתי בתקופה של טהרה, וראיתי בחלום דם, והדם הפך לשני עיניים אדומות, ממש ציור של עין, אבל כולה הייתה אדומה.

אשמח לפירוש טוב, והאם עלי לעשות משהו?

תשובה:

נצרך להוריד דמעות מן העיניים, שעל ידם העין נעשית אדומה.

הערת המערכת: לאחר ריבוי של פונים בענין פתרון חלומות, הרב כתב בתשובה: "איני יכול להיכנס לכך, מפני שעי"ז רבים רבים יפנו לפתרון חלומות, וד"ל".

חלום - צפייה לחכמה

שאלה:

אני מתבייש קצת לשאול אבל לפני מספר לילות חלמתי את החלום שבמסכת ברכות (נז ע"א) אמרו עליו שיצפה לחכמה. לא חשבתי על כך במשך היום או בימים שלפני החלום, בד"כ אין לי חלומות כגון דא.

האם אני יכול לקוות שיתקיימו בי דברי הגמרא בברכות, או שאלו הם דמיונות?

תשובה:

כן! במידה מאוזנת, שאף אם זה דמיון זה יהא מאוזן, צפייה לחכמה! ועיין מנחת יהודה, לר"י פתיא, פרשת מקץ.

חלום על אסתר האבודה

שאלה:

חלמתי חלום שלא נותן לי מנוחה, ואשמח אם הרב יוכל ליתן לי בהירות בענין.

לקראת הבוקר, התעוררתי עם המילים הללו: "זה כמו הסיפור עם אסתר האבודה". אני חושבת שמעולם לא שמעתי את הסיפור הזה, אולי כנערה, אבל גם אם כן, שכחתי אותו לגמרי. כפי שחקרתי עכשיו את הסיפור, שמעתי שזהו סיפור רה של הבת של הש"ך.

כשהתעוררתי שאלתי את עצמי, על מה מדובר? לאחר מכן, נרדמתי שוב, וקמתי עם מיד עם המילים הללו: "הם חשבו שהיא אבודה, אבל היא לא".

כשהתעוררתי, שאלתי את ה', שלחת לי שני חלומות, ואין לי מושג למה הכוונה. ושוב מצאתי את עצמי ישנה ומתעוררת עם המילים: "זה ההנחיות לגאולה".

שישה ימים לאחר מכן, היה לי בדיוק באותו אופן חלום שאומר את המילים הללו: "פרק כ"ה בתהילים קשור לגאולה".

אני רק רוצה להוסיף שמעולם לא הייתי בעלת דמיון או משהו קרוב לזה ב"ה.

אציין שנשמת חיי היא לחכות ולקוות לגאולה, ואני משתמשת בעבודת הלב ובכוחות הגוף להתפלל על כך.

תשובה:

אסתר זו היה בה ניצוץ אסתר המלכה שנלקחה לבית המלך והכומר שניסה לפתותה הוא ניצוץ המן. והמלך ניצוץ אח שורוש. ומכח תקותך לגאולה מתנוצץ הארת אסתר בקרבך. וזהו שכתוב שם (תהלים, כה) כל קוץ לא יבשו, מעין תשועתם היית לנצח ותקוּתם בכל דור ודור.

שאלות ותשובות חנוכה

מהות ימי החנוכה

חנוכה - אלף השמיני

שאלה:

ראיתי בספר אחד (איני זוכר כעת היכן) שאלף השביעי יהיה בחינת שבת, אלף השמיני בחינת חנוכה, אלף התשיעי בחינת פורים, ואלף העשירי בחינת יום הכיפורים. האם זה אמת?

תשובה:

כן. אולם בדקות, תשיעי - יום הכיפורים, עשירי - פורים.

חנוכה - חכמה מאין תמצא

שאלה:

רציתי לשאול ביחס לפורים בשנה זו, האם השנה חג הפורים שונה מכל השנים האחרות מחמת הקורונה?

תשובה:

כבר בואר שאור המאיר בזמן זה עד ביאת משיח ועד בכלל, הוא אור הכתר. ובו אמרו תכלית הידיעה שלא נדע

וזהו כל מדרגת חיוב השתיה "עד דלא ידע".

ומעתה ואילך כל השנה מאיר אור הפורים באופן ניכר ביותר. ולכך, עיקר הארה זו הופיעה בארץ ישראל שהיא מקור הכל - באדר שנה שעברה תש"פ, וכבר אמרו בירו שלמי שכל חודש אדר כשר למקרא המגילה, כמ"ש והחור דש אשר נהפך להם מיגון לשמחה ומאבל ליו"ט.

ועתה מאיר בגילוי האור שפורים ראש לכל המועדים, כמ"ש ר"נ מברסלב.

ולכך יש להמשיך הארה זו לכל השנה, ברצוא ושוב. פורים לא ידע, חנוכה - חכמה מאין תמצא, וחוזר חלילה כל הימים.

מדרגת חנוכה - מסירות נפש דקדושה

שאלה:

מהי הסיבה שמצינו מסירות נפש במלחמות גם באנשים שלא דווקא הולכים בדרך התורה, מהו ההסבר לזה?

תשובה:

מסירות נפש, הוא לא דבר שנמצא במהלכי הדעת, אלא הוא למעלה מן הדעת, שהרי אין שום הסבר לבאר מדוע שהאדם ירצה למסור את נפשו (אדם שמוסר את נפשו מחמת שיש לו ייסורים, זו לא מסירות נפש, אלא הוא רוצה להיפטור

כללות האור שמאיר בחנוכה - הוד

שאלה:

מהי ההארה שיש בחנוכה?

תשובה:

זוהי שאלה כללית שיש לה פנים הרבה, ובכללות, הוד.

צורת העבודה - הודאה

המשך שאלה:

ולפי זה, מהי צורת העבודה על פיה?

תשובה:

הודאה.

פנימיות אור חנוכה - אור הסובב

שאלה:

מה צריכה להיות הכוונה של עיוור כאשר הוא מדליק נר חנוכה?

תשובה:

אם בעבר היה לו חוש ראייה, יצייר בדמיונו את צורת הארת הנרות.

ואם לאו, יצייר בדמיונו שה' ית"ש נמצא סביבותיו, שזהו אור החנוכה, אור הסובב (ולכך נהגו לסובב סביבון). אור של נר איש וביתו, והיינו בית שנמצא סביב לאדם שבו מאיר אור היחידה שבנפש כנודע, שנפש שורה בכבוד, רוח בלב, נשמה במח (ניצוצי הנשמה), חיה בלבושים - בגדים, ויחידה בכית.

והבן שמהות האור, חיצוניותו - מראה, התראות, ופנימיותו - גילוי. ואצל סגי נהור, נחסר החלק החיצוני שבאור, ההתראות לעין, אולם החלק הפנימי שמהותו גילוי, זה קיים בפנימיותו. כי העין הרואה אינה אלא ענף מן כוחות המחשבה, ואצל סגי נהור החסרון רק בהתפשטות הכח בראיה, אולם לא בשורש, במחשבה עצמה. ולכך עבודתו "עין השכל" כלשון רבותינו, עין פנימית. ובאמת אצל כל אדם יש עין שלישית הנמצאת "בין עיניו", עין השכל, עין הדעת.

שאלות ותשובות חנוכה

מן הייסורים, ובוחר בדבר שהוא יותר קל בשבילו, במיתה מאשר בייסורים).

ולכן, מה שמצינו שבני אדם מוכנים למות במלחמה כסדר בכל הדורות כולם, זה לא דבר שאפשר להסבירו בשכל, אלא הוא במהלכים של למעלה מן טעם ודעת. כל מהלכי המסירות נפש, אינם במהלכי טעם ודעת, ואם האדם מנסה להסביר זאת במהלכי טעם ודעת, זה כמו שאדם שואל שאלת 'מה לפני' ומנסה להבין זאת בתפיסה שכלית, ובאמת הוא לא יכול לעמוד על זה.

השורש של זה בקדושה הוא, שכדי לנצח במלחמה דקדושה, מוכרחים מסירות נפש. אלא שכאשר זה מתגלה בצד הנפול, זה מתגלה בכל סדר המלחמות שיש בעולם, החל מהשורש, במלחמת ארבעת המלכים את החמשה, שהיא המלחמה הראשונה בתורה, וכלה בשאר כל המלחמות שישנם בעולם.

והרי ששורש הכוח של מסירות נפש מתגלה בכך שבקדושה האדם מוכן למסור נפשו, וכשזה נופל למטה זה מה מתגלה בכל שאר המלחמות. כל מלחמה היא בשביל "לנצח", אך בעומק אם היא מלחמה כשמה ואמיתתה, הניצחון האמיתי במלחמה יהיה רק כאשר הוא יבוא באופן שהאדם מוכן למסור את נפשו, ואף אם בפועל הוא לא מסר נפש, אך "בכוח" הוא מוכן למסור את נפשו, כי יש מסירות נפש בכוח, ויש מסירות נפש בפועל.

הדוגמה הברורה לכך מצד הקדושה, זוהי מדרגת חנוכה,

שבה המלחמה הייתה באופן של 'רבים ביד מעטים', שזהו אופן של מסירות נפש. והכח הזה מתגלה בעומק בכל מלחמה, שבכל מלחמה מי שלא מוכן למסור נפשו, לא יכול לנצח במלחמה, כי הרי מלחמה היא או להרוג, או להרג, ואם כן, מוכרח להיות שזה מה שמונח בתפיסת המלחמה.

אור החנוכה - אור הגנוז לעת"ל שבוקע ומאיר לכולם להוציאם מבחינת עיוורים וסומים

שאלה:

מהו הביאור הפנימי בשיטות שסוברות שסומא יכול להדליק נרות חנוכה?

תשובה:

סומא, סמ-וא. כלומר חל בו קלקול של הס"מ הנודע. ובחנוכה שמאיר אור הגנוז בוקע את סמיות הסומא, ולכך אף הוא בכלל מצוה זו. ובעומק מכח מצוה זו ראוי לחייבו לחכמים בכל המצוות מדרבנן, ולר"י מדאורייתא. ולכך ראוי לו להיות מהדריין.

ובעומק, ביחס לעומק אור נר חנוכה שהוא אור דלעת"ל, כולנו סומים, כי גנוז לצדיקים לעת"ל. ואור נר חנוכה בוקע ומאיר להוציא כולם מעוורים וסומים, ועליו יש לברך בפנימיות פוקח עוורים. ואזי נהפך מסומא, סם-המות, לסם חיים. בבחינת "זכה נעשית לו סם חיים".

עבודת ימי החנוכה

המשך שאלה:

זאת ועוד, מהי העבודה הראויה לכל אחד ואחד בהסתכלות על הנרות?

תשובה:

הנה כתיב נר ה' נשמת אדם. ובפרטות נודע דברי רבותינו, נ"ר, ר"ת, נפש, רוח, נשמה. וכן נר - שמן - פתילה, ר"ת נפש. כי אור הנר מאיר ומעורר לגלות את נפשו רוחו ונשמתו של האדם. ועל האדם לקשור מבטו ופנימיותו לאור הנר ולתנועתו מתוך חיבור פנימי עצמי.

ולכך ההסתכלות בנר מתוך חיבור פנימי (עיי' דע את נשמתך, ראייה רוחנית, הסתכלות באור, פרק ג', עמוד לב) מעורר את נשמתו של האדם. ודבר זה תלוי במדרגת האדם, ואינו שווה לכל. וכל יחיד יכיר נפשו ויפעל לפיה. וככל שקושר נפשו יותר להארת הנר כן ראוי לישוב עמהם לפי ערכו ובמשקל החסידות לשאר חלקי העבודה, תורה תפלה וכו'.

יותר על כן, יש שנהגו לעשות פתילות משירי בגדים שבהם

גילוי תורה לאחר הדלקת נרות, והודאה והלל על ניסי הכלל ועל ניסי הפרט שבכלל

שאלה:

מה ראוי לעשות לאחר הדלקת הנרות בחנוכה, ביחס לדברי תורה, זמירות וניגונים?

תשובה:

שורש הכל הוא גילוי הקב"ה בתורתו, ולכך, ראוי שיהא גילוי תורה מעניינו של יום וההדלקה.

והנה, עיקרו של יום, "הוד", "הודאה", להודות ולהלל. ולכך ראוי להודות לקב"ה הן על ניסי הימים הללו מתוך זימרה וניגון, והן הודאה על חלקו הפרטי, שזהו בבחינת אכסנאי משתתף עם בעה"ב בפרוטה, והיינו משתף את הפרטיות שלו עם הכלל.

העבודה הראויה בהסתכלות על הנרות

^א ראה לקמן תשובה הלכתית בענין זה.

שאלות ותשובות חנוכה

מאיר אור ה"חיה" שבנשמתו.

ויתר על כן, אור הנר, נר איש וביתו, מגלה את אור ה"יחידה" שבנפש שגנוז בבית שסביבותיו. והוא אור הגנוז לעת"ל, אורו של משיח, ולכך י"א שחנוכה אינו בטל לעת"ל. ויחידי סגולה שאור היחידה מתנוצץ אצליהם, אור נר חנוכה מעורר ניצוץ זה יותר ויותר. ויתר על כן מי שזכה לגילוי היחידה שבנפש, חש בנר חנוכה תענוג של מצא מין את מינו, כרעים אהובים. ועליו לחוש שאור א"ס סובבו מכל צדדיו והוא - האדם, נמצא בתוכו, ובטל אליו, וזהו התענוג העצמי שבנשמה.

מהות בחינת ה'דיבור' של הנרות

שאלה:

מהי בחינת ה'דיבור' של הנרות?

תשובה:

בתורת חב"ד נתבאר שהנרות מספרים - מדברים, והוא ע"י שינוי הגוונים, וע"י שינוי צורת השלהבת, ועל האדם להתחבר לדיבור שבהארת הנרות.

אלו הם דברים דקים, ועדינים.

לכמה זמן יש להסתכל בנרות

שאלה:

לכמה זמן יש להסתכל בנרות חנוכה?

תשובה:

כתב המשנ"ב שלכתחילה ראוי לשהות ליד ההדלקה כחצי שעה.

להסתכל על נרות חנוכה או ללמוד לידם

שאלה:

מה עדיף, להסתכל על נרות חנוכה או ללמוד ליד הנרות?

תשובה:

תלוי במדרגת כל אדם בכלל, ומצבו באותה עת. ובלשון כללית, ראוי תחילה להסתכל, ואח"כ ללמוד, ולבסוף לשוב ולהסתכל.

ימי החנוכה - בהלכה באגדה ובפנימיות התורה

או"ח סע"ד, עמ' קנו, ו-רעא).

ועיין פרי מגדים (שם סק"ד), שמוציא אחרים נמי. אולם במהרש"ל שם כתב שלכתחילה אחרים ידליקו ויברכו.

ועיין שו"ת שבט הלוי (סי' פ"ז) וכן דרשות ושיחות שבט הלוי (תשנ"ט, הדלקת נר רביעי של חנוכה) שכתב, שאף לשיטת המור וקציעה שלא יברך, מ"מ זהו לגבי ברכת להדליק, אבל ברכת שהחיינו ושעשה ניסים יכול לברך. ועיין אור יצחק (סימן ר"ג).

ועיין עוד שלחן תמיד לבעל מרכבת המשנה (עמ' רסו), וכן בספר עושה שלום (עמ' קלו ע"א), וספר מזבח אדמה (י ע"א), שיברך. וכן בשו"ת שואל ונשאל ח"ג (או"ח סי' נ"ד). וכן בשו"ת רבבות אפרים ח"ד (סי' קסג, אות ז, כד).

ועיין ישועות מלכו בסוף הספר שהביא ראייה מדברי הרמב"ם (פ"ג ה"ד) שכתב שכל המחוייב במקרא מגילה חייב בהדלקת הנר. ועיין מאורות נתן (סימן נח). ומבשר טוב (סימן א'). ומעדני אשר (מקץ). ומשנת יוסף (חלק י"א, סימן קטו).

ועיין הגהות הרא"מ הורוויץ (שבת, כג, ע"ב) שכתב דרב יוסף עצמו הוה מדליק נרות חנוכה. אולם יעוין בהערות לגרי"ש אלישיב (שבת) שהביא משם האחרונים שאשתו הדליקה מפני שהיה סומא, כדברי המהרש"ל. עיין בנין שלמה (סימן נב), ופרי יצחק (ח"א, ס"ו).

האם סומא יכול להדליק נרות חנוכה

שאלה:

האם סומא יכול להדליק נרות חנוכה? ואם הרב בבקשה יכול לציין מקורות לכך.

תשובה:

אלקט מעט מקורות בס"ד כפי המזדמן.

מהרש"ל בתשובה ע"ז כתב שחייב להדליק נר חנוכה אף שתלוי בראיה, והובאו דבריו להלכה במג"א (סי' תרע"ה סק"ד), ובאליה רבה (שם סק"ג), ובמשנ"ב, ובכף החיים (שם סק"ט).

ועיין מור וקציעה (סי' תרע"ה) וכן בסידורו (עמ' שלו, ע"ב) בשם מהרש"ל, שמ"מ לא יברך. ועיין מחזיק ברכה ושערי תשובה שם. ומועד לכל חי (סי' כ"ז אות נ"ד).

ועיין מאורות נתן (חנוכה, סי' כ"ח) שמדברי תוס' בר"ה (לג ע"א) בשם ר"ת, מבואר להדיא שסומא מדליק בברכה. ועיין שו"ת אבני ישפה (ד"ה ענף ג').

ועיין מגן אברהם (סי' רס"ג סק"ט) שכתב שלגבי נר שבת אם יש לה (לאשה סומא) בעל פקח יברך במקומה. ולכאורה ה"ה לנר חנוכה. ועיין מגן אברהם ס"ס תרע"ה. ועיין שו"ת השבי"ט (ח"ז,

שאלות ותשובות הנוכה

מה הם ההקבלות של הכ"ו דורות שנתקיימו בנפשות עד מתן תורה בעולמות של דין, ובתורה חתומה - שלהם יש קיום.

תשובה:

אמרו חז"ל (פסחים, קיח, ע"א) כ"ו כי לעולם חסדו שאמר דוד המלך, שניזונו בחסד (עיין רא"ש, בראשית, ב, ט), כי מצד הדין אין להם קיום, ושם עדיין לא האיר אור התורה בגילוי, ולכן זהו בחינת תורה חתומה. כמ"ש רש"י (משלי, ב, ז) יצפון לישרים תושיה - גנזה הקב"ה אצלו כ"ו דורות עד שנתנה לדור המדבר.

וכ"ו דורות אלו הם בחינת אות אל"ף, שצורתה ו-י-ו, גימט' כ"ו. ועיין בבעלי התוספות (שמות, כ, ב) וז"ל, פתח מתן תורה באל"ף, כי קראה אל"ף תגר לפניו על כ"ו דורות שהיה העולם בלא תורה, הבטיחה הקב"ה שיתחיל בה מתן תורתו. עיין ילק"ש (בראשית, ג, לד).

ועל כ"ו דורות אלו שנעלמה התורה, הגדרתם בבחינת "דרך ארץ" קדמה לתורה, כמ"ש (ויק"ר, ט, ג), א"ר שמואל בר נחמני, כ"ו דורות קדמה דרך ארץ לתורה, הה"ד לשמור את דרך עץ החיים, דרך, זו דרך ארץ, ואח"כ עץ החיים, זו תורה. וזהו בנפש, "דרך ארץ".

ועיין הלכות חנוכה לרבינו המהרז"ך (ט), צ"ע אם סומא חייב בנר חנוכה, ונ"מ שצריך להשתתף בפרוטה.

ועיין ערוך השולחן (סי' תרע"ה ס"ק ה') שכתב שנכון שסומא לא יברך.

ועיין בירור הלכה (סי' רס"ג) שהמנהג למעשה שסומא מברך. ועיי"ש סימן תרע"ה. ועיין שונה הלכות על אתר. ועיין בשלמי תודה (סי' י"ח).

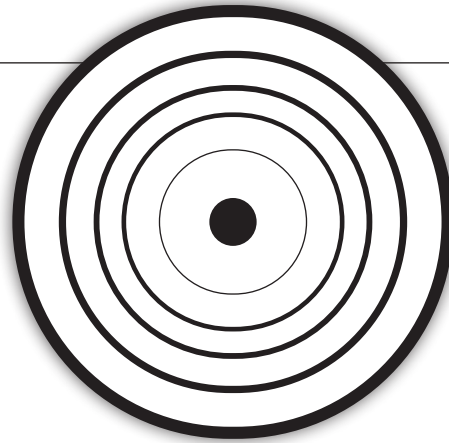
ועיין חידושי מהרצ"א על חנוכה (סוגיא ד') - סומא חייב. ושם (סוגיא ו, יב) סומא מוציא אחרים ידי חובתו. ושם (יג) צ"ע אם הסומא בבית עם שאר אנשים אם מותר להדליק בפני עצמו להיות ממהדרין. וזהו דלא כמהרש"ל דלעיל. וכתב הפמ"ג (א"א, סי' תרע"ה ס"ק ד') שלא יעשה מהדרין מן המהדרין.

ועיין שמירת שבת כהלכתה (ח"ב עמ' ל"ט).

חנוכה - גילוי התורה החתומה תתקע"ד דורות

שאלה:

הרב העמיד בשיעור בחנוכה שהתתקע"ד דורות של הנשמות שלא נתקיימו הם כנגד העולמות שנחרבו ונתקנו על ידי התורה החתומה תתקע"ד דורות שנתגלתה בחנוכה.

צורת אדם בנושא חיך

יום שני יג' טבת תשפ"ה
רח' הרב בלוי 33 ירושלים 20:30

דעת תבונות

הנה כשרוצה - משעבד רצונו, כביכול, למעשי בני האדם,

לפי זה, מה שנאמר כאן שהקב"ה משעבד רצונו, כביכול, מדוע זה 'כביכול'? כי זה עצמו הרצון הפנימי שהקב"ה רוצה, שתהיה לאדם בחירה, מעין כח הבחירה של הבורא יתברך שמו, המשכת כח הבחירה של הבורא. ולכן זה כביכול, כי בעומק, הרצון החיצון זהו הציווי שהקב"ה מצווה את האדם בקיום תרי"ג מצוות, והרצון הפנימי הוא שתהיה לאדם בחירה.

אימתי נאמר שהקב"ה משעבד רצונו למעשי בני אדם? כאשר האדם עובר עבירה ח"ו.

כמו שהוזכר, כאשר האדם עובר עבירה, הקב"ה נותן לו לעבור את אותה עבירה, הוא מחיה אותו, הוא מחיה את המלאכים שנולדים ממעשיו הרעים, ויתר על כן הוא גם נותן לו באותו זמן את כח הבחירה עצמו.

וזה מה שנאמר, ענין שנינו (אבות פ"ג, יט) "והכל לפי רוב המעשה";

אך כמו שהוזכר, בעומק, עצם כך שהקב"ה משעבד רצונו למעשי בני אדם, זה עצמו 'רצונו'.

כלומר, הקב"ה נותן אפשרות לאדם לעשות או טוב או רע, וכביכול משעבד רצונו למעשי בני אדם אם הם עשו רע ח"ו.

וכשהוא רוצה, אינו חושש לכל המעשים, ומטיב בטובו למי שרוצה,

אומר הרמח"ל, כשהוא רוצה, הוא מגלה רצון אחר, ואינו חושש לכל המעשים, על אף שהאדם עשה רע - ומטיב בטובו למי שרוצה.

זה נקרא רצון 'מופשט' ורצון 'מולבש'. הרצון המולבש, מתלבש ביחס לבחירת האדם, שזהו רצון האדם. והרצון המופשט הוא, רצונו יתברך שמו כפי שהוא רצונו בלי הלבשת בני אדם.

רצונו המולבש והמופשט

נתבונן להבין את דברי הרמח"ל כאן.

הרי הקב"ה חקק בחירה, וחקק שכר ועונש, ובזה הוא משעבד את רצונו למעשי האדם, שאם האדם יעשה טוב - הוא יקבל טוב, ואם הוא יעשה רע - הוא יקבל רע. אך אם האדם יעשה רע, כיצד הוא יקבל טוב? הרי הוא חקק חוקים של גזר דין ומשפט הקבוע לפי הטוב והרע, אם עושים טוב, מקבלים שכר, ואם עושים רע מקבלים עונש.

וכמו שאמר למשה רבנו ע"ה (ברכות ז): "והנתי אשר אשר אחון - אע"פ שאינו הגון", וכבר נאמר (איוב לה, ו): "אם חטאת מה תפעל בו ורבו פשעיך מה תעשה לו"; ואז נאמר (ירמיהו ג, כ): "יבוקש את עון ישראל ואיננו וגו' כי אסלח לאשר לאשיר"; וכן הוא אומר (ישעיה מח, יא): "למעני למעני אעשה כי איך יחל"; (שם מג, כה): "אנכי אנכי הוא מוחה פשעיך למעני וחטאתיך לא אזכור". וכן נאמר (זכריה ג, ט): "זמשת את עון הארץ ההיא ביום אחד".

אך כאשר הקב"ה רוצה, הוא מגלה רצון 'מופשט', וכשהוא מגלה רצון מופשט, אין לנו השגה ברצונו המופשט, והוא עושה מה שהוא רוצה, הוא יכול להיטיב לטובים ולהיטיב גם לרעים, ויכול לסלוח גם לאדם שעבר עבירה.

זה מה שנאמר כאן: וכן הוא אומר (ישעיה מח, יא): "למעני למעני אעשה כי איך יחל", "למעני" כוונת הדבר, במדרגה שלו יתברך שמו המופשט, בלי הלבשת מעשה הנבראים. ולא רק בלי הלבשת 'מעשה' הנבראים, אלא בעומק אף בלי הלבשת כח ה'בחירה' שבנבראים.

יש את רצונו המולבש בבחירתנו שלנו ורצונו שלנו, וזהו

סליחה לעוברי רצונו - מכח הרצון המופשט

כאן מתבאר יתר על מה שנתבאר לעיל, שלא רק שהקב"ה נותן טוב לאדם שעבר על רצונו, אלא הוא אף סולח לו על מה שהוא עשה.

מהיכן העומק שהקב"ה סולח לאדם על מה שהוא עשה?

אם מתגלה הרצון ה'מולבש' בלבד, אזי הדבר תלוי ברצון שהקב"ה רוצה בבחירתנו שלנו, ומתגלה שכר ועונש, טוב ורע, והאדם נידון לפי מה שהוא עשה.

שזהו בחירתו שלו שמולבשת בבחירתנו שלנו. כלומר, שזוהי הנהגה שמולבשת ב"חוקים" שהקב"ה חקק.

ולפי זה, מהי הנהגת הנס?

במדרגת 'עולם', הנהגת הנס עניינה שהקב"ה לא משגיח על הטבעים והחוקים שהוא חקק, אלא הוא מגלה הנהגה שמופשטת מאותם חוקים. ומצד הנפשיות זה מתגלה, כאשר בחירתו שלו לא מולבשת בבחירתנו.

יש כאן שני הנהגות שהקב"ה מנהיג את עולמו, הלבשה והפשטה, ועל זה בנוי עומק תורתו של הרמח"ל. בכללות זה נקרא: הנהגת היחוד, והנהגת המשפט. ובפרטות, הנהגת המשפט היא ההנהגה המולבשת בגדרי בחירה - טוב ורע, בגדרי חוקי הטבע. והנהגת היחוד זוהי ההנהגה המופשטת.

[בעז"ה בשבוע הבא יובא המשך ביאור הדברים]

חוק ה'טבע' שהקב"ה טבע בעולם. ויש את הרצון המופשט כביכול של הבורא יתברך שמו. ופעמים הוא נוהג ברצון המולבש, ופעמים הוא נוהג ברצון מופשט, ועל זה נאמר שהקב"ה עושה מה שהוא רוצה, "מי יאמר לך מה תעשה".

הנהגת הטבע – הנהגה מולבשת, הנהגת הנס – הנהגה מופשטת

נסביר את הדברים יותר בעומק בעז"ה על מנת שהם יהיו ברורים.

ישנם שני הנהגות ידועות בבריאה, כפי שהוזכר לעיל - הנהגת הטבע, והנהגת הנס.

בפשטות, כאשר מגדירים בהגדרה חיצונית את שני ההנהגות הללו, הנהגת הטבע עניינה - מנהגו של עולם, והנהגת הנס עניינה - הניסים שהקב"ה עושה בעולם, כדוגמת נס פח השמן שהוזכר לעיל, וכיוצ"ב.

זו ההגדרה הפשוטה. אך עומק ההגדרה היא כדלהלן.

הנהגת הטבע, זו ההנהגה של רצון הקב"ה להתלבש ב"גדרי הנבראים". מצד מדרגת ה'עולם', זה נקרא "הנהגת הטבע", ומצד מדרגת ה'נפשיות', זה נקרא "כח הבחירה של האדם",

בחנויות עכשיו

אות א-אב-אביון

296 עמודים

אאלפך חכמה

דע את תורתך - חיבור לתורה

פרק יב' - מרבה וממעיט בתורה'

כוונה בתורה - לכלול הפכים

כ'עזר', זה נקרא כוונה. בכל פעם כאשר אני מכוין דבר, לקחתי שני הפכים וכיוונו אותם למכוון אחד. בלשון מאד ברורה, 'איש ואשה זכו שכינה ביניהם', זה כשהם מכוונים לשכינה ולא כשכל אחד מכוון לעצמו.

על דרך כלל האדם מכוין שהוא יזכה להיות בגן עדן. אין לך סתירה גדולה מזה לכוונה ממי שמכוין לקבל שכר. לדינא הוא יוצא חובת כוונה לקיים את המצוה, אבל בהגדרה פנימית, אם הוא מכוין לצורך עצמו, זה הפוך לגמרי מכל המושג שנקרא כוונה, היא לא נכונה בלשון הקודש. כל כוונה הגדרתה, שהדברים מכוונים אלו כנגד אלו. אבל מי שמכוין את הדבר עצמו, הוא לא מכוין לעצמו, אלא הוא מבדיל את עצמו מהמושג שנקרא כוונה, יחוד, צירוף.

בתפילה, כל אחד מכוין לפי מדרגתו מה שהוא מכוין, דבר אחד צריך להיות ברור, אם לפני התפילה ואחרי התפילה מדרגת הפירוד ומדרגת היחוד שלו נשאר היינו הך, הוא לא כיון כלום. הוא יכול לחשוב כל מיני מחשבות, אבל אם בכוונה שלו נתחבר משהו, נצטרף משהו, ה'אחד המרבה' שלו לא חל באופן של ריב, באופן של הבדלה, אלא בכוונה שלו חל איזשהי צירוף, אז חל עליו שם מכוין. אבל אם בכוונה שלו לא חל שום צירוף, זה אדם שמחשבתו הוא עוף הפורח באויר, מחשבתו אינה יכול להגיע לשמים.^{*}

'ובלבד שיכוין לבו לשמים' - מהי 'כוונה לשמים'? זה מה שהאדם מכוין דברים, להיות מכוון דבר מול דבר. כל כוונה היא עניינה 'מכוונת אלו כנגד אלו'. יש כאן 'כנגד' בבחינת 'עזר כנגדו' ואפילו הכי הוא מכוין את הדבר. זה נקרא כוונה. אם הדברים לא סותרים אהדדי והם לא נבדלים מהדדי, הם לא "ברי" כוונה.

למה בתפילה האדם צריך לכוין לבו? כי יש כאן סתירה. אם אין כאן סתירה, אין כוונה. כל כוונה חלה רק בדברים שהם נוגדים זה את זה ובאפשרותם שיתחברו, ככל שני הפכים ששורשם אחד. על זה מונח היסוד שנקראת כוונה. כל כוונה, בעומק, היא לכלול שני הפכים. קיימא לן במצוות דאורייתא שמצוות צריכות כוונה. נתבאר בפרקים הקודמים שכל כוונה היא תפיסת מחשבה, תורה. מה ההגדרה של מצוות צריכות כוונה? לעלות אותם ממדרגת מעשה למדרגת תורה.

'ובלבד שיכוין לבו לשמים' זה כאשר האדם מכוין את הדבר ששני הפכים מתגלים בבת אחת. בעצם המושג של כוונה כבר מונח המושג שנקרא ובלבד שיכוין לבו לשמים. בעומק, מי שלא מכוין לבו לשמים, אי אפשר לקרות לזה כוונה.

כל כוונה עניינה לכוין שני דברים הפכיים ולאחד אותם. בלשון רבותינו, כל הכוונות כולם נקראים יחודים. כלומר, לייחד את ה'עזר' שהיא יכולה להיות 'כנגדו' ולהעמיד אותה

סתירות בתורה - תפיסת מעשה

דקדושה, תמיד יש כח שסותר את השני. בעצם מדרגת עולם המעשה כשלעצמו מונח הסתירה שהמעשה סותר את השני. אבל במדרגת תורה, אין מציאות של סתירה.

'לכוין לבו לשמים' - כלומר, הוא מכוון את עצמו מול הדבר עצמו. וזה בעצם ההגדרה הפנימית שנקראת תורה.

בעולם המעשה שנקרא עולם המצוות, שהוא מעשה

^{*} ויש מדרגות לפני מדרגות בכוונה. בכל אופן של כוונה, האדם מייחד את עצמו לדבר שהוא אומר. או שהוא מייחד עצמו לברוך, או שהוא מייחד עצמו לאתה, או שהוא מייחד עצמו להו"ה, וכו'.

פירוש המילות אינו נקרא כוונה, אלא הוא השורש הבסיסי ביותר לכל תפילה.

כוונה הוא מה שהאדם מכוין את עצמו קודם התפילה ואחרי התפילה, כשהוא נמצא בקדושה אחרת. אם הוא נשאר באותו מדרגה בדיוק כאשר קודם לכן, אז אפילו אם הוא מכוין את שבעים צירופי המילה על אותו מילה, זה לא יעזור כלום, כי הוא לא נמצא שם.

כוונה הוא להתייחד עם הדבר. זה נקרא 'מכוונים', כלומר מתאחדים עם הדבר. הכוונה היא עצם היחוד, לא פועל יוצא של דבר.

ויש מדרגות של כוונה, יש כוונה לחיצוניות הדבר, ויש כוונה לפנימיות הדבר, ומצד כך בדקות יש הבדל בין כוונה ליחוד, שהכוונה הוא כוונה חיצונית והיחוד הוא כוונה פנימית, אבל הן כוונה והן יחוד הם השראה. יש השראה חיצונית שנקראת כוונה, ויש השראה פנימית שנקראת יחוד.

כאשר האדם חוזר למקום הוויתו שמשם הוא בא, זה נקרא ביטול, כמו שעובר בטל לאמו. הכוונה הפנימית ביותר הוא ביטול רצונו. זה הנקודה הפנימית שהיא מעבר לרצונו. כי כל הזמן שיש רצון, יש מיצר, שלא נותן לו להתייחד. אם הוא מבטל את רצונו, הוא יגיע לשורש הרצון. ושם הוא מגיע לנקודת האחדות.

בודאי שכל מחשבה פועלת משהו, אבל אם היא לא כוונה והאדם לא מתאחד עם הדבר שהוא מכוין, זה כמעט עוף הפורח.

בכל פעם שהאדם עוסק בתורה והוא מוצא סתירות בדברי חז"ל ובדברי החכמים האחרונים יותר, זה מחמת ההלבשה של התורה בעולם המעשה. על זה בעומק נאמר 'ובלבד שיכוון לבו לשמים'.

'אחד המרבה' - זה מי שמרבה שיטות, הוא יכול להוציא ספר שלם או אפילו אלף ספרים, "עשות ספרים הרבה עד אין קץ", וכך עשה שלמה המלך. זה ספרים מלשון מספר, עוד ועוד עוד. הרבה עד אין קץ. אבל הריבוי הזה הוא לא התכלית, ויכול להיות קלקול, מחמת שזה ריבוי של סתירות, שמוליד עוד ריבוי ועוד ריבוי. משל לאדם שיש לו בית אחד, כאשר הוא סותר את ביתו, כמה אבנים יש לו? אלפים ורבות. זה ריבוי, הוא עושה מציאות שנתרבה, אבל מה גרם לריבוי שלו? הוא סתר את הדבר וחילק אותו לשנים וזה מה שיצר אצלו עוד ריבוי ועוד ריבוי.

ידוע מה שאמר החזון איש שיש כאלו שעושים מאחד שנים ויש כאלו שעושים מכל שנים אחד. ההגדרה ברורה מאד. כאשר סותרים דבר, אין כאן משהו חדש, אלא אותו אחד שהיה כאן בהתחלה הפך להיות שנים על ידי שסתרת אותו. כשהדברים סותרים זה את זה ואני לא רואה איך הם מתיישבים זה עם זה, אז מה אני אומר? "יש כאן מחלוקת". עשיתי מדבר אחד שנים. זה נקראת עסק התורה בתפיסה של עולם המעשה. תפיסת סתירות שמתגלה בתורה היא בעצם מדרגת המעשה בדברי תורה.²

² ובדאי ככל קלקול שיש בריאה יש 'יתרון אור מן החושך', האור השלם בא גופא מתוך הקלקול, החושך, והסתירות.

כל הש"ס כולו מלא בסתירות, לעולם ישנם שני כתובים הבאין כאחד. מאיפה מגיעים כל הסתירות בדברי תורה?

כל סתירה היא היפך בנין. כאשר מדרגת התורה של האדם היא במדרגת 'תלמידי חכמים' שנקראים 'בונים', אז אין סתירות. כל הסתירות חלים בדברי תורה מחמת שהאדם יורד למדרגת מעשה, ושם יש סתירות. במדרגת תורה, יש רק בנין, 'אסתכל באורייתא וברא עלמא', מלשון 'ברא', הלשון ארמית של בן, בנין, 'בונה עולמות'. הסתירות בדברי תורה הם כאשר האדם במדרגת מעשה והוא עוסק בתורה, ומעשה כל יסודו סותר על מנת לבנות. ולכן הוא מתחיל מ'לית נהורא אלא מגו חשוכא', מתגלה לו האור מן החושך, מתגלה לו הישוב מתוך הסתירה. אבל איך הוא תופס את מדרגת דברי תורה? בתפיסה שנקראת סתירות. הוא נמצא במדרגת מעשה, אז הוא משיג את התורה במדרגת מעשה, ולכן חל בה כל הסתירות שהוא מוצא.

דברי תורה מתלבשים במדרגת עולם המעשה, שמונח בו סתירות. ההלבשה של התורה בעולם המעשה יוצר ומגלה סתירות בתורה, אבל התורה בעצמה היא מופשטת, התורה קיימת כבר אלפיים שנה לפני הבריאה ומצד כך אין בה סתירה, שם לא היה הלבשה ושם לא היה הסתרה ולכן לא היה שם סתירות. כשהתורה יורדת לעולם המעשה מתגלה הסתירות בפועל בדברי חז"ל להדיא אבל כל זה מחמת ההלבשה של התורה למדרגת מעשה.

בתניות עכשיו

שיטת ארבעת

The Four Elements Teachings

סדרת הספרים "ארבעת היסודות" אשר ספר זה הינו השישי שלה בסדרת, מהווה תמצית מעשית של משנת החיים המתבארת בספריו ושיעוריו של מחבר סדרת הספרים "בלבבי משכן אבנה".

תיקון כח השמחה

ארבעת היסודות
יסוד העבר

מאת
מחבר סדרת הספרים
בלבבי משכן אבנה

שולחן ערוך

עם ביאור בלבבי משכן אבנה

סימן יא' - סעיף ב': מוזאן נכרי, וישראל עומד על גבו ואומר שיעשה לשמן, להרמב"ם פסול, להרא"ש כשר. הגה: ונהגין שיסייע הישראל מעמ, וכדאיתא לקמן סימן ל"ב סעיף ז', וביו"ד סימן רע"א, גבי תפילין וס"ת. וצריכין שזירה, ושהיו שזורין לשמן.

הלכה פסוקה - סעיף ב'

הציצית צריכה שזירה לשמן.

פירוש על דרך הסוד - סעיף ב'

סוד כתב צשער הכוונות (דרושי הציצית, דרוש ד) וז"ל, מן החו"ג של המוחין דאימא, אינס יוצאין ציניות צפני עזמן, כי הם נכללין בשני המוחין העליונים. וזהו הטעם שצריך שיהיו החוטים כפולים ושזורים, ודבר זה הוא לעיכובא, כי הם צחינת חו"ג אשר אינס נחשבים למוחין צפני עזמן, אבל נכללים בעליונים, ולהורות זה צריך להיותם כפולים ושזורים יחד, עכ"ל. וכתב שם עוד, וז"ל, בטלית של תכלת, היו החוטים השזורין והכפולין מצחינת החסדים דאימא הנכפלות והנכללות עם חוט החכמה דאימא, כנ"ל, אבל בטלית הלגן שלנו, החוטים השזורים והכפולים הם מצחינת הגבורות דאמא הנכללות בחוטי הצנייה דאמא, עכ"ל, עיי"ש.

ויצאר בלשון צרורה צמנת חסידים (מסכת ציצית, פ"ג, אות ז) וז"ל, וכל חוט צריך שיהיה שזור, לפי שהגבורות שמח הדעת שבהם ארבע שמות אה"ו מלאים, הראשון הה"י ציו"ד והו"ו כפולה, השני אף הה"ה כפולה, השלישי הה"א צאל"ף והו"ו כפולה, צרביעי הה"ה כפולה והו"ו צאל"ף, אינו מוח פרטי, אלא שהוא שזור וכלול צמת צינה, כמו שהיו החסדים שזורים וכלולים צמת החכמה צומן צית המקדש, עכ"ל.

ולפ"ז השזירה, היא כללות של אותו קו, שורש וענפים, חכמה וחסד, צינה וגבורה. אולם כתב במגלה עמוקות (שלה, ד"ה ד' כנפות) וז"ל, נחלקין לצ' חוטים, כל חוט שזור לשנים, שהוא כנגד זכור ושמור, טוב ורע, מלות עשה ומלות לא תעשה, וכן שבת הוא זכור ושמור, לכן נאמר בשבת לדורותם, וכן צפרשת צינית, עכ"ל. ולפ"ז זהו שזירה של קו ימין עם קו שמאל. והעיקר הוא חסד, ושזור עמו גבורה, ועיי"ו נעשה הדבר חזק מכת הגבורה, וכמ"ש הרד"ק (בראשית, ל, ח) וז"ל, הפתיל שהוא מדובק משני חוטים, וכשיכפל ויהיה שזור, הוא חזק יותר, עכ"ל. וז"ל השפתי חכמים (ויקרא, יט, יט, ד) דבר שזור שהוא קשה, עכ"ל.

אולם לעיכובא צעי שנים, כנ"ל, אולם עיקר שם שזור הנכתב בקרא, משור, ואמרו ציומא (ע"ב), משור, שמונה. וכתב הצעה"ט (שמות, כו, א) וז"ל, משור, צגימט' חוט כפל שמנה, עכ"ל. והיינו כל המוחין חו"ג חו"צ חו"ג, כפול שנים, והצן. ועיין ירושלמי (שקלים, פ"ח, ה"ב).

ביורו הלכה - סעיף ב'

והנה דעת הרמב"ם שאין חיוב שזירה, שכתב (ציצית, פ"א, ה"י) וז"ל, אחד חוטי הלבן ואחד חוטי התכלת, אם רצה לעשותן שזורין עושה. אפילו היה החוט כפול משמונה חוטים ושזור עד שנעשה פתיל אחד, אינו נחשב אלא חוט אחד, עכ"ל.

וכתב הכס"מ (שם) וז"ל, כתב הראב"ד, א"א, זה טעות, אלא צריך להיות שזורים, דיליף בספרי תכלת ממשכן, מה להלן שזורים אף כאן שזורים. ובעירובין (צו, ע"ב) נמי אמרינן, המוצא תכלת בשוק, לשונות פסולה, וחוטין כשרה, ואוקימנא בשזורין ומופסקין כעין שצריך לציצית, עכ"ל (הראב"ד, ועיין ב"ח על אתר מקור נוסף). וחכמי לונגיל הקשו לרבינו מההיא דספרי, והשיב להם, זה שלמד שזורין ממשכן, ר' שמעון היא, דסתם ספרי ר' שמעון, ולפי שלא מצאתי שום אדם שיאמר דבר זה, לא כתבתי כמותו, שא"כ יהיו שזורין ששה כמשכן (צ"ב ששזורין הם ח' ולא ו', כמ"ש ביומא, ע"א, ע"א), כן נ"ל, ואין לי סמך אחר בדבר זה, עכ"ל הכס"מ, עיי"ש.

וכתב בערוך השולחן על אתר, וז"ל, ונ"ל מלשונו שמפרש הספרי ש"מתיר" גם שזורין, כלומר דלא נימא הרי יש הרבה חוטים יותר מכשיעור, דאינו כן, דכולן חוט אחד נחשבים, וכו', והראב"ד השיג עליו, ותשובתו לחכמי לונגיל שהביא הכ"מ, אינה מספקת כלל, ולכך דחו דבריו, אבל למ"ש א"ש, ודו"ק, עכ"ל. וזהו דוחק גדול שמפרש לשון הרמב"ם דלא כמו שהרמב"ם עצמו פירש עצמו בתשובה.

ובביאור דברי הרמב"ם נראה, כמ"ש בתשובתו לחכמי לונגיל, שהספרי זהו ר' שמעון, ולא קיי"ל כוותיה. ולכך אין לנו מקור שבעי שזורין. אולם מסוגיא דעירובין, יש ראייה ברורה שגם שזורין כשרין, וזהו מקור לדין שכתב אם רוצה לעשותן שזורין עושה. אולם הוסיף וביאר שמדוע יש סברא שלא יהא מותר לעשות שזורין, וזהו שכתב, אפילו היה החוט כפול משמונה חוטים ושזור עד שנעשה אחד, אינו נחשב אלא חוט אחד.

וביאר דבריו שבא לומר סברא מדיליה, עד שהיה ס"ד לומר שאם שזור נחשב ככמה חוטים והוה בל תוסיף, וכמו שביאר בערוך השולחן. אולם דין זה אינו נלמד מהספרי כדברי הערוך השולחן, אלא זהו סברא, שנחשב כחוט אחד ולא ככמה חוטים.

וסברא נוספת שהיה ס"ד לפסול, כמ"ש הר"ן, והובא בב"י על אתר, וז"ל, צריך שיהיו שזורין, ושלא כדברי האומרים שאין לשזור חוטי ציצית, משום דזימנין דמיפסקי מהדדי והווי להו ששה עשר חוטים, עכ"ל. ואלו הם ב' סברות מדוע היה ס"ד ששזורין פסולין.

להאזנה לשיעור
בקול הלשון

073-295-1245 ישראל

USA 605-313-6660

מקיימים:

כוכבית [*]

סולמית [#] ->

39152637] ->

סולמית [#]

שורש כח הבצע בנפש האדם

לעינין ממון, שכל ממון שיש לאדם זה מחמת שהממון שאצלו, ניצוצי נפשו גנוזים באותו ממון והם מתנוצצים לו. [אך ממון של אחרים שמתנוצץ לו זה מכח הבצע] כמבואר בחז"ל כל הגוזל את חבירו שו"פ כאילו נוטל נשמתו ממנו (ב"ק קיט.). והדוגמא הברורה לכך זה שבהמת כהן מותרת באכילת תרומה. וזה מדריגת אהבת ממון דתיקון שצדיקים חביב עליהם ממון יותר מגופם. כאשר אבד לאדם חפץ הוא נהיה בדר"כ עצב, אך עדיין אינו מתיאש כיון שחושב שימצא אבידתו, ולכן עדיין אינו מתנתק מהממון. אך כאשר הוא אומר וי ליי לחסרון כיס, הוא איבד לגמרי את ההתנוצצות של ניצוצי נפשו מהממון הזה, וירד ממדריגת עצבות למדריגת יאוש.

כאשר באים לדון למי שייך הממון כלומר שכ"א טוען שניצוצי נפשו הם אלו שנמצאים בממון. והשורש הפנימי להכרעה הוא מכח הנצוצות שבממון, וכמו שבמדבר פסקו למי שייך העבד לפי המקום שירד לו מן, שהמנן הרי היה כדברי הרמב"ן ניצוצי הזיו העליון, שלכ"א ירד ניצוצי נפשו בגילוי משורש נשמתו, ולכן המן ירד בזכות משה דיקא משום שהוא שורש לכל נשמות ישראל, ולכן [לחד מ"ד] מצוה על הדיין לבצוע - לפשר ביניהם קודם הדין משום שע"ז ההכרעה תהיה מהשורש הפנימי של הממון, שהם הנצוצות שבו. אך זה רק למי שהוא שונא בצע, אך מי שהוא אוהב בצע אצלו הנצוצות הם במדריגת בצע ולכן הוא רואה רק ממון של אחרים. וכאשר הוא נותן שוחד זה ההפך הגמור למדריגת בציעה כיון שאין הנצוצות פונים למקומם הראוי אז בטלה כל הבציעה שמהותה היא לגלות את מקום הנצוצות. ולכן העונש על שוחד זה יעוור עיני חכמים, מחמת שאינו רואה את הנצוצות.

כאשר האדם חוזר לעפר אתה ואל עפר תשוב, נשאר בו מעט חיות שהם בעצם הנצוצות שבעפר שהוא שורש הממון, ולכן צריך שאדם יהיה בעלים על מקום קבורתו, כמו שרואים במת מצוה שקונה מקומו, כי שם הנצוצות שמחיים אותו ומהם הוא קם לעת"ל, אך מי שלקח שוחד וקילקל את הנצוצות שלו אינו יכול לקום לעת"ל.

התקון השלם שיהיה לעת"ל זה שנעלה ממדריגת נצוצות ויאיר האור עצמו, וזה ההארה של נר חנוכה שצריך שתהא שלהבת עולה מאליה, וזה מדריגת הראייה דתקון שיש בנר חנוכה שצריך לראותם היפך היעוור עיני חכמים. וזה מתגלה מהפך שמן שנמצא בעפר מקום הנצוצות, ומאיר מכך האור הגנוז, הגאולה דלעת"ל.

לשורש בצע ישנם כמה משמעויות בלשה"ק, אחת המשמעויות זה כלשון הפסוק מה בצע כי נהרוג את אחינו וגו' (בראשית לו כו). וביארו הראשונים שהכוונה היא - מה התועלת שנהרגוהו, [אך בתרגום ורש"י ביארו - מה ממון שנרויח מכך, אך ודאי שבכללות שם בצע זה כל סוג תועלת].

משמעות נוספת לשורש בצע, מלשון לחלק - לבצוע, כגון בציעת הפת, וכגון לבצוע [לעשות פשרה] במשפט, מלשון אמצע.

שורש בצ הוא מלשון מבצבץ ועולה, מלשון צמיחה, וא"כ מה בצע הכוונה מה יבצבץ מכך - מה ריוח בכך, מה יצא מכך. וכמו צמח הצומח שהוא מבצבץ, ובפרטות כשנאמר בצע לגבי ממון, עיקר הממון [שהוא הכסף] נוצר מז' מיני מתכות, שמתוכם העיקר הוא הזהב [שהוא צהבהב - נוטה לשורש צב, ולכן הזהב יותר חשוב שקונה את הכסף] כסף ונחושת, מקורם הוא מהקרקע, וגילויים הוא ע"י שמבצבצים ומנצנצים מתוך העפר, א"כ שורש הממון שנקרא בצע זה מחמת שהוא עצמו מתגלה ע"י שמבצבץ.

שוחד נקרא בתורה בצע - שונאי בצע (שמות יח כא) כלומר שהממון מבצבץ ומנצנץ וגורם למי שאינו שונא בצע לחשוק בו, כי העין שלו רואה את מה שמבצבץ בממון [וזה מכח נפילת מדריגת ראייתו שלכן רואה רק נצוצות, שזה כל המשיכה לכח הרע מכח הנצוצות שנמצאים בכח הרע לצורך קיומו, משא"כ בראייה דתיקון רואים את האור שבכח הטוב עצמו ולא היה נמשך אחר ממון שאינו שלו], ולכן העונש על שוחד הוא יעוור עיני חכמים.

דבר נוסף שמבצבץ מתוך העפר [או אל העפר] הוא יסוד המים כמו שנאמר ואד יעלה מן הארץ (בראשית ב ו), כאשר יש באדמה ריבוי מים שמבצבצים נהיה מכך ביצה - משורש בצע. אך כאשר האדמה מתייבשת, היא נעשית בקעים - בצעים, שזה בציעת הקרקע שנבצעת לבקעים כעין בציעת הפת.

א"כ יש ב' סוגי התגלות חיות [- נצוצות] בעפר, או בצבוץ של מים, שבנפש זה התאווה הכללית. או בצבוץ של מתכות, שבנפש זה תאוות ממון [דקדושה או להיפך, אך עכ"פ גילוי חיות]. אך כאשר אין אפילו אחד מב' הגילויים של חיות בנפש, מתגלה ההיפוך של בצע הוא עצב - עצבות, ששורשו בעפר, כלומר שדבק בעפר ולא רואה בו את הניצוצות [אך הם עדיין קיימים בהעלם] הוא נהיה עצוב, וזה א"כ שורש כח העצבות.

גילוי נוסף למטה ממדריגת עצב זה יאוש, וזה כאשר אדם מתיאש אין כלל התנוצצות של נצוצות בעפר. וזה מתגלה דיקא

בלבביפדיה עבודת השם - תמצית השיעור - בצע 31:46

המבט הפנימי

מאורעות הזמן מבעל בלבבי משכן אבנה

מקץ תשפ"ה 025

עמוד א

מלחמה - אתחלתא דגאולה (מגילה יז)

מִלְחָמָה - אֹר - חֲנֻכָּה

לחם מן השמים, מלשון לחם - מלחמה^א. וביאר הרמב"ן (שמות טז, ו) ששורש המן הוא באור העליון, כמ"ש^ב.

וכן במלחמה הרוחנית עם היצה"ר, שהדרך ללחום עמו הוא ע"י ה'אור'. כמ"ש בתניא (פרק טו) וז"ל, מלחמה עם היצר, לנצחו ע"י אור ה' המאיר על הנפש האלקית שבמוח השליט על הלב, עכ"ל. (אולם יש המשכת אור א"ס שלמעלה ממדרגת מלחמה, עיי"ש. ועין עוד בלקוטי תורה (במדבר ד ע"א) וז"ל שיש ג"כ בירור ניצוצות עד"ז שלא בדרך מלחמה, אלא בהמשכת אור א"ס למטה כמו שהוא למעלה בעולם האצילות. ממליא נעשה ביטול הסט"א, כביטול הנר מפני האבוקה עכ"ל, עיי"ש).

ושורש המלחמה ע"י אור הנמצא בתורה, כמ"ש בבן יהודיע (חגיגה יד ע"א) וז"ל, וכל תיבות המתהפכות הם אחד אור ישר ואחד אור חוזר, והם מבחינת דעת וכ"ו, שהם אחת אור ישר זו משנה, ואחת אור חוזר זו גמרא, שיש בה מלחמה וגבורה, עכ"ל. וזהו בבחינת מלחמתה של תורה^ג.

אמרו חז"ל (בראשית רבה וילנא פרשה ג סימן ג) וז"ל, רשב"י פתח (משלי טו, כג) "שְׁמֵחָה לְאִישׁ בְּמַעֲנֵה־פִּיּוֹ וְדָבָר בְּעֵתוֹ מֵה־טוֹב". שְׁמֵחָה לְאִישׁ: זה הקדוש ברוך הוא שנאמר (שמות טו, ג) "ה' אִישׁ מִלְחָמָה ה' שְׂמוֹ". בְּמַעֲנֵה־פִּיּוֹ: (בראשית א, ג) "וַיֵּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹר". וְדָבָר בְּעֵתוֹ מֵה־טוֹב: (בראשית א, ד) "וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת־הָאֹר כִּי־טוֹב", עכ"ל. העולה בדקות מדברי המדרש שמאמרו יתברך הראשון - "יהי אור", הוא בבחינת מאמר של "איש מלחמה". כלומר ישנו קשר מובהק בין 'אור' ל'מלחמה'.

וכן מצאנו שדרך לערוך מלחמה באור ולא בחשך. כמ"ש הרא"ש (שמות יד, כ) וז"ל, וַיֵּאָר אֶת־הַלַּיְלָה. פירוש ויחשיך, לכן (שם) וְלֹא־קָרַב זֶה אֶל־זֶה פְּלִי־הַלַּיְלָה. שאין אדם נלחם בלילה, וכן לשון חז"ל אור לארבעה עשר, עכ"ל.

מלחמה מכח ה'אור' הנמצא

בתורה

וביתר עומק שורש המלחמה מגיע מכח ה'אור'. ונגלה באכילת המן,

אור לתתא נעשה אש
ולתתא נעשה מלחמה כ'אש', שגנוז בה האור^ד. ושורש מלחמה זו בגינהם, כי ג"ע מקום שלום, וגינהם מקום מלחמה. אש של גינהם - אור של גינהם.

ולכך אמרו (עיין סוטה מד ע"ב, ועיין טור או"ח סימן נא, בשם ירושלמי) הסח בין 'ישתבח' ל'יוצא אור', חוזר מעורכי המלחמה. והיינו שמבטל את הארת 'יוצר אור' שמכחה יש מלחמה. כי שורש כל המלחמה ע"י אור, ונשתלשל ונעשה מלחמה ע"י אש, והבן הייטב. וזהו מלחמה, ל - ה - ס, ל - חם, חמימות של אש, המייבשת את הלחות, לח - ס. מיבשת את החיות.

וזהו שאומרים ב'על הניסים' שעמדה מלכות יון (הרשע להשכיחם תורתך, והיינו להשכיח ולהכניע שורש המלחמה שהיא ע"י אור - אור התורה. וכשנצחום הדליקו נרות בחצרות קדשך, ע"י שמן שנמצא בנס, והיינו הארת אור התורה והמצווה, שהוא שורש כח המלחמה.

^א כמ"ש לעיל, במבט הפנימי מס' 17. וע"ע במס' 10 ובמס' 20

^ב ועין חת"ס (שמות טז, כב)

^ג כמ"ש לעיל, במבט הפנימי מס' 04.

^ד כגון (ישעיהו לא, ט) וְסִלְעוּ מִמְּגוֹר יַעֲבִיר וְחַתּוּ מִנִּסְיָו וְנָאֵם ה' אֲשֶׁר־אֵינִי לֹא בְּצִיּוֹן וְתַנְהִיר לִי בִירוּשָׁלַם. ופרש"י (שם) אֲשֶׁר־אֵינִי לֹא בְּצִיּוֹן - שם יהיה האש מוכן לשורפם.

קונטרס עתיק

עתיק - ספק

או זה, ספק של סתירה. משא"כ בעתיק שכולו פנים ואין נגלה האחור שבו, אזי כל דבר ודבר ללא יוצא מן הכלל, נגלה בו פנים רבות. וכשם שבעתיק הוא ב' פנים, וכל פנים "פונה" לכיוון אחר, כן נראה בעתיק הספיקות, והיינו שכל אחד מגלה פנים, ואף פנים הפוכות.

וסודם של דברים, כי עתיק שייך למאציל, היפך אריך שהוא שורש הנאצלים. ולכך בעתיק נגלה ניצוץ של אין סוף, וכח הפועל בנפעל, וכשם שבפועל יש אור אין סוף, כן יש ניצוץ בנפעל של אין סוף, ומכחו כל דבר ודבר נגלה בו פנים ללא קץ, אלא שיש פנים גלויות יותר ויש פנים נעלמים יותר, והגלויים יותר הם בחינת מ"ה, והנעלמים יותר הם בחינת ב"ן.

ולפיכך, עבודת האדם בסוד עתיק למצוא בכל דבר פנים רבות. וכן כל גילוי שיש, יש לראותו כפנים ולא כאחור, לא כגילוי של משהו אחר, אלא כאופן נוסף של גילוי. במדרגה זו לא שייך כלל וכלל "אנכי הסתר אסתר פני ביום ההוא", כי אין הסתר - אחור, אלא כולו פנים. ואידך פירושא הוא, זיל גמור.

כתב בעץ חיים (שער עתיק, שער י"ב, פ"ב, מ"ת) וז"ל, כלל העולה מכל זה, שלסיבת כל אלו הספיקות (שנתבארו שם) נקרא עתיק יומין רישא דלא איתידע, כי אין נודע מה בחינות יש בו. והנה ישע"ה הנביא ע"ה נסתפק גם הוא באלו הספיקות, ואליהם רמזו והשביע בצחצחות נפשך, ודרשו בזוהר (פרשת ויחי) צח חד, צחות תרין. וביאורו הוא כי היה הדבר ספק אליו אם יש בעתיק צח אחד או ב' צחות כנודע, כי בחינת הצחצחות הם בעתיק, עכ"ל.

ובביאור ספיקות אלו, כתב הרמח"ל (קל"ח פתחי חכמה, פתח פ"ו) וז"ל, כל מיני החיבורים שהיה אפשר להמצא בין מ"ה וב"ן, באמת נעשו, וכו', ויש "חיבורים הפכיים", ואע"פ כן, "שניהם נמצאים", כי הפרצופים מורכבים כך, ומשניהם (מן ההפכים) נמצאים איכויות בפרצופים, וכו'. שאין הספיקות ההם כמו ספיקות דעלמא, שאנו בספק אם יש דבר אחד או אם אינו, אלא האמת הוא, כל מה שאנו מזכירים בספיקות, כל אותם הדברים ישנם באמת בה.

וכתב בעץ חיים שם, וז"ל, ועוד יש ספיקות לאין קץ ותכלית ואין חקר, עכ"ל. וענין דבריו הוא, שבאמת כל מדרגה ומדרגה יש בה ספק, ולתתא זהו קליפת עמלק, זה

בקרוב

שווה לכל נפש

בקרוב

מלא שו"ת

בקרוב

330 עמודים

בקרוב

אוסף מישראל

וחו"ל

בקרוב

עץ חיים

עם ביאור בלבבי משכן אבנה שער העיבורים מ"ת ♦ פרק ד' מ"ב

וצ"ב מה המעלה בגוהרקי דרבי חייא על פני נשמות הצדיקים האחרים, ואמנם בבלח"י ביאר שכל נשמה מעלה את המלאכים עד למקום מחצב המלאכים של חיצוניות של המדרגה שלה, והוא מב' טעמים א' כי המלאכים הם מחיצוניות והנשמות הם מפנימיות דאותה מדרגה, ב' כי הנשמות יש להם תורה ומע"ט ועי"ז הם עולים משא"כ המלאכים. ולכן מעלים אותם רק עד מקום מחצב המלאכים. אך הכסא של רבי חייא לא היה יכול להעלות אותם עד מקום מדרגת נשמתו גם כן, כי רבי חייא שהיה מרביץ תורה בישראל הייתה נשמתו עולה למעלה ממקום מחצב בה שלה ג"כ. ועדיין צ"ע שהרי יש עוד חכמים שמרביצים תורה וכו'.

והיינו כי המלאכים נשמתם וגופם נבראו מן השמים, ובני האדם נשמתן מן השמים אך גופם מן הארץ, ומחמת כן יש יתרון לצדיקים שעוסקים בתורה ובמע"ט ועי"כ מתגלה יתרון האור מן החושך, אולם מ"מ יש לבאר מה עומק הגילוי אצל רבי חייא, הרי כל הצדיקים גם עולים ע"י תורה מצוות ומע"ט.

אלא דהיינו כי רבי חייא נקרא כך מלשון 'חיה', חייא-חיה, דהיינו בחינת החיה שהיא בסוד אור חוזר, בסוד השערות שנכנסים ויוצאים. כלומר עיקר מדרגת 'יתרון האור מן החושך' מתגלה דווקא בבחינת אור החיה, כי הנר"ן מתלבשים במל"ך והחיה נכנסת ויוצאת ומקפת, והיחידה מקפת בכללות, והיינו כי דווקא החיה שנכנסת ויוצאת ומקיפה מתגלה בה 'יתרון האור מן החושך', לעומת כך הנר"ן מתלבשים תוך מל"ך ומאידך היחידה אינה נכנסת אלא רק מקיפה לא מתגלה בה יתרון האור מן החושך, "מתוך" החשך (אולם נגלה כי בחינת יתרון האור מן החשך, שביחס לחשך ניכר האור בברור).

וכמבואר הרבה בתורת חב"ד שיתרון האור מן החושך הוא סוד בעלי תשובה שאמרו שבמקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד, כי הם בחינת אור חוזר, יתרון האור מן החושך.

והוא סוד רבי חייא בסוד החיה, וביחס הזה מבואר שכמו שהארון נושא את נושאו הכ"נ הכסא מעלה את המלא-

א) דע סוד שארז"ל במסכת ב"מ פ"ה ע"ב בכולהו גוהרקי תסתכל לבר מר' חייא. הנה נשמות הצדיקים הם למעלה ממדרגת המלאכים: כפי שהתבאר לעיל שבכל מדרגה ומדרגה המלאכים הם בחינת החיצונות ונשמות הם בחינת הפנימיות, נמצא שנשמות הצדיקים למעלה ממדרגת המלאכים.

וז"ש כאן שבכל הכסאות של נשמות הצדיקים היו המלאכים מעלים אותן: עיין בבלח"י שכתב דמיירי במלאכים שנחצבו עם הנשמות וכנזכר לקמן בפ"ד דש"ט"ל מדב"רי הקדמת הזוהר, "אמר רבי פנחס שאין נשמה בעולם שאין יוצאים עמה תרין עופין ר"ל מלאכים, ורשב"י אומר שיוצאין עמה ה' עופין", והם הם המעלים את כסאות הצדיקים למתיבתא דרקייעא, ואינם המלאכים שבאים ממחצב המלאכים שהם למטה ממחצב הנשמות, ולכן הם יכולים להעלות את הכסא של הנשמות שנחצבו עימם אלא שהם חיצוניות לנשמות שהם פנימיות, אולם כאמור אינם יכולים לעלות למקום מחצב הנשמה עצמה שהיא בפנימיות והם חיצוניות, אלא הם עולים רק עד מקום מחצב המלאכים שהוא בחיצוניות.

חוץ מכסא דר' חייא שהוא עולה מאליו, והיה נראה שיותר כבוד היה שיעלו אותו המלאכים משתעלה היא בעצמה א"כ מה מעלה הזאת, ופירש שאלו המלאכים המעלין כסאות של נשמות הצדיקים הם המלאכים שנחצבו עם הנשמה והכסא נושאת אותם כמשרז"ל הכסא נושא את נושאו והארון נושא נושאו, ונראה שהמלאכים מעלין את כסא אבל (באמת) הכסא מעלה אותן עד מדרגתן שהם לא יאנו עולה יותר ממדרגתו אפילו נקודה א', ולזה הכסא של ר' חייא שהיתה למעלה ממדרגת המלאכים היתה עולה מאליה שלא היו המלאכים יכולין לעלות עמה וזהו מגרמא סלקא ומגרמא נחתא כנ"ל שע"י שהצדיקים עוסקין בתורה ובמע"ט מדרגתן למעלה מן המלאכים: נמצא שלכל הנשמות יש מלאכים שמעלין את הכסא שלהם, אך באמת הכיסא הוא זה שמעלה את המלאכים כדוגמת הארון שהוא נושא את נושאו, והיינו שהכיסא של הצדיקים מעלין את המלאכים למקום מחצבם ולא למעלה מכך, והוא הכבוד שהכסא מעלה את המלאכים, ובחיצוניות נראה שהכבוד הוא שהמלאכים מעלים את הכסא.

^א ועיין בהגו"ב בשם הש"ש דמר אמר חדא ומר אמר חדא, דתרי עופין היינו מכח זווג זו"ן, והיינו שיש בה רק ב' מדרגות זו"ן, וה' עופין היינו בחינת נרנח"י שהם מזווג כל ה' פרצופים.

באר בכל השערים דלעיל, כי ז"א יצא ו"ק וחסר לו ג"ר, ואימא נותנת לו כלים דנה"י שלה ונעשים לו חב"ד.

כי ר"ת בינה הם בינה יסוד נצח הוד: ב-בינה, י-יסוד, נ-נצח, ה-הוד.

וזוהו בסוד העיבור הנעשה באדם אחר לידתו: והיינו עיבור שני.²

והמ"ב זווגים דפ' בראשית הם מ"ב זווגים דח"ך וגרון דא"א והם בסוד העיבור הזה: כלומר עיבור ראשון, שהוא בסוד זווג ח"ך וגרון דא"א, שהם סוד חכמה ובינה דא"א.

והנה הנה"י שבו נעשים חג"ת: כלומר בגדלות החג"ת שלו עלו להיות חב"ד, והנה"י שלו עלו להיות חג"ת, ולכן נחסר לו עכשיו נה"י כמבואר להלן. ועיין בשפ"א שהקשה שזה סותר מה שהתבאר במקומות אחרים שהו"ק התחלקו לשלישים וכך נעשה חב"ד מתתא לעילא חוץ ממה שנעשה מלעילא לתתא שנה"י של תבונה נעשה חב"ד דז"א, וכאן מבואר מהלך נוסף שהחג"ת עלה לחב"ד והנה"י עלה לחג"ת, וכתב שזה מתיישב לפי מה שכתב בדרוש הדעת הובא בס' נה"ש דף קי"ט.

ובעומק הוא סוד הגדלות הגמורה, כי מצד המוחין התחתונים דפרטות שבתוך הו"ק, הוא שייך להגדלה שהתבאר לעיל בארוכה שנעשה התחלקות בו"ק לשלישים, אולם במוחין דגדלות הגמורה, החג"ת נעשים חב"ד והנה"י נעשה חג"ת, ואזי נעשה לו נה"י חדשים. ועיין להלן שיבואר עומק ענין זה.

ונקבא שם במה שחזר עתה יסוד להיות ת"ת: עיין בבלח"י שהקשה דכיון דמיירי במוחין דגדלות א"כ הנוק' כבר היתה באחורי הת"ת דז"א לפני שעלה היסוד דיליה לת"ת דיליה. ותירץ דהוא שיטה אחרת, והיינו שהנוק' הייתה בבחינת נקודה קטנה בלא התחלקות אברים פרטיים ומקומה בנקודת עוקץ תחתון שבסוף הו' שלימה בסוד פסיעה לבר, ובזמן הלידה ירדה עם היסוד למטה והייתה דבוקה באחורי היסוד, ולכן בזמן הגדלות שאז עלה היסוד לת"ת, עלתה ג"כ הנוק' לאחורי הת"ת.

והנה עתה חסר נה"י (לו) ואז תבונה שהם אותיות ב"ן וב"ת ו"ה: כמבואר בזוהר.

והנה תבונה זו מתפשטת לעשות בו נה"י אשר חסרים לו ונעשין ג"כ חב"ד לנוקבא, ואז ז"א נותן לנוקבא ג"כ שית דיליה (החיצונית) עצמם, ואז נשלמת לי"ס: והיינו כפי שי-

כים, והיינו בבחינת 'החי נושא את עצמו', סוד החיה, מד-רגת רבי חייא.

והיינו כי אצל הצדיקים האחרים מתגלה שהכסא נושא את המלאכים, אבל אצל רבי חייא מתגלה עליה בסוד החיה, 'החי נושא את עצמו' דייקא, והוא שורש 'יתרון האור מן החושך', ע"י שעוסק בתורה ומע"ט, והוא מה שעולה מתתא לעילא, למעלה ממקום מחצבה, נמצא כי ברבי חייא דייקא מתגלה שורש 'יתרון האור מן החושך' שנעשה ע"י תורה ומע"ט דייקא, משא"כ במלאכים. אולם אצל הצדיקים האחרים אין עיקר מדרגתם בסוד החיה, לכן הגילוי של המלאכים שמעלים הוא מדין 'כבוד' שהמלאכים עולים ע"י הכסא עד למקום מחצבם שהוא בחי צוניות שהנשמה שם בפנימיות, והבן.

(ב) מ"ק. בהיות ז"ן בבטן אמא היה ג' גו' בסוד ו' שבתוך הח': דהיינו הז"א שהוא ו' הוא בתוך ה' קמאה דבבינה, ובדקות אות ה' נחלקת לו' וד', ו' הוא ז"א, וד' היא הנוק' כדלהלן.

ושם המל' בסוד פסיעה לבר ברגל הו' ומכאן נתפשטו לז': והיינו שיש ב' הבחנות היכן מושרש שורש הנוק', א שהיא סוד הד' שבה', והיינו בה' קמאה דאימא, והיינו שורש לבחינת השפעה דאימא לנוק' שלא דרך ז"א, כגון בשעת הנסירה. ב' שורשה בו' שהוא הז"א והיינו בסוד פסיעה לבר ברגל הו'.

והיינו דכל ו' הוא מעין ז', והוא הענין שבכל מקום שעורסקים בו"ק, פעמים הוא מוגדר כו"ק ופעמים הוא מוגדר כז"ת. ובהדרגה נוספת הוא מה שכתוב בזוהר 'שית אלפי שנין הוי עלמא וחד חרוב', והשאלה היסודית היא מתי היא השביעית, הרי אחרי אלף שביעי יש גם אלף שמיני ותשיעי ועשירי, שאזי בשמינית היא עולה לבינה, וא"כ אין זמן גמור למלכות. ולפי דברי הגר"א שמעולם המלכות לא יצאה מתיישב יפה, דאין הכי נמי אין מלכות גמורה וכשהיא תצא היא תצא עם בינה ותהיה המלכות כלולה עמה, והוא הטעם שדוד המלך נקרא 'בר נפלי', דהיינו שאין לו קיום כאן בעולם, ורק מכח אדה"ר הוא קיבל חיות לע' שנים, לפ"ז אין בחינת ז"ת גמור אלא בחינת ו"ק, שיש בו' פסיעה לבר, ומצד כך יש בדברי רבותינו שהמשיח יבוא אחרי האלף השביעי מדין פסיעה לבר.

הוא ו' והיא ז' לו באחור: והיינו כפי שהיו בתחילה אחור באחור.

ואימא נותנת לו נה"י שלה והם לו בחי' חב"ד: וכפי שהת-

² בלח"י.
³ בלח"י.

וכפי שיבואר להלן שהוא 'דרך' ז"א, וכדלהלן.

וכפי שהתבאר לעיל בסוד מ"ס שאימא היא ו"ס שהיא הס', ותבונה היא ד"ס שהיא הס', נמצא שמה שתבונה משלימה נה"י לז"א הוא מסוד שורש אימא שהיא ו"ק עליונים. וכפי שהתבאר ג"כ שלאה היא בסוד מלכות דת' בונה שיורדת עד חזה דז"א.

ובעומק מה שנה"י של תבונה נעשה נה"י דז"א הוא בחינה שהעליון נשאר במדרגתו שלו ורק יורד לתתא, והוא סוד בחינת העובי המבואר ברש"ש, שכל החכמות שורשם אחד וכל התבונות שורשם אחד וכעזה"ד בכולם, והוא משורש סוד ההשתוות, אולם אינה השתוות גמורה כי סוכ"ס יורד לתתא, מנה"י דתבונה להיות נה"י דז"א, אך מ"מ הוא נשאר במדרגת נה"י, והוא אור עליון שמאיר בתחתון כפי מקומו שהוא באור העליון, אור נה"י דתבונה שמאיר נה"י דז"א. אולם מה שמאיר התבונה ברחל דרך ז"א אינו בבחינה זו כי אצל רחל זה נעשה חב"ד, והבן.

ולכן נקרא נה"י לבר מגופא לפי שלא היה לו נה"י עד שניתנו לו מן התבונה כנ"ל: כפשוטו נה"י נקרא לבר מגופא מצד שהוא החלק הניתן לתחתון ממנו נה"י של עליון הופכים להיות חב"ד של תחתון, והחג"ת הוא עיקר גופא, אולם כמתבאר כאן הנה"י האלו הם באים מתבונה, לכן היחס שנקרא לבר מגופא הוא כי היה חסר לז"א נה"י, ובדקות הוא מהלך הפוך כי הנה"י של ז"א עלה להיות חג"ת כלו מר עלה מבחינת 'לבר מגופא' להיות 'גופא', ומחמת כן חסר לו השתא נה"י, ואזי הנה"י משורש התבונה נעשים לו נה"י לבר מגופא.

השורש העליון לזה הוא בא"ק, כמבואר ברש"ש שלומ' דים מתחתון לעליון שכל מה שיש בתחתון יש בעליון. והיינו כי הא"ק יש בו י"ס והקו הנכנס בא"ק מגלה שיש בו ו"ק עליונים דייקא (ו"ק-קו) ולא ו"ק תחתונים שעל גבם ג"ר. ולכן נה"י דא"ק הם בחינת לבר מגופא, מחמת שעיקר גופא הוא ו"ק עליונים וג"ר תחתונים הם נה"י שהם לבר מגופא. ושורש סוגיא זו היא מסוד דברי הלשם שעיקר סיום א"ק הוא עד טבורא דא"ק, ונה"י הם בחינת לבר מא"ק.

לכן נקראת אספקלריא דלית לה מגרמה כלום כי הכל בא לה מחדש ג' מתבונה ו' מז"א: לפי המתבאר אין הכוונה שהג' דנוק' בא לה מתבונה להדיא, אלא נה"י דז"א בא מתבונה ומחמת שנה"י דז"א נעשה חב"ד דנוק' נמצא שיש לנוק' שורש בנה"י דתבונה, והיינו שמקבלת נה"י דתבונה

בואר לקמן שנה"י דז"א נעשה חב"ד דנוק', ולפי המהלך הפשוט שהתבאר לעיל בכל גדלות הז"א, יש נה"י לז"א מעצמו ורק הושלם לו חב"ד, ונמצא שחב"ד דנוק' הם נה"י דז"א, אולם השתא במהלך דידן מתבאר שנה"י דז"א נעשה מתבונה ונמצא שגם חב"ד דנוק' נעשה משורש נה"י דתבונה, ויבואר להלן.

ויתר על כן מבאר הרב שחב"ד דילה נעשה מנה"י דז"א שהם מתבונה, וו"ק נוספים שלה הם מהו"ק דז"א, והוא ג"כ מהלך אחר ממה שיתבאר לקמן בבנין הנוק'.

וזו סוגיא עמוקה, דהנה ז"א עיקר בניינו הוא נה"י, כי הוא מה שהיה תחילה תלת גו תלת, שהחג"ת נכלל בנה"י, מד' רגת נה"י, ולפי המהלך המתבאר כאן אין לז"א נה"י כי עלה להיות לו חג"ת, וא"כ הוא מהלך הפוך, בחינת דבר והיפוכו, דהיינו האם עיקר תפיסת ז"א הוא נה"י או שאין לו נה"י מעצמו אלא מתבונה.

והיינו שישנה הבחנה של ו"ק שעל גביו ג"ר, והיא ההבחנה הפשוטה המתבארת בכל מקום, וישנה הבחנה שלמה עלה הוא הו"ק ולמטה ממנו יש נה"י. והיינו או הג"ר החסרים הם חסרים למעלה או שהג"ר החסרים הם למטה.

השורש לזה הוא לאה ורחל, לאה היא בחינת הו"ק למעלה עד מקום החזה ולמטה הוא ג"ר החסרים, ורחל היא הו"ק למטה מהחזה ולמטה והג"ר למעלה הם החסרים. וביחס הזה ז"א כשהוא עם הנוק' שהיא רחל אזי עיקרו הוא נה"י שע"ג חג"ת וע"ג חסרים הג"ר העליונים, לעומת כך ז"א בסוד הגדלות הגמורה שהיא המתבארת כאן הוא בסוד לאה, ולכן התפיסה שלו הוא בחינת ו"ק עליונים שחסר לו ג"ר תחתונים והם נה"י שהוא מקבל מתבונה.

והיינו שבמוחין ראשונים הוא נשאר בתפיסת הו"ק שע"ג ג"ר עליונים, אך בעיבור שני שהם המוחין דגדלות הוא מקבל מוחין בסוד תפיסת הו"ק העליונים, ולכן חסר לו נה"י תחתונים שבאים מהתבונה.

לפי זה צ"ב כי במהלך העליון שהנה"י של תבונה נעשה נה"י דז"א הרי הנה"י האלו נעשים חב"ד דרחל, וא"כ אר' כביה אתרי רכשיה, דבחינה זו שבה עסוקים בפרקא הוא היחס של ז"א ללאה דייקא ולא לרחל. אלא שהוא עומק הענין, דמדין לאה היחס של הז"א הוא ו"ק עליונים שחסר לו נה"י, אך מדין רחל הז"א הוא ו"ק תחתונים שחסר לו ג"ר עליונים, וביחס הזה הנוק' רחל מקבלת חב"ד מנה"י דז"א, אולם מתגלה גם בנעלמות שורש עליון מצד ז"א עצמו מדין לאה ונמצא שהחב"ד דרחל הם מנה"י דתבונה

^ד וג"ר מלשון מושאל לשלושה ויבואר להלן.

^ה ריש דרושי הצלם.

ג' גו ג'. והענין כי תחלה נאצלו י' נקודות כל א' כלולה מי', והקשר שהיה להם שהיו מקבלות זו מזו כפי סדר המדרגות: והיינו כפי סדר המדרגות של חד סמכא, והיינו בז"ת שהם הז"מ, ואף הג"ר שהיה באופן של "סגלתא" אולם לא היה מתקלא, ולכן אף הם קבלו זו מזו כפי סדר המדרגות. ועיין בבלח"י שביאר שהיו בפנימיות י"ס בשלמות מצד האורות, אבל הכלים היו קטנים, ואינו כפשטות דברי הרב.

ותחלה היו הנקודות האלה בסוד העצמות פנימים, והיו כל הכוחות כלולים בעצמות ולא ניכרין כל א' ואחד לעצמו רק כדמיון הנשמה הכלולה מראיה ושמיעה כו' אבל אינם ניכרות בה כ"א לבדה: היה בהם רק בחינת כללות ולא בחינת פרטות, כי היו סתומות כתר חכמה וכו' בלי ההתפרטות שבהם.

וע"י הגוף מראה כחותיה וכל הי' (נ"א ה') כחות הכלולין בה א' א' לבדו כיצד השמיעה באוזן כו', וכן היה באצילות הזה כי נתקנו והיה התיקון כדי לעשות להם כלי א' מגביל הרוחניות האלו ובו כלי לשמיעה וכלי לראיה וכיוצא בזה וזה התיקון שנתקן תחלה בא"א והוא הכתר: כלומר שע"י התיקון נעשה מספירות פרצופים, והיינו כי הספירה היא 'אחת', בחינת נקודה, ובחינת הפרצוף הוא התפרטות לחלקים וצירופם, 'פרצוף' אותיות 'צירוף', כלומר אינה התפרטות כפשוטה, אלא כדוגמת המנורה שיש בה שבעה קנים אך היא עשויה מקשה אחת. וכנודע ההתפרטות המתגלה בסוד פרצוף אינו רק לעשרה אלא לתרי"ג, והבן.

אח"כ עשה מב' נקודות השניות שהם חו"ב ב' פרצופים גמורים כלים והם או"א והז"ת נידחו כולם למטה במקום המל', ולכן הוצרך לסוד העיבור כדי ליחדם ולכלול ג' בג' כדי שמכל הו' נפרדין יעשו פרצוף א' ואז עדיין הם בסוד העצמות: והיינו כי מחמת השבירה היו בבחינת רה"ר הוצרך לצרפם וליחדם בסוד העיבור, ג' גו ג', להיות בחינת רה"י, כלומר מה שהיה קודם בחינת פירוד, בחינת רה"ר, הופך להיות ו"ס לאחד, פרצוף אחד, רה"י, והוא דבר בהיפוכו, כי בג"ר נעשו מכל נקודה פרצוף אחד, לעומת כך הו"ס שהיו נפרדים ונשברו נעשו פרצוף אחד מו' נקודות.

ואח"כ בסוד הליד' נעשו הו' אחדים ונעשה להם כלי א', ואח"כ ע"י המוחין נגמר ונשלם הפרצוף: יסודות הללו כבר נתבארו הרבה וביארנו כאן בקצרה.

'דרך מעבר' דז"א. והיינו שמתגלה כאן ב' שורשים לרחל, מדין רחל עצמה ומדין מה שרחל עולה למקום לאה, כי אמנם מצד הנוק' התחתונה עצמה ז"א הוא בבחינת ו"ק שעל גביו יש ג"ר, ואינו בסוד התבונה שמשלימה נה"י לז"א ששורש תפיסה זו היא ו"ק עליונים וג"ר תחתונים, אך מ"מ מתגלה כאן שיש לרחל שורש מדין לאה, מצד שיש לה ג"ר מנה"י דתבונה מדין לאה. וזו הארה דלעת"ל שיצטרפו רחל ולאה להיות פרצוף אחד.

ובמדרגת נפש, היינו שיש תפיסה עליונה של הג"ר ויש תפיסה תחתונה של הג"ר, וג"ר בלשון הזה הוא מלשון שלושה-לשון מושאלת. כי בחינת לאה היינו שהמוחין הם עיקר האדם בסוד 'אדם דא מחשבה', 'דא חכמה', והתפ' שטותו במידות, ואינו במידות כפשוטו, הרגשה של התפעלות, אלא בבחינת מוחין שבמידות בסוד 'וידעת היום והשבות אל לבבך', ואזי הנה"י הם בחינת לבר מגופא, לצורך השפעה לתחתון. לעומת כך תפיסת רחל המוחין הם בחינת לבר מגופא שהג"ר הם למעלה מן הו"ק, בחינת למעלה מן ההשגה של האדם, בחינת 'חכמתו מרובה ממעשיו', והחג"ת עולם ההרגשות, מדות של הרגשה, התפעלות, ואזי הנה"י הם בחינת ש'המעשה הוא העיקר', ובלשון אחרת לאה היא בסוד מלעילא לתתא להשפיע לזולתו, לכן נה"י הוא לבר מגופא, לצורך התחתון, ורחל היא מתתא לעילא, לכן הג"ר הם לבר מגופא, והבן.

ונ"מ נוספת הוא האם עיקר האדם הוא מידות של הרגשת התפעלות ומעשים או מוחין ומידות, מצד התפיסה שע"י קר האדם הוא מידות ומעשים אזי הג"ר למעלה והו"ק למטה, ומצד התפיסה שעיקר האדם הוא מוחין אזי הו"ק הם העליונים והג"ר תחתונים. והוא נ"מ עצומה איך להגדיר את עיקר העבודה, אם המוחין אינן אלא כלי מעבר כדי להגיע ל'והשבות אל לבבך', לעורר התפעלות של הלב וזכוך המדות, או שהמוחין הם העיקר והמעשים הם נקודת החוץ של האדם, כלומר דמדין לאה עיקר העבודה הוא 'ללמוד וללמד', ומדין רחל עיקר העבודה היא 'לשמור ולעשות', בסוד 'גדול תלמוד שמביא לידי מעשה', מעשה דייקא.

(הנה סוד ציצית טלית קטן הוא סוד או"מ בחי' ו' בלתי ראש בהיותו ג' גו ג', וטלית גדול הוא אחר התפשטות): עיין בשער הכוונות שמבואר ענין טלית קטן וטלית גדול בהרחבה.

ג) מעיקרא היה הת"ת בסוד ו"ק לבד ולמה הוצרך לעיבור

¹ אולם הכתר נעשה מע"י וא"א.

ליקוטים - מקץ

ויתאפק

גבול. יש גילוי - שכביכול הוא הגילוי שלו - שהוא גילה לנו, שזהו הגילוי של אין-סוף, וגילוי שני שהוא מגלה לנו שזהו סוג גילוי נוסף זהו הגילוי של כח הגבול - והגילוי הזה הוא ההעלמה של ה'אין-סוף', הוא ההסתרה של ה'אין-סוף', סילוק של ה'אין-סוף', שבתוך הנבראים עצמם לא נגלה 'אין-סוף', זו ההבחנה הפשוטה.

ניצוץ ה'אין-סוף' שבגבול לפי ההבחנה הפשוטה

ואמנם גם מצד ההבחנה הזו עדיין יש ניצוץ של גילוי של 'אין-סוף', ואיפה הניצוץ של גילוי ה'אין-סוף'? "איסתכל באורייתא וברא עלמא" ומצד כך, זה מתגלה בתורה שהיא שורש הבריאה במה שהיא 'ארוכה מארץ מידה ורחבה מני ים' שזהו גילוי של אור אין סוף, ובפועל זה מתגלה בצירופי אותיותיה של תורה שאין להם קץ - "עשות ספרים הרבה אין קץ", זה כח של ה'אור אין סוף' שנגלה בתורה.

וכשזה משתלשל בנבראים זה ומתגלה במה שנמסר להם כח של הולדה שזהו המצוה הראשונה בתורה - "פרו ורבו ומלאו את הארץ" שכביכול 'הוי דומה לו' שכמו שהוא ברא אדם כך גם העבודה דידן היא לברוא אדם, מה הוא ברא אדם אף אנחנו בוראים אדם, - הכח הזה זהו כח של התולדות והתולדות מצד טבע הבריאה הוא כביכול אין סוף, תמיד הוא ממשיך, וכמו שאומרת הגמ' על הפסוק "בבוקר זרע את זרעך ולערב אל תנח ידך" - הוליד בנים בילדותו יוליד בנים בזקנותו" וכמו כן בבחינה של "בני בנים הרי הם כבנים", - התולדות ממשיכות וממשיכות.

וזוהי המידה של כח ההולדה שב'אות ברית קודש' שהיא המידה של יוסף, שיש מקום שתמיד חל בו מציאות של תוספת.

וא"כ, מה שנתבאר עד השתא - הוא ית' מצידו גילה גילוי של 'אין-סוף' והנבראים הם בעלי גבול וא"כ, ה'אין-סוף' לא מתגלה כפשוטו כי אם כן זה בגדר "מעייילא פילא בקופא דמחטא", - והגילוי של ה'אין סוף' בתוך הנבראים הוא בכח התורה שהיא 'ארוכה מארץ מידה ורחבה מני ים' ובאותיותיה של תורה, ובבריאה זה מתגלה בעיקר באדם בכח ההולדה - אבל גם בבעלי חיים וכן בעצים וכדו'.

ההבחנות שב"יתרון האור מן החושך"

אבל בהבחנה עמוקה יותר - אין כוונת הדבר שנעשה כאן מציאות של סילוק שהקדוש ברוך הוא מסתלק - ה'אין סוף' מסתלק ועכשיו יש כאן גילוי של בעלי גבול, אלא כיסוד

בתחילה נאמר ביוסף (בראשית מ"ג, ל"א) "וירחץ פניו ויצא ויתאפק" שהוא התאפק מלגלות לאחים שהוא ביקש לבכות, אבל לאחר מכן נאמר (בראשית מ"ה, א') "ולא יכול יוסף להתאפק".

וא"כ, היה כאן אצל יוסף שני שלבים. בשלב הראשון יוסף מתאפק, ובשלב השני "ולא יכול יוסף להתאפק" שכביכול אין כח להתאפק, הוא לא יכול להתאפק.

'אין-סוף' - גילוי

ונתבונן להבין - הרי יוסף נקרא יוסף מלשון הוספה ובעומק - כל כח הבריאה הוא בבחינת הוספה על מה שהיה קודם לכן כדברי הפרקי דרבי אליעזר הידועים "קודם שנברא העולם היה הוא אחד ושמו אחד - היה הוא ושמו לבדו" והבריאה באה באופן של תוספת על מה שהיה קודם לכן.

ובשביל להבין את עומק תפיסת התוספת שבבריאה נתבונן ונבאר את הסוגיא משרשיה - יסודות הבריאה כפי שהם מתבארים בדברי רבותינו, ונבאר את דבריהם ביתר חדות ודיוק, - כמו שהוזכר "קודם שנברא העולם היה הוא ושמו לבדו - היה הוא ושמו אחד" - 'אין סוף'.

ובהגדרה של 'אין-סוף' - אנחנו לא מדברים על אמיתת היותו, או בדקות על אמיתת היותו הנעלמת אלא אנחנו מדברים מכאן ואילך - רק במה שהוא נתגלה לנו, ובלשון רבותינו זה נקרא שהבריאה כולה היא 'לאישתמודע ליה' - לגילוי, זה כל מציאות הבריאה, ודייקא הגילוי שהוא נתגלה אלינו הוא הנקרא בלשון רבותינו 'אין-סוף' כלומר שהוא התגלה לנו כ'אין-סוף', זה גילוי יתברך שמו ועל זה נאמר "קודם שנברא העולם היה הוא ושמו לבדו" שהגילוי שהיה, הוא גילוי של 'אין סוף' לבדו.

היחס בין הגבול ל'אין-סוף' בהבחנה הפשוטה

וכשנתחדש שעלה ברצונו לברוא נבראים בעלי גבול - המושכל ראשון והתפיסה הפשוטה היא שכביכול ה'אין-סוף' איננו מתגלה בנבראים כ'אין-סוף' שהרי הנבראים הם בעלי גבול והוא אין-סוף וא"כ להכניס 'אין סוף' בתוך מציאות של גבול זה בבחינת "מעייילא פילא בקופא דמחטא", זה לא יתכן לכאורה.

ומצד כך התפיסה היא שהבריאה היא עוד סוג של גילוי, הבריאה היא גילוי נוסף שמתגלה מאמיתתו הנעלמה שכמו שיש גילוי של אין-סוף כך יש גילוי של נבראים שהם בעלי

בעולם שהוא מלשון העלם - כיסוי. ולמעלה מכך יש את התפיסה של העלם שמביא לידי גילוי שזהו "יתרון האור מן החושך". אבל התפיסה השלישית העליונה - מה שה'אין סוף' בורא נבראים זהו חלק מגילוי של ה'אין-סוף' וזה לא הסתרה והעלם שמביא לידי מציאות של גילוי.

מתתא לעילא זה הסתרה והעלם שמביא לידי גילוי, אבל מלעילא לתתא - כביכול מצידו ית' - זה גופא האופן הראשוני של מציאות הגילוי, - זה צורת הגילוי.

והתפיסה השלישית העליונה הזו היא בעצם המבט הפנימי העמוק על כל מציאות הבריאה, - כשמסתכלים על הבריאה במבט של "חושך יכסה ארץ וערפל לאומים" נראה שיש מציאות של העלם, הסתרה, כיסוי, אבל כשמסתכלים עמוק - מתגלה שזה עוד אופן מגילוי ה'אין-סוף', זה עוד סוג של אופן כי לכל אופן יש את הצורה שלו איך הוא מתגלה.

זה לא מדין "יתרון האור מן החושך" שיש חושך והחושך מביא לידי מציאות של גילוי של אור אלא עומק הדבר הוא שכל הבריאה כולה היא עוד סוגי אופנים של גילויים.

יש אין סוף אפשרויות של גילויים, ולכן יש אופן של גילוי באופן הזה ויש אופן של גילוי באופן אחר, - יש אופן של גילוי שהוא באופן של גילוי ויש אופן של גילוי שהוא באופן של הסתר אבל זה אופן של גילוי.

הסתר מצד העולם - העלם, הסתר מכח התורה - אור

וזה הבחינה של "אסתר מן התורה מנין" כלשון הגמ', כלומר - "אסתר מן התורה מנין" היינו שההסתר שיש בעולם הוא מן התורה מכח 'איסתכל באורייתא וברא עלמא', אלא שמצד ה'ברא עלמא' ההסתר נראה 'עלמא', הוא נראה העלם, אבל מצד ה'איסתכל באורייתא' זה תורה אור וא"כ, זה מבט של אור ולא מבט של העלם.

וזהו "אסתר מן התורה מנין" כלומר שמצד ההבחנה הזו אין לנו להסתכל על אסתר-הסתר בבחינת העלמה וכיסוי שזהו ה'ברא עלמא' ששם מקום ההסתר אלא 'אסתר מן התורה מנין' ואם היא 'מן התורה' אם כן היא בבחינה של 'תורה אור' שזה מבט ראשוני לראות את הכל כאופנים שונים של גילויים, עוד אופן ועוד אופן של גילויים שהקב"ה מתגלה.

וזה ברור לכל בר-דעת - הרי ההסתר עצמו הוא מאמיתותו. - מי יוצר את מציאות ההסתר? - מי מקיים אותו?... וא"כ, ההסתר עצמו הוא עוד אופן של גילוי שהקב"ה מתגלה במציאות של נבראים.

וא"כ, התפיסה הפנימית והעמוקה בבריאה היא - לא שההסתר היינו שיש דבר זולתו, דבר חוצה לו שאז צריך להגיע

דברי רבותינו שזה ההבחנה של 'יתרון האור מן החושך' והיינו שהגילוי שמתגלה בתוך הגבול שיש בכוחו גילוי של ה'בלתי בעל גבול' זה גופא עומק חידוש הבריאה.

מצד השלב הראשון של הבריאה כפשוטו, באמת יש סילוק של ה'אין-סוף', הסתרה, העלם, כיסוי, חושך, בבחינת 'ברישא חשוכא והדר נהורא' שהחושך זה ההסתרה שלו יתברך ולכן 'ברישא חשוכא והדר נהורא' כלשון הגמ' בריש ברכות "יליף מברייתו של עולם שנאמר ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד', - ומדוע 'ברישא חשוכא'? - כי ה'חשוכא' זה ההסתרה של מה שקדם ומה שקדם זהו ה'אור אין סוף' שהיה קודם, ועל זה נאמר 'ברישא חשוכא והדר נהורא'. וא"כ, כפשוטו השלב הראשוני הוא החשכה, הסתרה שהאור אין סוף נעלם, אבל העומק של "יתרון האור מן החושך" - שמצד מקום החושך גופא מתגלה ממנו אור והיינו שמתגלה שגם בחושך יש מציאות של גילוי של 'אור אין סוף'.

וזהו "נתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים" וכמו שהאריכו ע"ז הרבה בתורת חב"ד שזה בבחינת 'יתרון האור מן החושך'.

עומק גילוי כח הגבול כאחד מאפשרויות הגילוי שב'אור אין סוף'

וא"כ, מה שנתבאר עד השתא - וכעת נחدد את הדברים - מצד התפיסה הראשונה יש כאן העלמה, יש כאן הסתרה, וכפשוטו היינו ש'אור אין סוף' אינו יכול להתגלות כלל בבריאה כי זה "מעיל פילא בקופא דמחטא" ויש ניצוצות שבהם זה כן מתגלה כמו שהוזכר, בתורה ובכח ההולדה.

אבל התפיסה השנייה אומרת בדיוק הפוך - מה שנראה כפשוטו שהוא מקום ההסתרה של ה'אין-סוף' דייקא בה מתגלה ה"יתרון האור מן החושך" שמתוך החושך עצמו מתגלה עומק האור של 'אור אין סוף'.

וגם בזה כמובן יש דקויות אבל בהגדרה הכוללת ממש כיסוד דברי רבותינו - ה'אין סוף' הוא אין-סוף שמונח בו כל האפשרויות כולם ואם אתה אומר שאין בו כח של גבול נמצא אתה מחסרו מן הגבול, - וע"י כן מה שמתגלה בגבול עצמו שהוא כח של 'אור אין סוף' זה גופא 'יתרון האור מן החושך'.

וא"כ, השלב הראשון שמתראה הוא שאנחנו בעולם של גבול, והשלב השני שמתראה הוא שזה גופא הגילוי של ה'אין-סוף' שיש בו גם כח של גבול.

אבל בעומק יותר - יש תפיסה בבריאה שמכחה מסתכלים על הבריאה במבט של בריאה ומצד כך הכל מתחיל ממקום של הסתר - ובזה גופא יש את שתי התפיסות, התפיסה החיצונית יותר היא שהבריאה אכן נמצאת בהסתר, - הוא יתברך שמו הוא מקום הגילוי כביכול והנבראים נמצאים

שמונחת בשלבים? - "ברישא חשוכא והדר נהורא", ומצד התפיסה הזו זה חושך שמביא לאור.

או שההגדרה היא שאחריו בא האור שזהו התפיסה הראשונה שהבריאה זה הסתרה ולאחר מכן יהיה גילוי יותר גבוה וגילוי יותר גבוה.

ובתפיסה העמוקה - "יתרון האור מן החושך" היינו שמתוך החושך מגיעים לידי מציאות של גילוי של אור - ולגילוי של אור גבוה יותר, אבל זה עדיין בגדר 'מביא לידי'... החושך - ההסתרה מביא לידי גילוי יותר גבוה, - זה בתפיסה שיש עבר הוה ועתיד - היה הוה ויהיה - "ה' מלך ה' מלך ה' ימלוך לעולם ועד", זה תפיסה של תהליך, תפיסה של שלבים, וגדר התהליך הוא שכל שלב מביא לשלב הבא, ודוגמאות לדבר - "להביא לימות המשיח", "גדול תלמוד שמביא לידי מעשה", "ירידה לצורך עליה" וכן ע"ז הדרך בדוגמאות לרוב, זה תפיסת התהליך, השלבים, שכל דבר "מביא לידי"...

אבל בתפיסה העמוקה של ה'הוה תמיד' - המצב הקיים עכשיו הוא לא שלב למצב הבא אלא הוא גופא גילוי של ה'הוה תמיד', הוא לא 'מביא לידי' משהו אחר.

עומק הגדרת 'לשמה'

וזה בעצם ההגדרה של 'תורה לשמה', תורה שאינה לשמה היא תורה שמביאה לידי משהו אחר אבל 'תורה לשמה' זהו לשם הדבר עצמו.

אבל כשקוראים בפשטות בדברי חז"ל "לעולם יעסוק אדם בתורה ובמצוות שלא לשמה שמתוך שלא לשמה בא לשמה" היינו שנאמר בתורה ובמצוות יסוד הדין של "לשמה" - וזה וודאי אמת - אבל בעומק התפיסה של 'לשמה' זה לא רק בתורה ובמצוות אלא התפיסה של 'לשמה' מונחת בכל דבר שהדבר קיים לשם מי שהוא, זה קיומו שלו, אלא שכשמתייחסים כפשוטו לדבר שהוא קיים לשם מי שהוא א"כ, הוא הסתר, הוא העלמה כי הוא מעלים את אמיתתו ית', אבל כשמתייחסים לבריאה כאופנים מאופנים שונים של גילויים א"כ, כל דבר קיים לשם עצמו כי הוא עצם הגילוי, ו'לשם עצמו' כלומר לשם קיומו שלו, הוא לא מביא לשלב הבא.

וכמובן, ברור שיש ג"כ את ההבחנה שהוא מביא לשלב הבא אבל ההבחנה הפנימית היא שהוא עצם מעצם הגילוי, זהו עוד אופן ועוד אופן ועוד אופן של מציאות של גילויים.

והתפיסה הזו מושרשת ב'הוה תמיד'. 'הוה תמיד' זה לא רק ביחס למה שאנחנו דנים עליו יתברך שמו שהוא 'הוה תמיד' - שזה וודאי האמת - אלא 'הוה תמיד' כלומר שזה אופן הגילוי שהוא תמיד נמצא ב'הוה תמיד'.

לגילוי של "יתרון האור מן החושך" שאף שזה נראה הסתרה אבל זה מביא לידי מציאות של גילוי, אלא התפיסה הפנימית והעמוקה היא שבעצם אין יש אלא גילוי של 'אור אין סוף' אלא ש'אור אין סוף' עצמו יש לו סוגים ואופנים שונים ומשונים של גילויים.

מה שנראה במבט החיצוני שיש גילוי והעלם, במבט הפנימי זהו חלקי האופנים של הגילויים.

שורש ה'גל' - הגילוי שבגלות גופא

ולכן, כיסוד המהר"ל הידוע, שגאל וגלה שורשם הוא אחד - ג-ל, אלא שבגלות הא' של הגאולה נמצאת בגלות ולכן זה מתגלה כה' של גלה ובגאולה הא' יצאה ונתגלתה, זה יסוד דברי המהר"ל על שורשי גאל וגלה.

ולפי זה למה הגלות נקראת גלות מלשון גל שהוא לשון של גילוי? בהבחנה הפשוטה זהו כיסוד דברי הראשונים הידוע שבלשון הקודש מתגלה שורש אחד לדבר והיפוכו מכה שכללות ההפכים שורשם אחד, ולכן גם בגלות וגאולה שורשם הוא אחד, הגאולה זה הגילוי והגלות זהו הגלות של הגילוי, זו ההגדרה הפשוטה במה שהגלות נקראת גלות מלשון גילוי, והיינו שזה גופא עומק הגלות - זה גלות של הגילוי וזה עומק ההסתרה, והבחנה זו היא בוודאי אמת.

אבל בהגדרה הפנימית יותר שהיא ההגדרה השורשית של כל מציאות הבריאה - הגלות נקראת גלות כי היא עוד אחד מהאופנים של הגילויים, היא לא הסתרה כפשוטו, העלם כפשוטו - ואף שבוודאי גם המבט הזה יש בו אמת, אבל - היא גופא - מה שזה הסתר והעלמה זה אחד מאופני הגילוי.

שתי התפיסות שמונח בשתי צורות הגילוי שבשם הוי"ה

נחדד את הדברים בהבחנה שורשית - הרי יש שתי צורות של הגילוי שבשם הוי"ה כמו שמתייסד ביסוד דברי רבותינו, הגילוי החיצון הוא היה הוה ויהיה - ובעלמא דידן זה משתלשל לגילוי של עבר הוה ועתיד, והגילוי הפנימי יותר הוא 'הוה תמיד'. אלו הם שני הגילויים בהיות אמיתתו.

וכמו שהודגש, הם שני גילויים בהויית אמיתתו כי הוא בוודאי 'הוה תמיד' - וגם זה קשה להאמר - ומכל מקום ישנם שני גילויים שמתגלים, גילוי חיצוני שהוא בהתלבשות שבמהלכי סדר הנבראים - או בלשון חיצונית יותר, בהתלבשות במהלכי הזמן - היה הוה ויהיה - וגילוי פנימי יותר הוא - הוה תמיד.

נתבונן בכדי להבין עמוק - בתפיסה של ה'עבר הוה ועתיד' שזה הגילוי של מדרגת הגילוי של שם הוי"ה באופן של ה' מלך' - בהוה ה' מלך' - בעבר ו'ה' ימלוך' - בעתיד. א"כ, כל גילוי הוא גילוי שמגיע בשלבים, ואם הוא מגיע בשלבים א"כ מהי התפיסה

אלו הם שתי התפיסות העמוקות של כל מציאות הבריאה.

עומק ב' לשונות ההתאפקות שביוסף

זהו העומק של מה שהוזכר בתחילה שתי הלשונות של התאפקות שנאמר ביוסף, - יוסף הוא התוספת, הוא השורש של כל התוספת שקיים בבריאה, ובלשון עמוקה - הוא השורש של כל הבריאה שכולה כביכול תוספת על אמיתות שקדמה לכך שכשעלה ברצונו שיהיה מציאות של נבראים היינו שיהיה מציאות של תוספת.

בתחילה נאמר אצל יוסף "וירחץ פניו ויצא ויתאפק" שהיה לו מציאות של התאפקות, ולאחר מכן כתוב "ולא יכול יוסף להתאפק וגו' הוציאו כל איש מעליו", כלומר - התוספת של הבריאה יש לה כביכול שתי תפיסות - או שני שלבים, בלשון חיצונית.

כביכול קודם שנברא העולם היה בחינה של "התאפק ה'" שהוא התאפק לא לברוא את הנבראים, אין יציאה לחוץ - אין גילוי.

אבל כביכול כשעלה ברצונו לברוא את הנבראים, א"כ זה יוצא ומתפשט לחוץ שזה בחינת ה'אף' שיוצא ומתפשט לחוץ, וזה הבחינה של "ולא יכול יוסף להתאפק", ואף שוודאי כלפי מעלה זה לא 'לא יכול' כפשוטו, אלא 'לא יכול' כלומר, לא רוצה - שזהו רצונו שיהיה מציאות של גילוי, זהו "ולא יכול יוסף להתאפק".

וא"כ, אלו הם שני האופנים של הגילוי, ודייקא זה מתגלה בתוספת שזה כל מציאות הבריאה שעל שם כן היא נקראת תוספת כי היכן שנראה שיש את הסוף יש תוספת וזה יוסף שהוא מקום של תוספת, ובתוספת מתגלים שני האופנים הללו.

תפיסת ה"מביא לידי" ... שבעלמא דידן לעומת תפיסת 'יום שכולו ארוך'

ושתי התפיסות הללו, זה בעצם התפיסה של עלמא דידן שבו אנו נמצאים מול התפיסה של ימות משיח ואילך.

בתפיסה של עלמא דידן שבו אנו נמצאים - אנחנו נמצאים בתפיסת עבר הוה ועתיד, אנחנו נמצאים בתפיסה שכל דבר מביא לידי דבר אחר.

ושורש השורשים של התפיסה הזו זהו מה שה'אור אין סוף' יצר מציאות של מקום מוגבל, מקום נסתר שמביא לידי גילוי שזה הבחינה של גלות שמביאה לידי גאולה, ובעומק - הוא מביא לידי גילוי עמוק של 'יתרון האור מן החושך' אבל זה "מביא לידי" ... זה תפיסת גלות וגאולה שהיא תפיסת 'שית אלפי שנין'.

אבל תפיסת ימות משיח ועולם הבא שהוא 'יום שכולו ארוך'

תורה בתפיסת תהליך ו'תורת שעשועים'

וזה ההבדל היסודי שמתגלה בלימוד התורה בין אופני הלימוד הקיימים, - יש מי שלומד 'לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא' או אפילו אם הוא לומד את תחילת הסוגיא על מנת להגיע למסקנא בהירה מכח עמל התורה זה בבחינה של 'עבר-הוה ועתיד' - זה תפיסה של תהליך.

אבל יש תורה שהיא 'תורת שעשועים', ב'תורת שעשועים' עצם המילה עצמה - עצם המימרא הזו לעצמה היא היא השעשועים, בה מונח תפיסת השעשועים, - וודאי שהיא גם "מביאה לידי" ... בבחינת 'גדול תלמוד שמביא לידי מעשה' אבל ה'גדול תלמוד שמביא לידי מעשה' כשלעצמו זה תהליך שבנוי על שלבים של עבר הוה ועתיד שזה תפיסת התורה במדרגה החיצונית שלה.

אבל 'תורת שעשועים' זה מלשון 'שעה' שמשמעותו פנה כלשון הפסוק "וישע ה' אל הבל ואל מנחתו ואל קין ואל מנחתו לא שעה", זה אופנים של גילויים, וזהו 'תורת שעשועים' שע-שע שהוא רואה עוד פנים ועוד פנים ועוד פנים.

ההבדל שבין שעשוע לנענוע

וזה ההבדל בין תפיסת שעשוע לתפיסת נענוע. בתפיסת שעשוע, יש עוד אופן של גילוי פנים ועוד אופן של גילוי פנים.

משא"כ תפיסת נענוע, שהיא תפיסה של תהליך. ושתי התפיסות הללו מתגלים במדרגת מתן תורה, בפנימיות של מדרגת מתן תורה נאמר 'פנים בפנים דיבר ה' עמכם', - אז כפשוטו, הוא נתגלה בפנים והוא נתגלה לפנים שלנו, אבל בעומק - הוא גילה שהכל זה אופנים של פנים, זהו "פנים בפנים דיבר ה' עמכם".

אמנם היתה מדרגה יותר נמוכה במתן תורה שזה מה שנאמר שם "וינועו ויעמוד מרחוק", ואז, כמו שאומרת הגמ' על הפסוק "מלאכי צבא-ות ידודון ידודון' שהמלאכים דיודו אותם והחזירו אותם בחזרה, ומצד כך מתגלה כאן שלבים, מתרחקים, מתרחקים, ולאחר שמתרחקים מתקרבים שוב - וחוזר הגלגל חלילה.

וא"כ, יש כאן שתי תפיסות במדרגת מתן תורה. וזהו ההבדל היסודי בין שעשוע לנענוע, והרי שורש הנענוע זהו נע כלומר - ע' וזהו ה'שבעים פנים לתורה' והנ' אלו הם ה' שיערי בינה שיש לתורה שבעל פה, זה ה'נע' שיש בתורה עצמה, אבל כל זה הוא בבחינת פתח ל... שזהו בחינת שער כי הוא "מביא ל..." - לדבר מסויים, זה התפיסה החיצונית של התורה.

אבל התורה כוללת פנימיות וחיצונית, ובפנימיות של התורה קיים המדרגה של "ואהיה אצלו אמון - ואהיה אצלו שעשועים יום יום" שהשע-שע שבשעשועים זהו גילוי של הארת פנים שהכל זה אופנים של פנים.

בהוה וקבלה על העתיד, אבל 'תשובה שקודמת לעולם' כלומר שהוא שב ללמעלה ממהלכי הזמן.

והרי זה בעומק שורש התשובה, שהרי לכאורה איך אפשר לשוב על העבר הרי 'העבר אין?' אלא, שצריך לעלות למעלה מהזמן בשביל לשוב על העבר, - אז כפשוטו הוא שב ללמעלה מן הזמן במדרגת יניקה משם, והוא חוזר להלבשה של 'עבר הוה ועתיד', זה ההגדרה הפשוטה יותר, אבל בהגדרה העמוקה של תשובה שזהו ה'תשובה קדמה לעולם' היינו שהוא משיב את הכל ל'הוה תמיד', וזהו ה'קדמה לעולם' שהיא קדמה להעלם שזה התפיסה של ה'עבר הוה ועתיד' אלא הוא משיב את הכל ל'הוה תמיד'. וזהו תשובה על עבירה, כלומר - הוא שב מהתפיסה של עבירה שהיא מלשון עבר, שהגדרת עבר היינו - דבר שהיה 'הוה' והוא כבר לא ב'הוה', זה נקרא 'עבר', וזוהי תשובה על עבירה - תשובה על תפיסת העבר שהוא משיב את עצם מציאות התפיסה.

תשובה באחרית הימים

וזה התשובה השלימה שקיימת באחרית הימים מכח האור דלעת"ל, שהרי באחרית הימים נמצאים במצב שכולו - רובו ככולו ממש - הוא מציאות של הסתר פנים, וכשנמצאים באותה תפיסה כפשוטו זהו "בצר לך", יש מיצר, יש צמצום, הסתרה, העלם, כיסוי, מצוק, מצוך, זה מה שמתראה באחרית הימים, יש יסורים, - יש עבודה לקבל את היסורים באהבה בתוך המצב של היסורים עצמם ויש עבודה של 'ציפית לישועה' שה'ציפית לישועה' היינו שמתוך הדבר עצמו יש ציפייה שהוא יצוף ויעלה - אותו לשון - כלומר - הוא מצפה שמתוך הדבר עצמו הוא יצוף ויעלה כי כשהוא קל הוא יצוף ויעלה וכשהוא כבד הוא יורד. זה ההגדרה של 'ציפית לישועה' בלשון קצרה.

אבל מ"מ, עיקר העבודה באחרית הימים היא להבין שאופני ההסתרה הם עצמם הם עוד אופנים ועוד אופנים של מציאות גילוי יתברך שמו שהוא מתגלה.

וכשהתפיסה הזו תתגלה, זוהי הארת משיח, ואז יתגלה שהקב"ה הוא לא 'עבר הוה ועתיד' אלא הכל היה אופנים שונים של גילויים שזה ה'הוה תמיד', זה התשובה שמצפים לה באחרית הימים.

חז"ל אומרים כידוע, שהמשיח עתיד להשיב את הצדיקים בתשובה, ולכאן, את הרשעים בוודאי שצריך להשיב בתשובה אבל מה יש להשיב את הצדיקים בתשובה? - אז כידוע עד מאד בדברי רבותינו שכיון ש"אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא" לכן, על אותו חטא שהוא מלשון חסרון כלשון הפסוק "והיינו אני ושלמה בני חטאים" משיח ישיב את הצדיקים מכח שמשיח הוא שלימות והוא משיב את החטאים - החסרונות של הצדיקים.

אבל בעומק יותר, ביאור עומק דברי חז"ל הוא שהתשובה

'כולו ארוך' כלומר - שהוא ממשך וממשך וממשך וממשך ובאותו תנועה הוא ממשך, 'יום שכולו ארוך' לא מגיע בתפיסה שיש התנגדות ואז יש היפוך שזהו חושך שמביא לידי אור, השתנות של מצב, אלא הדבר קיים כ'יום שכולו ארוך'.

התפיסה של 'יום שכולו ארוך' זה לא הגדרה של זמן אלא זה תפיסה של 'כולו ארוך' שכיון שאין מתנגד לכן הוא תמיד מתפשט, זה הגדרת המהות שב'כולו ארוך'.

וא"כ, ב'יום שכולו ארוך', התפיסה לא באה מכח 'יתרון האור מן החושך', היא לא באה בשלבים של "מביא לידי"... אלא המילים הפשוטות של 'יום שכולו ארוך' היינו שמה שהיה לפני רגע יהיה עוד רגע ועוד רגע, אלא שבדקות ההגדרה היא שזה עוד פנים ועוד פנים ועוד פנים, ולכן זה נקרא 'ארוך' כי זה מתארך ומתארך מכח שיש עוד פנים של גילוי ועוד פנים של גילוי, - אבל זה לא מצד שיש הסתר שמביא לגילוי, אלא מצד הדבר עצמו שהוא מתארך בעוד אופן של גילוי ובעוד אופן של גילוי.

מהות התשובה - תשובה של תפיסת העבר ל'הוה תמיד'

וכמו שנתחדד, זהו ה'אסתר מן התורה מנין' שזה השורש של התורה דלעתיד לבוא וזוהי התפיסה של האור דלעתיד לבוא שזה האור של ימי הפורים.

וזהו גם המהות של תשובה, שמכח האור דלעת"ל - וודאי שיש תשובה מחטא בפועל, אבל בשורש מציאות התשובה עניינה הוא להשיב את כל התפיסה שתפסנו על העבר, זה העומק של תשובה, - והרי בכל תשובה הוא לא עושה תשובה על מצבו בהוה, שהרי תשובה מורכבת מחרטה, וידוי וקבלה לעתיד, ואם יש לו חרטה וידוי א"כ בוודאי הוא לא עושה עכשיו עבירה אלא התשובה היא מה שיש לו קבלה לעתיד, - ונחמד - הרי שלושת החלקים של מצות תשובה בנויים על עבר הוה ועתיד, חרטה על העבר, הוידוי הוא עכשיו בהוה והקבלה היא על הלעתיד שהוא לא יחטא, זה תפיסת תשובה והיינו שתשובה בנויה על מהלכי 'עבר הוה ועתיד', וזהו מהותה שהוא שב על מה שהוא עשה בעבר. אז וודאי, כפשוטו הוא עשה עבירה וכשיש לו חרטה מעומקא דליבא זה עומק התשובה ש"יעיד עליו יודע תעלומות שלא ישוב לזה החטא לעולם" כלשון הרמב"ם הידוע (פ"ב ה"ב מהל' תשובה).

אבל בעומק, מה ההגדרה של תשובה - הוא שב מתפיסת ה'עבר הוה ועתיד', וזהו הנקרא 'תשובה סג' בלשון רבותינו, כלומר שהוא לא נמצא בתפיסת ה'עבר הוה ועתיד' ושם הוא עושה תשובה כפשוטו, אלא הוא עולה לתפיסה העליונה יותר.

וזהו שתי מדרגות התשובה שקיימים - יש את התשובה שבתוך העולם ויש 'תשובה שקדמה לעולם' תשובה שבתוך העולם זה במהלכי ה'עבר הוה ועתיד' כמו שנתחדד, חרטה על העבר, וידוי

התיקון השלם של ה'אף' שע"י משיח

זה השלימות שמסלקת את כל החסרונות כולם, וזה התיקון השלם של מידת האף שבקלקול זה מביא לחרון-אף, והתיקון של החרון-אף הוא כשרואים את כל הבליטות [-בבחינת אף] שיש בבריאה ואת כל התוספות שיש בבריאה כאופנים של גילויים, זה השלימות של התיקון של החרון אף שיש בבריאה.

וזה המשיח שמסלק את החרון-אף, כי הוא מגלה רוח דתיקון - רוח דתיקון כמו שאומרת הגמ' 'דמורה ודאין' שבוה הוא מתקן את החוטם כי הוא מגלה את האופן של ריח - לא רק ריח בבחינת בעלי תשובה שמריחים מכח התשובה כמו שאומרים חז"ל, אלא הוא יתקן בעומק את תפיסת כל הבריאה כולה. זהו שלימות הגילוי של אורו ה'אין-סוף' בבריאה. (אאלפך הכמה, עבודת השם, אפ-ק)

שמשיח בא להשיב היינו להשיב מעצם תפיסת העבר שזה שורש העבירה, זה גופא מה שהוא בא להשיב את הצדיקים, - את הרשעים הוא בא להשיב מעבירה בפועל ואת הצדיקים הוא בא להשיב משורש העבירה שהיא תפיסת העבר, זה תשובת הצדיקים.

וא"כ, תשובת הצדיקים של אחרית הימים* היא עומק הגילוי שהכל זה אופנים של גילוי של אמיתתו הנעלמה שמתגלה.

זהו עומק הגילוי שמתגלה בבריאה, "העל אלה תתאפק ה" וכדברי הגמ' הידועים ביומא ועוד שמה שנכרים מקרקרים בהיכלו וכו' והוא שותק כביכול הן הן גבורותיו, הן הן נוראותיו.

אבל בעומק יותר, זה לא גבורותיו שעל זה נאמר "העל אלה תתאפק ה" אלא זה אופן אחד מאופני הגילויים שישנם.

אלא שלצורך כך צריך אמונה בהירה מאד של "ואמונתך בלילות", כי הרי לא רואים את זה כהשגה אלא מאמינים בזה בבחינת 'ואמונתך בלילות' - וע"כ ה'אדם נכלל ב'אור אין סוף', בכל המצבים שיכולים להיות בבריאה.

* וכמוכן, גם בתשובת הרשעים יש את החלק הזה אלא שהרשעים יש להם שני שלבים בתשובתם.

ב"קול הלשון" 073.295.1245 ישראל USA 718.521.5231	שיעורי מורינו הרב שליט"א	
--	-----------------------------	---

לפי סדר הפרשיות, יש לשלוח בקשה לכתובת: bilvavi231@gmail.com	לקבלת העלון השבועי בדוא"ל פרשה-שו"ת-עבודה מחשבה-קבלה	
--	---	---

03.578.2270 books2270@gmail.com ספרי מאה שערים	רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם	
U.S.A. SHIRAH DISTRIBUTORS Tel. 718-871-8652	4116 16th Avenue Brooklyn, NY 11204 sales@shirahdist.com	

ליקוטים - חנוכה

נר חנוכה - השפלת מדרגת אש-ראש-עין, למטה ליסוד העפר

בנר חנוכה, יש דין שיכול להדליק אותו עד גובה של עשרים אמה, וכמו בסוכה ומבוי שהם עד כ'. לעומת זאת, המקום הנמוך להניח נר חנוכה הוא עד שלשה טפחים.

אי אפשר לעשות סוכה או מבוי בשלשה טפחים. בסוכה ומבוי, צריך להיות לפחות עשרה טפחים, ואם לאו, פסול לה. בסוכה ומבוי, אין דין של ג' טפחים. הלכות נר חנוכה דומה להלכות סוכה והלכות מבוי רק בנקודת ההגבהה שלו, ששייך עד עשרים טפחים. אבל בנקודת ההשפלה של נר חנוכה, זה לא דומה לסוכה ומבוי, אלא נר חנוכה יכולה לרדת עד ג' טפחים.

לפי"ז נבין. גבי דין הגמרא של שלש דפנות בסוכה, אומר רש"י, משלשל דפנות הכוונה הוא, מלמעלה למטה. ומהי משלשל? השלש. שפלות הוא ש' פל, להפיל ולשלשל השלש, וזה נקרא משלשל דפנות. הורדתי את השלש ללמטה. ומה קורה כאשר ירדתי דבר מלמעלה ללמטה לגמרי, כלומר למטה משלשה טפחים? אז הורדתי את זה לגמרי לארץ.

הורדה לגמרי לעפר - מחד זה סוד התיקון, אבל מאידך זה מקום של קלקול יותר עמוק. כל זמן שהדבר יורד עד ג' טפחים, הג' יסודות נשארו ג' יסודות. נר חנוכה היא עד ג' טפחים. סוכה ומבוי צריך להיות לפחות עשרה טפחים, "לעולם לא ירדה שכינה למה מעשרה טפחים", כי הגדרת עשרה הוא רשות לעצמו. כאשר אני מוריד נר חנוכה למטה עד עשרה טפחים, הורדתי הג' יסודות על העפר. אבל אם הורדתי יותר מג' טפחים, השפלתי אותו למדרגת העפר לגמרי.

בסוד הגאולה דלעת"ל, אז אין הכי נמי, אז יאיר היסוד העפר בסוד ההשתוות הגמורה למטה לגמרי, אפילו תוך ג' טפחים למטה. יתר על כן, בדור המבול הכל נעקר עד ג' טפחים שב' תוך המחרישה, שהוא בתוך האדמה. עומק הדבר, זה היה שלשה היסודות שמתגלים ביסוד העפר. המחרישה חורשת לצורך חרשיה וזריעה, שהוא לצורך תקומה, כלומר משפ"י לים אותו בקרקע כדי שהדברים צומח למעלה, אז העמדתי אותו כיוורד ועולה. זה השלשה טפחים בתוך האדמה. הורדת נר חנוכה לתוך ג' טפחים, זה הורדה לעפר לגמרי. וזה התיקון שיהיה בהגאולה העתידה.

אבל השתא, אין בכוחינו להוריד הג' יסודות אל העפר הגמור רה. ואם מנסים לעשות כן, זה מות.

אבל מאידך בנר חנוכה מתגלה שני קצוות.

מחד, יכול להדליק נר חנוכה רק עד כ' אמה, אי אפשר להניח

נר חנוכה וסוכה ומבוי יותר מעשרים טפחים למעלה. ואחד מן הטעמים לזה אומרת הגמ', כי העין שולטת רק עד עש"רים טפחים. אין להניח נר חנוכה יותר מכ' אמה, כי העין לא שולטת שמה. יש עין טובה, רוח נמוכה ונפש שפילה, והעין טובה הוא הנקודה העליונה מכולם. יכול להניח נר חנוכה רק עד כ' אמה, עד מקום הכי גבוה שהעין שולטת. אם היינו יכו"לים להדליק נר חנוכה למטה מג' טפחים, אז השפלתי העין טובה והרוח נמוכה והנפש שפילה, כל הג' יסודות, להמקום ההכי נמוך, וזה אי אפשר, ומאותו סיבה שאי אפשר להניח נר חנוכה למעלה מכ', מחמת שהעין לא שולטת שמה. מאותו שורש, אני לא יכול להוריד אותו תוך ג' טפחים - כי הא בהא תליא.

המקום ההכי גבוה, עין טובה, יכול להוריד אותו רק עד ג', מאותו שורש שאין נר חנוכה למעלה מכ'. זה לא שני דינים כפשוטו שכל אחד מהם יש לו סיבה שונה, אלא ברור לכל בר דעת ששני קצוות, דין מקום הגבוה ביותר לנר חנוכה, ודין מקום השפל ביותר לנר חנוכה, הם מאותו תפיסה.

יתר על כן, על נר חנוכה נאמר דין "לראותם בלבד". נר חנוכה למעלה מכ' אמה פסולה כי העין לא שולטת שם, וגם סוכה למעלה מכ' אמה פסולה כי העין לא שולטת שם.

בסוכה, מקור הדין הזה שלמעלה מכ' אמה פסולה הוא משום "למען ידעו דורותיכם", שצריך ידיעה שהוא יושב בסוכה. עד כ' אמה, האדם יודע שהוא יושב בצל סוכה, ולמטה מכ' אמה הוא לא יודע. הן נר חנוכה והן סוכה, הם רק עד כ' אמה, כי העין לא שולטת למעלה מכ', וא"כ שניהם מדין עין. רק שב' סוכה זה נאמר מדין דעת, "למען ידעו דורותיכם", ובחנוכה זה נאמר מדין עין. אבל הא בהא תליא.

עין טובה הוא הנקודה הגבוהה כנגד יסוד האש, שהוא כנגד הראש שיש בו את העין, שהוא השפלת העין, השפלת מד' רגת הראש, כלומר השפלת הדעת - לדעת שפילה. בסוכה למעלה מכ', שם האדם אינו יודע, ושם העין לא שולטת, כי הדעת תלוי בעין.

בנר חנוכה אמנם כל יסודו ראייה: "לראותם בלבד". מאיזה ארבעת היסודות שייך נר חנוכה? ברור, שנר חנוכה שייכת ליסוד האש. והאש מונחת בהראש, כמו שדובר לעיל, וא"כ האש מונחת במקום שיש עין, ראייה. נר חנוכה מגלה מהלך שנקרא ראש, יסוד האש, "לראותם בלבד". וא"כ העומק שנר חנוכה למעלה מכ' פסולה כי שם העין לא שולטת - הוא כי כל יסודה של נר חנוכה הוא גילוי יסוד האש, "לראותם". ולכן למעלה מכ' פסולה, כי כל הגדרה של נר חנוכה הוא יסוד האש שהוא כנגד הראש שיש בו העין, גילוי של ה"עין טובה".

נאמר על בלעם שהיה "סתום העין". בלעם אמר "מה טובו אהליך יעקב" וכו', ובחז"ל דורשים, שהוא ראה שאין פת

אבל בעתיד נאמר "באש הצתתה ובאש אתה עתיד לבנותה", שמה שמתגלה על ידי נר חנוכה הוא, שהבית הופך להיות כולו אש.

"באש הצתתה" - כלומר חורבן הבית המקדש מגיעה מהשפלת הארבעת היסודות לעפר. ורמז לכך, "שפל" בגמטריא ארבע מאה ועשר, שהם שנות תקופת בית ראשון. "השפלה" בגמטריא ארבע מאה ועשרים, שהם שנות תקופת בית השני. זה "באש הצתתה", שהשלשה היסודות נפלו למדרגת עפר.

"ובאש אתה עתיד לבנותה" - לעתיד, העפר עם שאר ג' היסודות יעלו למעלה וישוו למדרגת יסוד האש. ולכן אומרת הגמ' שלעת"ל הכל בזכות יצחק אבינו, שהוא מדת יסוד האש, כלומר, כל היסודות יעלו ליסוד האש.

זהו העומק של "באש הצתתה ובאש אתה עתיד לבנותה". זהו העומק של "נר איש וביתו" - שהבית עולה למדרגת אש, ושם יהיה האחדות השלימה חנוכה דלעתיד לבוא, שיתגלה במהרה בימינו. (דע את מידותיך מהות המידות 019 עפר - שפלות)

שמן זית - גילוי הסתלקות הבחירה, סוד ח', שער הנו"ן

בצד הקלקול, 'אין לך מר מזית', אבל בתיקון שלו, הוא הופך להיות מאיר, "שמן למאור".

מה שמתגלה בזית לעצמו מצד הז', שזה בחינת ז' ימי בראשית כפשוטו, זה כל תפיסת הבחירה של האי עלמא, אז מתגלה שיש מר מדין מים, שהמים הוא אחד מן שבעה משקים, ויש את השורש של זית שזה מרירות כפשוטו, ומצד כך זה מר מלשון ממרא. זה מתגלה ביונה שבא אחר העורב שהמרה את רצון נח. מה שהיונה הביא עלה זית בפיה, זה בא אחרי העורב המרה את רצונו של נח, ואז היונה הביא זית בפיה. כלומר היונה מגלה שהזית שבא ממקור מר זה רק מצד העורב שקדם לה.

אבל לאחר מכן כאשר מתגלה שהזית המר הופך להיות מאיר, זה מגלה המקום של הסתלקות הבחירה. כל הגילוי הזה מתגלה בנח, וידועים דברי רבותינו נח ר"ת נר חנוכה, ז' פעמים ז' מגיעים למ"ט ואחרי זה באים לנ', שזה הח' הבא אחרי הז'. זה הח"ן של נח, שמגלה שמזית נעשה שמן, כלומר מז' נעשה ח', שמונה דשמן.

הגילוי של המורת רוח ליצחק על ידי עשו היה כאשר לקחו נשים מבנות חת, ח', ואות ח' מורה על מדרגת נ', כמו שחודד לעיל. כאשר מתגלה צירוף שלם של רוח התחתון ברוח העליון, זה מסלק הבחירה.

בלשון רבותינו, הסתלקות הבחירה נקרא שער הנ'. בקלקול עליה נאמר "כל באיה לא ישובון", ובקדושה זה נקרא ימות משיח ששם נאמר "ימים אשר אין לי בהם חפץ", שעתיד להסתלק כל מציאות הבריאה כולה, כלומר הסתלקות הבחירה

חיהם מכוונים זה כנגד זה, והגמ' למד מזה שיש דין על הפתחים והחלונות של הבתים שלא יהיו מכוונים זה לזה, מפני היזק ראייה. כלומר, שם שבקומה העליונה של בית, שהוא כנגד הראש, במקביל יסוד האש, שם יש תפיסת ראייה.

חנוכה דהשתא וחנוכה דלעתיד

אומרים חז"ל, "כל המועדים בטלים חוץ מפורים", ויש גורסים אף חנוכה. מחד, ברור שחנוכה ופורים שייכים למערכת הזמן דידן, אבל מאידך חז"ל אומרים שהם אינם בטלים לעת"ל, וא"כ חנוכה ופורים שייכים לשניהם - הן לזמן דידן והן לזמן העתיד.

באיזה דין חנוכה שייך לעכשיו, ובאיזה דין חנוכה שייך לעתיד?

הדין של חנוכה שחל עכשיו שייכת לדין הראייה, "לראותם בלבד", גילוי בחינת הראש, בחינת יסוד האש. לא בבחינת מים-בטן, לא בבחינת רוח-גויה, אלא בבחינת ראש-אש. זה מדרגת חנוכה של עכשיו.

אבל מצד המהלך התיקון דלעתיד לבוא, נר חנוכה מעלה את כולם למדרגת האש, כולם שווים מצד למעלה. ומצד כך נר חנוכה לעתיד לא יגלה כמו השתא, שלמטה מג' טפחים פסוק לה ולמעלה מכ' אמה פסולה כי שמה העין לא שולטת, אלא על העתיד נאמר ש"האדם רואה מסוף העולם עד סופו", וזה יהיה למעלה מכ' אמה ולמטה מג' טפחים.

לעתיד, הכל יהיה בתפיסת "מישור". מדוע עכשיו האדם אינו יכול לראות דברים מרחוק? כהגדרה חיצונית, כי האור מסתיר. ובהגדרה יותר פנימית, כי המרחק יוצר הבדלה. אמנם בתפיסת הארבעת היסודות, לעת"ל הכל יהיו שווה, ואז האדם יכול לראות עד הסוף, ולא יהיה דין של למטה מג' טפחים ולמעלה מכ' אמה.

זה החילוק בין חנוכה דהשתא לחנוכה דלעתיד. חנוכה דהשתא יש בה שני קצוות - למטה מג' טפחים ולמעלה מכ' אמה. בחנוכה דהשתא, אי אפשר להדליק למטה מג' טפחים או למעלה מכ' אמה, מחמת שהראייה במדרגת ראש לא יורדת לגמרי ללמטה מג' טפחים, לא יורדת לעפר הגמורה. אבל לעתיד לבוא, שכל הארבעה היסודות יעלו למעלה לייסוד האש, שם תתגלה הראייה העליונה שהאדם רואה מסוף העולם עד סופו. בחנוכה דלעתיד לבא, כל הארבעה היסודות יחברו ויתגלו כמציאות אחת.

זה עומק הדין של "נר איש וביתו" בנר חנוכה. כל בית בא מייסוד העפר, ובדין "נר איש וביתו" אני משווה מדרגת "איש", אש, עם מדרגת העפר, "בית". עכשיו כשמדליקין נר חנוכה בבית, זה מגלה יסוד האש ביסוד העפר, אבל מדליקין רק מג' טפחים ולא למטה מכך. לא מדליקין האש בעפר הגמורה שהיא למטה מג' טפחים.

בותינו יש ארבעה מילויים של שם הוי"ה, ושורש כל המילויים כולם הוא שם ע"ב. על שם מה נקרא ע"ב? מלשון עיבוי.

כל שורש הבריאה בשם העצם, ושורש כל המילויים כולם הוא המילוי של יוד"ן בבחינת אויר, אור י', ומצד כך הוא מעבד את שם הוי"ה. ברור שאם השם הוי"ה לא היה ניתן לעיבוי, לא היה שום אפשרות של קליפת יון.

על מה החכמה דקליפה של חכמת יון יכול לחול? אחרי שיש חכמה של שם אדנות שהוא תחילת ההשתנות, שבדאי היה שינוי של קדושה, אבל זה היה שינוי שבא באופן של עיבוי כי עצם כך שנעשה עיבוי משם הפשוט, יש אותיות פשוטות ומי לוייהם שהם עיבויים של האותיות - אז העיבוי של הדבר הוא זה שנותן אפשרות להחכמה של קליפת יון לחול. טיט היון מלשון טיט עב. כי כל המציאות של חכמה יון בא על גבי עיבוי.

אומרים רבותינו שכל דבר שמתנועע הוא מתעבה בתנועותו. דוגמא לדבר, כאשר האדם לוקח חבל דק והוא מנענע אותו מהירה, החבל נעשה עבה. כל תנועה יוצר מציאות של עיבוי. ולכן, תפיסת התנועה - היא האפשרות לחכמה של יון להפוך חכמה דקדושה לחכמה חיצונית. (דע את מידותיך מהות המי דות 087 רוח - כח האוירא שבנפש)

גלות יון - רוח דקלקול כנגד רוחו של משיח

גלות יון - רוח דקלקול

"בראשית ברא אלוקים את השמים ואת הארץ והארץ היה תוהו ובוהו וחושך על פני תהום ורוח אלוקים מרחפת על פני המים". וידועים דברי החז"ל (בראשית רבה א, א) שזה מרמז לכל הד' גלויות. תוהו - זה גלות בבל. בוהו - זה מדי ופרס. חושך - זה גלות יון. על פני תהום - זה גלות אדום. רוח אלוי קים מרחפת על פני המים - זה רוח שגואל אותנו מכל ארבע הגלויות.

במקביל לארבעת היסודות, יש בזה כמה צורות, אבל הצורה היסודית היא שגלות יון היא כנגד יסוד הרוח. ומצד כך, כשנאמר "ורוח אלוקים מרחפת על פני המים", שזה כמו שאומרים חז"ל או רוחו של אדם הראשון או רוחו של משיח - הרוח הזה מוציאה אותנו מכל ד' גלויות בכלל, ומגלות יון בפרט.

גלות וגאולה - הסתר וגילוי

"וקבץ נדחנו מכל ארבע כנפות בארץ" - בגלות, הרוח מפזר את אותנו לכל ארבע רוחות השמים. הגלות וגאולה, כדברי המהר"ל, שורשם חד - הן גאולה והן גלות הם מלשון גילוי. הגאולה ענינה גילוי, וגלות ענינה, הגלות של הגילוי.

מאיפה השורש של הארבע גלויות? מתוך הגלות של הגאולה עצמה, יש ארבע גלויות. כל גלות הוא הסתר, ויש הסתר לטב והן לביש. כל גאולה הוא גילוי, ויש גילוי לטב ויש גילוי לביש. המושג שיש גלות ואחריו עוד גלות ואחריו עוד גלות, זה נקרא

שבבריאה. מהו 'אין לי בהם חפץ'? כל דבר במציאות נקרא אצלנו או דבר או חפץ. כל דבר נקרא דבר מלשון דבר ה'. מהו לשון חפץ? דבר שנתקיים ברצון ה'. מהו ימים אשר אין לי בהם 'חפץ'? שנתסלק תפיסת ה'חפץ' כי הוא נפרד מהמציאות של השורש שלו.

כל רצון יכול להיות רוח אחת, שזה רצון דקדושה השלם של רצונו ית' שמו, או יכול להיות רצון שמגיע לידי הפרדה, שזה מקום הבחירה. זה בעומק נקרא 'חפץ', מלשון ח' פץ, לשון של נפוץ, חלוקה, פירוד: "נפוצו על פני הארץ", זה הפירוד דרוח שהתגלה בדור הפלגה. דברים שנפוצו הם נעשים נפרדים מהדדי. הגילוי של הדבר, זה נקרא 'חפץ'. אין לנו גילוי של הח' כפי שהיא בשורשו, אלא הגילוי של ח' התפזר. ומה קורה כאשר מתגלה סוד הח', סוד השמונה? אז חוזר ומתגלה "ימים אשר אין לי בהם חפץ", מתגלה הח' במקום הפירצה שהיוונים פרצו י"ג פירצות, על זה מתגלה בעומק "ימים אשר אין לי בהם חפץ" ... (דע את מידותיך מהות המידות 086 מרירות הרוח ותי קונו)

גילוי העלייה ממקום הירידה - עלי ידי שמן זית של חנוכה

לענייננו דידן, "שמן למאור", שמן מר, מגלה 'נר להעלות תמיד' - 'שתהא השלהבת עולה מאיליה'. זה כל מציאות של האש שטבעה לעלות, וכאשר מצטרפים ה'מר' של הזית עם 'ממרא', 'רם' דקלקול או 'מר' קלקול, שהוא אש ומים ('מר' דקלקול זה ירידת הרוח לבד למים בלי עליית הרוח להאש, ו'רם' דקלקול זה עלייה של הרוח בלבד לאש בלי ירידת הרוח למים) זוהי ירידת הרוח בלי עלייה, וכאשר לוקחים זית שאין לך מר מזית והופכים אותו לשמן למאור מה גורם בו? שמונה בו תנועת עלייה.

זה סוד פך שמן. 'וטמאו כל השמנים' - עומק הדבר, שהפכו תנועת העלייה לתנועת הירידה. 'מצאו פך שמן אחד טמון בקרקע בחותמו של כהן גדול' - עומק הדבר, זה הגיע לקרקע, מקום הירידה הגמורה ביותר, ומשם נעשית העלייה הגדולה ביותר, עד כדי כך שדולק לשמונה ימים. מעומק הירידה, מתגלה עלייתו. (דע את מידותיך מהות המידות 086 רוח - מרירות רוח ותיקונו)

שורש קליפת יון

קליפת יון נקרא 'טיט היון', כלומר טיט עב. עומק הדבר, יון הוא לשון עיבוי, יון מתנגד על החכמה של האורייתא הק', והקליפה לחכמת התורה נקרא קליפת יון (ולמעלה מחכמה יש את כח האוירא, וכנגדו בקליפה יש עמלק).

מהי קליפת יון? כהגדרה מאד כללית, חכמת יון זה חכמה של חיצוניות מול חכמה דקדושה שהיא חכמת התורה הק'. אבל בעומק יותר, שורש הכל הוא בשמו ית', שם הוי"ה, וכידוע מר-

חכמת יון מתנגד להמוח על ידי גילוי השטות, כי היפוך החכמה היא שטות, "אין אדם חוטא אלא אם כן נכנסה בו רוח שטות" (גמרא סוטה ב.). ולכן הגזירות של יון (בלי להכנס עכשיו לכל הפרטיהם) הם נוגעים במעשה של העבירה - הם גזרו על ראש חודש, שבת, ומילה. כל אלו נובעים מה'שטות' של יון, שהיא היפוך החכמה.

וכנגד החלק שנקרא 'אורא', שזה אור, אור י', מתנגד יון שני קרא 'חושך על פני תהום', יון נקראים 'חושך', כי "החשיכה עיניהם של ישראל" כלשון חז"ל, וכח החושך הזו של יון כנגד חלק המוחין דקדושה שנקרא האורא, שהיא אור, אור י'

וכנגד החלק המוחין דקדושה שנקרא גולגולת, מתנגד יון שהם בגמטריא גלגל. זה כח הגלגל דקלקול שלהם, כנגד הגולגולת בצד הקדושה.

חכמת יון נקרא שטות. זה חכמת יון שמתנגד על המוח דקדושה של ישראל. וכנגד חלק האורא של מוח ישראל, אור שהוא אור י' - יש את כח החושך של יון להתנגד על האור י'. וכנגד חלק הגולגולת של מוח ישראל, יש את הגלגל של יון, שנקרא הכח של "יפת אלוקים ליפת" - שאמרו על זה חז"ל, "יפיותו של יפת באהלו של שם". בצד הקדושה, היופי באהלי שם הוא השכינה, ובצד הקלקול, יופי באהלי שם נקרא גלגל, גלות שנמצא באהלי שם.

במצרים היה "עגלי יפיפיה של מצרים". השורש של מצרים היה חם וכנען. מצד הקלקול של "יפת אלוקים ליפת" וישכן באהלי שם", שנקרא הכח של גלגל, יש צירוף של יפת ל"עגל יפיפיה של מצרים", שהיא שורש כל הגלויות כולם.

חז"ל אומרים שבחודש טבת היו צרות בח', ט', וי' טבת, ועכשיו בימינו נשארו רק עם עשרה בטבת, אבל בעיקר היה ג' ימים שבהם נתרגמה התורה ללשון יונית. ואמרו חז"ל שהיה חושך בעולם שלשה ימים, בח' ובט' ובי' של חודש טבת. זה היה החורשך על פני תהום של יון, שגזרו לתרגם התורה ליונית. ומאידך אומרים חז"ל במסכת סופרים, שזה היה יום קשה לישראל כיום שנעשה בו העגל. כשיצאו ממצרים, יצאו מעגלי יפיפיה של מצרים - שזה היה צירוף של חם ויפת, שהוא הקלקול של יפת אלוקים ליפת.

וכשכלל ישראל חטאו בחטא העגל, הם חזרו לעגלי יפיפיה של מצרים. וזה העומק שיום שתרגמה התורה ליוני היה יום קשה לישראל כיום שנעשה בו העגל. זה היה כח הגלגל של יון כנגד הגולגולת.

החושך של יון מתנגד גם על הרישא דלא אתיידע שלמעלה מהגולגולת

שורש כח האור הוא בבחינת גלגל. רבותינו אמרו, וכן מבשרי אחזה, שיש חלק בגולגולת למטה מהמוח, ויש חלק בגולגולת שהוא למעלה מהמוח. הכח העליון שנמצא למעלה מהמוח, החלק העליון של הגלגלתא, נקרא בלשון רבותינו "רישא דלא

גלגול, גלגל. ובלשון שורשית יותר, זה גלות של הגאולה.

פעם ראשונה שהוזכר בתורה הצירוף אותיות של ג"ל הוא, כשהיונה לא מצאה מנוח לכף "רגליה", שיש בו אותיות ג"ל.

פעם שניה של לשון גל בתורה הוא אצל נח, "ויתגל בתוך אהלו". השני פעמים הללו של ג"ל בתורה,

בצירופם, זה ג"ל וגל, שנקרא גלג"ל.

מאד ידועים דברי הזוהר חדש בפרשת נח שהיונה ששלח נח הוא רמז ליון. יונה יש בו אותיות יו"ן. היונה שחזר עם "עלה זית בפיה לעת ערב", זה רמז לשמן זית בזמן עת ערב שהיא הזמן להדלקת נרות. שם כשהיונה לא מצאה מנוח לכף רגליה, זה היה מצד הסתר, כי המים כיסו את הארץ. וזה ג"ל, "רגליה", שהוא הסתר דקלקול.

ומהי הסתר דתיקון? זה נקרא "דברים שכיסה עתיק יומין", בחינת "יושב בסתר עליון". לעומת כך, בפעם השניה של גל בתורה, "ויתגל בתוך אהלו", זה גל מלשון גילוי, וזה היה גילוי דקלקול. הגלות הוא גלות של הגילוי, ויש גילוי לטב ויש גילוי לביש - ואיפה מתגלה גילוי לביש? ב"ויתגל בתוך אהלו".

וזהו העומק שיש ארבע גלויות. יש גילוי שהיא גאולה, ויש גלות שהיא הסתר. יש את הגילוי שבגילוי, ויש את ההסתר שבגילוי, ויש את הגלות שבגלות, ויש את הגילוי שבגלות. וזהו השורש לארבע גלויות.

יש רמז ברור לכל בר דעת: גלגל הוא בגמטריא יון. זה מקום הקלקול. פעם ראשונים שהוזכר ג"ל בתורה היא אצל היונה, שהיא השורש לחנוכה (שהיונה הביא עלי זית, וזה השורש לשמן זית של נר חנוכה, כידוע). ופעם השניה שהוזכר ג"ל בתורה היא ב"ויתגל בתוך אהלו", ששם נאמר להדיא את הברכות והקללות של נח, שקילל את חם וכנען וזרעיו, ונאמר ליפת "יפת אלוקים ליפת וישכון באהלי שם", שזה מקור הכניסה של יפת לעולמה של תורה, וזה השורש לאפשרות של גלות בארץ ישראל בתוך הגלות של יון ששורשם מיפת.

"יפת אלוקים ליפת" נאמר לטיב ולביש. כי חכמת יון אסורה אבל לשון יונית מותרת, וכאן השורש של לטב ולביש שנמצא בצירופם של יפת לישראל. וזה נאמר מצד "ויתגל בתוך אהלו", הן בשורש דיונה והן בשורש דנח, יש בזה השורש למלכות יון וגלותם על ישראל. והצירוף של יון לישראל נקרא גלגל.

חכמת יון כנגד כל שלשת חלקי המוחין דקדושה

נפתח את הדברים יותר להבין את הסוגיא.

כידוע מאד מרבתינו, המוח מורכב משלש החלקים - גלגל-תא (שהיא גולגולת), אור, ומוח. אלו הם שלשת חלקי מציאות המוחין של האדם. חכמת יון של יפת מתנגד לכל שלשת חלקים הללו של המוח.

מציאות הארבע גלויות מושרשים בארבעה אופנים, ארבעה גלגלי המרכבה. זוהי התפיסה ששם שורש הגלויות. אומרים רבותינו שהאופנים נמצאים בעולם המעשה. בתוך העולם של עשייה שבו אנחנו נמצאים יש לנו ארבעה גלויות, ומכאן מה הם חלים? מכאן האופנים שהמה נקראים גלגלים שמעמידים את מציאות הגלות.

הגלויות שהם בבל, מדי-פרס, ואדום - כולם היו גלויות בחוץ לארץ. אמנם גלות יון היה גלות בארץ ישראל, בזמן של הבית שני שהיו ישראל על אדמתם. ישנה גלות שמוציא את בני אדם מחוץ לארץ, שזה היו הגלויות שבחוץ לארץ, וישנה גלות שונה שהיא בתוך ארץ ישראל, וזה היה גלות יון. ברור שהגלויות של חוץ לארץ שורשים בגלות שהיה בארץ ישראל.

בפנים אחרת, שורש הגלויות היה יון, שזה יסוד הרוח של הקליפה. ואיפה שורש הגלות בהרוח של יון? עצם כך שיש מרכיב בלי כסא, זה גופא תפיסה של הגלויות. מצד מדרגת כסא הכבוד, הכסא לא נע. יש אבחנה שהכסא יורד למדרגת המרכיב כבה ששם האופנים, אבל מצד מדרגת הכסא כשלעצמו, הוא עומד במקומו, הוא לא בגולגל. מדרגת מעשה מרכבה מגלה אפשרות של נע ממקום למקום. המרכבה שמגלה תנועה - זה לא מדין יסוד הרוח, אלא מגלה תנועה מכאן של מציאות הגלגלים. וזה סוגיא חדשה לגמרי של תנועה.

מהו הארבע גלויות, שהם תוהו ובוהו וחושך על פני תהום? להבין ברור, כל גלות היא שהתנועה לא חלה מכאן הרוח. ועל זה נאמר מפורש בסיפא דקרא, "ורוח אלוקים מרחפת על פני המים". אם היה מתגלה שהתנועה בכל הארבע גלויות חלה מכאן הרוח אלוקים אז לא היה חל גלות.

השורש של תחילת הגלות היה בירידת יוסף למצרים, "ויוסף הורד מצרימה", ונאמר שם "איש אשר רוח אלוקים בו", וגם יוסף מוציאם ממצרים [על ידי עצמות יוסף]. אילו לא מתגלה שהתנועה בארבע גלויות יסודה היא ברוח, על זה נאמר "ורוח אלוקים מרחפת על פני המים - זו רוחו של משיח".

ומה רוחו של משיח מגלה? שהתנועה של הארבע גלויות לא היתה תנועה כפשוטו אלא תנועה מכאן הרוח. אבל איך מציייר המציאות של הארבע גלויות כשלעצמם? הארבע גלויות מצייירים שהתנועה היה מצד האופנים, שהם גלגלים - ולא תנועה מצד רוח.

תנועת האופנים - תנועה מצד יסוד העפר

תנועה כזו נקרא - התנועה של יסוד העפר.

("רוח אלוקים מרחפת על פני המים" מגלה שמה שנראה שלנו שהתנועה היא תנועה כשלעצמה, בעומקה היה מצד יסוד הרוח, רק שבגלות זה נראה כתנועה מצד האופנים, הגלגלים.)

המציאות של גלות בנויה על כך שיש הסתר על התפיסה שהתנועה חלה מצד יסוד הרוח. יש רוח ועפר, וכאשר מתגלה רוח

אתיידע", וזה מקום שהוא למעלה מהשגת המוחין. יש לנו נגיעה עה בחלק המוח וחלק האויר שבמוח, וכן יש לנו נגיעה והשגה בחלק התחתונה של הגולגולת, אבל החלק שלמעלה מהגולגולת הוא למעלה מהשגה.

ברור שהכח של יון היה "להשכיחם את תורתך", שכחה וחרשך שורשם חד - מהיכן היה להם כח זו להשכיחם מתורתך? כנגד החכמה של המוח יש שטות, כנגד האויר יש חושך, וכנגד החלק התחתון של גולגולת יש גלגל-גלות של יון - וכנגד החלק העליון של הגולגולת, מתגלה כח שהוא למעלה מן השגה, ושם מתגלה "להשכיחם את תורתך". זהו ארבעת החלקים של שורש שכחת התורה.

'תכלית האדם שנדע שלא נדע', זה העמדת התכלית לפני שהגענו לתכלית, זה הקדמת אי-ידיעה לידיעה, וזה מעמידה השכחה של דברי תורה. זה כח הגלגל של יון שמתנגד במקום של אי ידיעה.

שתי אופנים של תנועה - של רוח ושל גלגלים

אבל ביתר חידוד.

המשנה באבות אומרת, "ראה גולגולת אחת שהיה צף על פני המים". יש כאן נקודה יסודית מאד.

יסוד הרוח מניע כל דבר בעולם. התנועה מניע כל דבר בעולם וזה מיסוד הרוח. המים יורדים מכאן תנועת יסוד הרוח, והאש עולה מכאן תנועת הרוח. כל גלגל בעצם מעמידה אפשרות להתנועה בלי תנועת הרוח. ודאי שבדקות גם מונח כאן הרוח, אבל למשל אם משימים דבר עגול במקום שאינו ישר, הדבר מתגלגל והוא לא עומד על עמדו. הצורת העיגול שלה מעמידה את כח התנועה שלה.

וזה בעצם שורש של תנועה חדשה שלא מגיעה מיסוד הרוח, ונקרא תנועה טבעית. זה הקליפה העמוקה כנגד יסוד הרוח - זו קליפת יון.

יש ארבע גלויות, ואיפה שורשם? הגדרנו בכללות שגלות יון היא כנגד יסוד הרוח. הגלויות הם דבר שמתגלגל. יש שרפים, חיות, ואופנים. יחזקאל הנביא קורא האופנים "גלגלים", שהם אופני מרכבתו. כמה אופנים יש במרכבה על דרך כלל? יש ארבעה אופנים, כנגד הכסא שיש בה ארבע רגלים שהמה עומדים על עמדו, יש ארבעה גלגלים במרכבה.

על מעשה מרכבה אמרו חז"ל במסכת חגיגה, ארבעה נכנסו לפרדס וראה אותה. זה מגלה בעומק את הארבעה גלויות. בתוך הארבעה שנכנסו לפרדס, היה את העליון מהם שהיה רבי עקיבא שיצא בשלום, והיה את התחתון ביותר מהם שהיה אחר, שנפל רח"ל אל צד הקליפה. ושם השורש של גיחזי, עבד של אלישע. שמו של אחר היה אלישע בן אבויה, והאלישע הזו נעשה רח"ל ל"בנו של יון" כמו שאמרו חז"ל.

מצד תנועה של גלגלים, בעומק זה תנועה של יסוד העפר.

זה בעצם התפיסה של תנועת השמש, הכדור הארץ, וכל הגלגלים, שכולם נעים, והם נעים מדין אופנים, שהם גלגלים. כך נראה תנועתם, ולא ניכר בתנועתם שזה מגיעה מ"רוח אלוקים המרחפת על פני המים". כל המציאות תנועת הגלגלי שמים, זו תנועה של מערכת הגלגלים, וזו תפיסת הגלויות שמונחת בגלגלים. זו תפיסת תנועת הגלגלים, שיוצרת תפיסה של הסתר.

ומצד כך, במבט של אמת, העפר כשלעצמה לא מתנועה, ומה שמגיעה אותו זה הרוח. אבל כאשר מתגלה תפיסה של אופנים, מתגלה תנועה שמגיעה מעפר כשלעצמה. זה נקרא תנועה של אופנים. העולם של עשייה נקרא עולם של יסוד העפר, ויש בו כביכול תנועה כשלעצמה - וזו תנועה של גלגלים.

וזה השורש העמוק לכפירה ולעבודה זרה, לעבוד החמה ולעבוד הלבנה ושאר עבודות הללו. זה נובע מתפיסת התנועה שקיימת בבריאה זולת יסוד הרוח, מצד הגלגלים כשלעצמם.

תפיסת מרכבה ואופנים

רבותינו אומרים, מובא בראב"ד ועוד, האופנים נקראים אופנים כי הם מראים פנים לכולם. עוד אופן ועוד אופן מראה עוד פנים לאדם.

לפי"ז למה הגלגלים של המרכבה נקראים אופנים? בהגדרה ברורה מאד, כל דבר יש לו את מקום עמדו, אין לך דבר שאין לו מקום - ומאיפה יש תפיסה שהדבר יכול לצאת ממקום למקום? איך יכול לנוע ממקום למקום - הרי זה לא מקומו? זה נובע מהתפיסה של האופנים שהם מראה עוד פנים, ולכן יכול להלך למקום אחר. אם האופנים היו מראים פנים אחד לבד אז לא יתכן לעולם שאדם יכול לזוז ממקומו. זה מקומו, זה שורש הוייתו, זה הפנים שהוא מגלה.

כידוע, כל לשון פנים נובע משתי לשונות. או מלשון פנים, ומצד כך זה מקומו ולא יכול לנוע. ומאיך, פנים מלשון פונה לזולתו. מאיפה יכול אדם להיות פונה לזולתו? פנים נקרא פנים בלשון רבים על אף שיש שהאדם יש לו רק פנים אחד, כי הפנים של האדם פונות לעוד מישהו. בכל תפיסת פנים שיש השתא, הפנים פונות יותר מאחד. אילו פנים היה רק תפיסת פנים ולא תפיסת פונה, אז בעומק כל פנים לא היה יכול להיות פנים בלשון רבים. אבל כיון שמתגלה שבכל דבר אין לו רק את הוויה של הדבר כשלעצמה אלא מתגלה אפשרות של פונה לזולתו, זה שורש הפנים.

וזה בעומק תפיסה שנקראת מעשה מרכבה. מרכבים שתי כוחות - ואיך מרכיבים שתי כוחות? בכל כח וכח יש לו את הגילוי של כח כשלעצמה, ואיך יש לו את הגילוי שהכח יכול להתחבר לזולתו? מצד מדרגת פנים, אפשר לחבר שני דברים.

ועל זה נאמר אצל משה רבינו "פנים בפנים דיבר ה' עמכם", החיבור בין הקב"ה לישראל כביכול הוא מכח כך "איך לא

אשא להם פנים", כמו שאומרת הגמרא, מברכין אפילו על זית וכביצה, כי הקב"ה לא ישא פנים ולא יקח שוחד, אבל הקב"ה נותן פניו לישראל שנא' 'ישא ה' פניו אליך' - איך מתגלה שהקב"ה מאיר פניו לישראל? הגילוי הזה נובע מכח התפיסה שנקראת מעשה מרכבה.

ברור שתפיסת מעשה מרכבה, ותפיסת אופנים - שורשם חד. האופנים הם אופני מרכבתו. המרכבה מרכיבה שני חלקים, ועל שם כך נקראת מרכבה, משורש המילה רכ"ב שהם שורשי האותיות הכפולות, כדברי המהר"ל כידוע, ומצד כך מונח בו התפיסה של הרכבה. מאיפה הכח להרכיב שתי כוחות? זה הגילוי שנקרא אופנים - שיש עוד פן ועוד פן.

אומרת הגמרא במסכת ערובין כידוע, אדם הראשון פירש מאשתו ק"ל שנה והוליד שדין ורוחין. מדוע הוא פירש דוק ק"ל שנה? שורש המילה פנים הוא פ"ן. כשהוא לא פירש מאשתו מה היה? היה חיבור, פנים בפנים. אבל כשהוא פירש מאשתו ק"ל שנה, נשאר רק פ"ן אחד. כאשר מצטרפים שני פנים, פעמיים פ"ן שוה בגמטריא ר"ס של העשר הוויות, "כי ס"ר לראות", זה נאמר במשה אצל הסנה, כל לשון פנה אותיות נפה, כי היא מנפה - היא מגלה הפנים שבדבר, זה מה שהיא מנפה בו. זה הניפוי, שמגלה הפנים שבתוך הדבר.

מעשה מרכבה מרכיב, מצרף. יש צירוף דבר במקומו, וזה מעשה מרכבה. והאופנים שבמרכבה - מה הם מגלים? מנסים לצרף את הדבר למקום אחר. וזה שורש תפיסת גלות. מעשה מרכבה כשלעצמה - זה הרכבת כוחות במקומם. אבל כאשר מתגלה אופנים במרכבה, שהיא צירוף של עוד פנים ועוד פנים - זה מגלה תנועה ממקום למקום. מחד, זה מגלה אופני מרכבה דקדושה, וכמו שנאמר במעשה מרכבה ביחזקאל. אבל מאידך, עד כמה שיש אפשרות לנוע ממקום למקום - זה מחדש תפיסה של אפשרויות לגלויות.

זה שורש לארבע גלויות של תהו ובוהו וחושך על פני תהום, שהם בבחינת ג"ל, גלגל, יון, מצד מדרגת אופנים - מצד האפשרות להרכיב שני דברים, וזה הרכבה ממקום למקום.

ברור שנקודה זו מתגלה ב"יפת אלוקים ליפת וישכון באהלי שם" - זה לא חיבור במקומו אלא חיבור ממקום למקום. יפת אלוקים ליפת וישכון באהלי שם זה מדין ג"ל, להגלגל למקום אחר. אבל ביתר חידוד השתא, יש גלגול למקום אחר מחמת שהגלגל מתגלה מדין האופנים, לא מדין המעשה מרכבה כשלעצמה. כי האופנים יכולים להעתיק דבר ממקום למקום.

גילוי ה'רוח אלוקים' בנר חנוכה - נגד רוח דקלקול של יון

הדין של הדלקת נר חנוכה שהיא 'איש על פתח ביתו' - זה מבחץ, על מנת להאיר החוץ. בלשון התורה יש גדרי רשויות, ארבע רשויות, שיש בתוכם רשות הרבים ורשות היחיד וכו'. אבל נר חנוכה מגלה גילוי חדש, שהיכן מדליקים - בביתו,

והוא מאיר לבחוף.

יתר על כן, שורש הדלקת נר חנוכה כדברים הידועים של הרמב"ן ועוד, מה שנאמר "שלך גדול משלכם" אצל אהרן, שעל ידי "והיטיבו את הנרות" בבית המקדש, ממשיכין את הנר לדורות זה נר חנוכה וזה מתחיל ממקום המקדש ויוצא לביתו של כל אדם ומשם יוצא לרשות הרבים. אז מה עומק ההארה? שההארה מתפשטת ממקום הארתו למקום שמתפ"ט שטת לחוף.

בנר חנוכה נאמר דין "לראותם בלבד", שורש המילה של ראייה הוא ר"א, שזה ראשי תיבות רוח אלוקים. היפוך האר"בע גלויות של תוהו ובוהו וחושך על פני תהום, הרוח אלוקים מגלה התיקון של כל הגלויות, על ידי כח הראייה בנר חנוכה "לראותם בלבד" וזה מתגלה נגד גלות יון, שהוא הגילוי של הרוח אלוקים.

אמרו בחז"ל, בזוהר הקודש, שאלמלא האיר הקב"ה את רוחם של הכהנים וכו', זה הגילוי של הרוח, שמגלה שהרוח הוא רוח אלוקים.

אמרו חז"ל, לא כל מה שיושב ועוסק בתורה מחכים, שנא', "רוח היא באנוש נשמתי ש-די תבינם". כלומר, מכח אותו רוח שנמצאת - האדם מחכים.

יון - תנועה בתפיסת הרכבה

יש מעשה בראשית, ויש מעשה מרכבה. כוחות כשלעצמם נקרא ראשיות, וזה נקרא מעשה בראשית. ואיך מרכיבים את אותם כוחות - זה נקרא מעשה מרכבה. אלו הם ההגדרות הש"רשיות של מעשה בראשית ומעשה מרכבה.

התורה נקרא ראשית, ה' קנני ראשית דרכו, ישראל נקראים ראשית, בראשית בשביל ראשית, בשביל שני ראשיות נברא העולם - בשביל התורה שנקרא ראשית ובשביל ישראל שני קרא ראשית. הכח המתפשט מתוך אותו ראשית - זה הכח לאחר מכן להרכיב את אותם כוחות.

איפה יון נוגע? יון נוגע בההרכבה של הכוחות. שם היא נמצאת. יון בגמטריא גלגל, כי הם מגלה גלגלים, האופנים - ועל ידי כן יון מגדירה מעשה מרכבה כדבר מתנועע ממקום למקום.

ושם בעצם נקודת המלחמה.

מרכבה ואופנים - בצד הקלקול ובצד הקדושה

הארבע גלויות הם גלות ממקום למקום. אבל גלות יון זה גלות במקומם - בארץ ישראל, והיו להרבה שנה. כל גלות ענינה שיש לכל דבר את המקום שלו, וכשהדבר לא נמצא במקום שלו, זה נקרא גלות. אבל גלות יון מגלה עומק יותר של גלות. גלות יון מגלה שעצם כך שהגלגלים נמצאים במקומם, זה נקרא גלות.

יון בגמטריא גלגל, כי יון מגלה שגם לפני התנועה, עצם כך שיש להדבר כח להתגלגל - זה עומק כח הגלות שנמצא בו.

בלשון אחרת והיינו הך, עצם כך שיכולים לנוע מפנים אחת לפנים אחרות - יש בזה שני תפיסות. יש ע' פנים לתורה שבכ"ת וב' פנים לתורה שבעל פה. יש ע' פנים לתורה שבכתב, כלומר ע' גבולים דקדושה, ומי שיוצא מאותם גבולים דקדושה, שזה יציאה מע' פנים, הוא "מגלה פנים בתורה שלא כהלכה". יש תפיסה של גלגל, ויש הרכבת כוחות, ויש גלגול ממקום למקום.

כשיצאו ממצרים, בני ישראל לא היו נימולים, ולא היו יכולים למול במדבר מפני הסכנה שלא היה בו רוח צפונית כמו שאמרו חז"ל, אבל לאחר מ' שנה כשהגיעו לגלגל, אז נמולו ויצאו מ"חברת מצרים עליכם", יצאו מקליפת מצרים. הכח שמתגלה בגלגל היה, שיצאו ממצרים והגיעו לארץ ישראל ושם הושלם הסרת הערלה - כאשר דבר נמצא במקומו וזהי אבחנה של מר"כבה כשלעצמה, וכאשר דבר נע ממקום למקום הוא יכול לנוע למקום שהוא ראוי לנוע שם וזה נקרא אופנים דקדושה, זה ע' פנים לתורה, אבל כאשר הדבר מתנועע למקום שאינו ראוי לנוע שם, זה נקרא מגלה "פנים בתורה שלא כהלכה".

ביציאת מצרים אמר פרעה, "ראו כי רעה נגד פניכם" - זה נקרא רוח רעה, ששורה על האדם ומניע את האדם למקום שהוא רע. היפוך ראה באות א' שזה ר"א שזה ראשי תיבות רוח אלוקים, יש רוח רעה באות ע'. ולהיכן מוליכה אותו? למקום שאינו ראוי להתגלגל. פרעה ראה כי יש רעה נגד פניהם, הוא תופס שהם לא יזכו ליכנס לארץ ישראל. אם יוצאים מצרים ולא באים לארץ ישראל, זה נקרא שהרוח מוליך אותם למקום שאינו מקומם, וזה נקרא רוח רעה.

אבל כאשר מלים אותם כשהכניסו לארץ ישראל והיה להם דם ברית בכניסתם, נמצא שהרוח מוליך אותם למקומם הראוי היה רוח דקדושה ולא רוח רעה. יציאת כלל ישראל ממצרים, וכניסתם של כלל ישראל לארץ ישראל - ההרכבה הזו נקרא מרכבה דקדושה, ואופנים דקדושה.

פרעה רדף אחריהם עם מרכבתו ואופניו - וזה היה בצד הקל"קול. אבל בצד הקדושה, יתגלה מרכבה ואופנים דקדושה.

מרכבתו של פרעה ואופניו, שהם מרכבה ואופנים דקלקול - טבעו בים, וזה מגלה מרכבה ואופנים דקדושה. היפוך של ה"עגלי יפיפיה של מצרים" שהיה עגלה בצד הקלקול, מתגלה העגלה בצד הקדושה, ומתגלה התיקון להעגלים ששלח יוסף ליעקב בירידתו למצרים. ומכח כך, כשבאו לארץ ישראל והם נימולים בגלגל, זה מגלה גלגל דקדושה, היפוך עגלי יפיפיה של מצרים שהם שורש יון שהוא גלגל בצד הרע.

עומק כח יון להתנגד על גולגולת דקדושה - ושני מהלכי תיקון

זה העומק של גלות יון גם עם חלק העליון ביותר של הגולגור

לקץ. זה נקרא גולגולת. זה לא יציאה מגלות, אלא צירוף של גאולה וגלות.

ולכן נקרא גולגולת מלשון גלגל - גם ג"ל של גלות וגם ג"ל של גאולה. שמה מתגלה, מחד כפשוטו, הרוח אלוקים - שזו רוחו של משיח. "רוח אפינו משיח ה'", שעל זה אמרו רבותינו שזה קאי על "אשר אמרנו בצילו נכסה הגוים".

אבל הגאולה השלימה יהיה אף למעלה מכך. אז יתגלה האחדות של עפר ורוח, וזה יתגלה שני התנועות יחד - תנועה מצד רוח ותנועה מצד עפר. זה עומק תפיסת גולגולת.

בתפיסה של השתא, התנועה היא מכח רוח. ותנועה של עפר היא שורש הגלויות. אבל כאשר יהיה צירוף של רוח ועפר, "וייצר את האדם מן האדמה ויפח באפיו נשמת חיים ויהי לנפש חיה - לרוח ממלא", ולעתיד לא יתגלה הקלקול של "רוח האלוקים תשוב, והגוף ישוב לעפרו", אלא יתגלה אחדות רוח ועפר על ידי תחיית המתים - ועל זה אומרים חז"ל שרוח שהפילה את הצלם היא רוח שהחיה את המתים.

רוח כזו היא רוח שמצטרפת לעפר, עד התפיסה שלא רק הרוח מניע את העפר, והתנועה היא מכח הרוח, והעפר מתנועע מכח הרוח - אלא, מתגלה אז שני אבחנות של תנועה יחד. וזה הסוד של גולגולת. זה גולגולת דקדושה.

עומק קליפת יון - גלות התנועה

וזהו העומק בדברי חז"ל, אחת רוח שתיים רוח, רוח מרוח זה שני רוחות. כלומר - זה שני תנועות. ואיפה השורש של השני תנועות? התנועה של רוח והתנועה של עפר - שורשם בגולגולת. הקליפה של האחדות של נשמה וגוף, שהיא צירוף בין רוח ועפר, היא הקליפה שנקרא יון שהוא בגמטריא גלגל. זה יון שמפריד הצירוף בין רוח לעפר. ומצד כך, קליפת יון הוא התראות שאין צירוף של שני תנועות יחד, של רוח ועפר. ויתר על כן, קליפת יון מגלה שהתנועה של רוח נמצא בגלות אצל התנועה שמתגלה מצד עפר.

יפת אלוקים ביפת וישכון באהלי שם - זה מצד ברכתו של נח, אבל כשהברכה הזו ליפת נהפכת לקללה אצל שם, מה מתגלה? ששם גולה למקום של יפת. לא שיפת מגיע לאהלי שם, אלא שבכניסת יפת לאהלי שם, שם הופך להיות בגלות. זה עומק שגלות יון נמצא כשישראל במקומם בארץ ישראל, שה' ברכה של "יפת אלוקים ליפת וישכון באהלי שם" הופך להיות גלות.

גלגל החוזר - תפיסת גלות יון

ואיפה השורש לגלות כשנמצאים במקומה?

כמו שחידדנו עד השתא, כל כח התנועה, כל דבר שנע במקום למקום - זה יכול להיות או תנועה מכח רוח, או תנועה מכח עפר.

לת. הזכרנו שיש ארבעה חלקים בקליפת יון. יון מגלה שטות, היפוך החכמה קדושה של מוח ישראל. יון גם מגלה חושך, היפוך האוירה שנקרא אור י', של מוח ישראל. יון מגלה כח גלגל נגד הגולגולת דקדושה בחלק התחתון שלה. וגם יון מתנגד לחלק העליון של הגולגולת שהוא למעלה מהשגת המרחק, שנקרא רישא דלא אתיידע, תכלית הידיעה שנדע שלא נדע.

משה אמר לפרעה "ואנחנו לא נדע מה נעבוד את בוראנו עד בואנו שמה". איפה כתוב גולגולת פעם ראשונה בתורה? אצל המן שירד במדבר כתוב "עומר לגלגלת", וזה התגלה בראשית יציאתם ממצרים, צורת המאכל שירד להם היה באופן של עומר לגלגלת - לפי מה שמתגלגל, בזמן שהם התגלגלו במדבר, העומר לגלגלת היה שיעור האכילה בזמן שתגלגלו. מהו גלגלת בעומק? זה ג"ל ג"ל ת', דבר שמתגלגל ומתגלגל עד בחינת האחרית שצריך להגיע. זה נקרא גולגולת דקדושה.

"תכלית הידיעה שנדע שלא נדע" - תכלית זה בחינת ת', בחינת האחרית, תכלית של הכל - וההתחלה הוא א', והאחרית הוא ת' - כשמתגלה גולגולת, זה דבר שמתגלגל ומתגלגל, ובסוף יגיע להיכן? לתכלית שלו. על זה נאמר 'תכלית הידיעה שנדע שלא נדע'. זה גולגולת דקדושה. ומצד כך, זוהי תנועה שלמעלה מהרוח. ומהי גולגולת דקדושה? זה מה שהמשנה במסגת אבות אומר, "ראה גולגולת שהיה צף על פני מים", זה גולגולת בבחינת גלגל החוזר בעולם, שהוא עונש של מדה כנגד מדה.

"רוח אלוקים מרחפת על פני המים" - זה צד העליון של הרוח דתיקון. יש ארבע גלויות, גלגלי האופנים שהם תנועה וגלגול ממקום למקום שאינו ראוי - והתיקון לכך הוא יסוד הרוח. זה המהלך הפשוט. אבל המהלך יותר עליון הוא, כאשר מתגלה הצירוף של הגלות והגאולה יחד - אז נראה איך שהכל היה גולגולת.

יש מציאות של גלות לעצמה ויש מציאות של גאולה לעצמה, וכל זמן שאנחנו נמצאים בגלות, זה במהלך של גלות לגאולה, גלות לגלות, וחוזר חלילה. מצרים היה גלות, ואחר מכן נגאלו ממצרים. ואחר מכן התגלגלו לבבל, ומשם נגאלו, ואחר מכן היה גלות פרס-מדי וכו'. אבל כאשר נשלם כל הגלויות כולם, אז מה יתראה? צירוף של גלות וגאולה יחדיו.

השתא התפיסה הוא יציאה מגלות וכניסה לגאולה, אבל שורש גלות מצרים שהיא שורש ארבע גלויות, ושורש יציאה ממצרים שהיא השורש להגאולה הגמורה שנאמר עליו "כימי צאתך ממצרים אראנו נפלאות" - מתגלה שהיציאה היא באופן של גולגולת, שרואים איך שהדברים מתגלגלים ומתגלגלים עד הסוף היכן הוא מגיעה.

סוד גולגולת דקדושה לעתיד - אחדות רוח ועפר

על אותו משקל נאמר, יעקב אבינו ביקש לגלות להם את הקץ, ויש בזה כמה אבחנות, ופנים אחד הוא, שיעקב רצה להראות להם איך נראה הדבר שמכל הגלגולים יחדיו בסוף מגיעים

אבל מאידך, כאשר מתגלה מדרגה של דבר שלא נע ממקומו, אז בזה מונחת בעומק את הביטול המוחלטת של הקליפה של יון, שהיא הגלות שמונחת בתוך ארץ ישראל עצמה.

מצד כך, יון הוא בגמטריא גלגל, מלשון גלגל האופנים של המרכבה, ויש בזה פנים של שורש שאר הגלויות שהם יוצאים ממקומם, וזה אבחנה אחת של גלגל. ויש פנים של גלגל שבא להפקיע האופנים של המרכבה - ואז הם מגלים כביכול מרכיב שאין בו אופנים, והמרכבה נשאר במקומה ואינו מתנועע.

זה מגלה האבחנה הנקראת "כסא". וכאן השורש לאבחנה של כסא של הקב"ה, שעתיד להתגלות בשלימות מכח הגלות של יון.

תיקון הרוח דקלוקול השלם - על ידי גילוי הכח שאין בו תנועה

הגלות של יון - כנגדם מדליקים נרות חנוכה, ששורשם בשמן זית שיוצאים מן ה"עלה זית טרוף בפייה". זה בחינת זית, ז', שבע. אבל השמן שיוצא ממנו הוא בחינת שמונה, ח'. אלו הם דברי רבותינו והם ידועים מאד.

האבחנה של גאולה שהוא כנגד גלות יון הוא, בבחינת "משמני הארץ יהיה שמניך", הארץ תמיד בבחינת שביעי ולא במדרגת שמיני, "הארץ נתנה לבני אדם" - הארץ שהוא מקום הבחירה של האדם. השמן שיוצא מהזית הוא בחינת "משמני הארץ" הוא האבחנה של הארץ שעומדת במקומה ואינה מתנועעת. זה עומק הכח של "משמני הארץ" כנגד גלות יון.

הגילוי תפיסת רוח הוא שהרוח מניעה כל דבר. אבל השורש שהיא למעלה מתפיסת רוח היא הגילוי שאין תנועה כלל.

יש את התנועה שמצד חסר. ולמעלה מכך, יש את התנועה מצד שעשוע. ולמעלה מכך יש את המציאות שהיא למעלה מן התנועה כלל.

הקליפה שמונעת את אותו תנועה בעומק, זה מה שמתגלה בקליפת יון. מצד כך, הגילוי שבדבר הוא בעומק למעלה מן הרוח.

גילוי אור הגנוז בחנוכה - גילוי החושך היסודי שמגלה את ה"אחד"

זה למעלה מבחינת "לראותם בלבד" של נר חנוכה - והכח הזה נקרא "רוח אלוקים". המילה "לראותם" יש בו ראשי אותיות ר"א, שיש בו ראשי תיבות ר'וח א'לוקים.

באבחנה יותר גדולה מכך, מצד גלות יון מתגלה החושך היסודי די דקדושה [עיין רמב"ן בראשית א, א], שהיה לשלשה ימים שהכל עומד באותו מקום - גילוי של דבר שתמיד עומד במקומו. ומצד כך, חוזר ומתגלה אורו יתברך בשלימות.

אבל בעומק יותר, מתגלה בכוחה של יון שזה גלות במקומה, שלא נותנת אפשרות לתנועה להתגלות מצד עפר. ובעומק יותר, היא מקבילה התנועה של עפר מדין גלגל, וזה הופך דבר שעומד במקומו למציאות של גלות. וזה חדות נוספת של גלות יון.

האבחנה הפשוטה של גלות יון הוא כמו שביארנו עד השתא, שזה מובן הפשוט של גלגל. אבל בעומק יותר, בכל גלגל שחוזר בעולם, הדבר חוזר להמקום הראשון שבו הוא נמצא, ומצד כך עומק הקליפה של יון היא, שאם כלל ישראל נמצאים בגלות אז הם צריכים לחזור מהגלות למקומם בארץ ישראל, וא"כ לאיפה חוזרים הגלות? אל הארץ ישראל עצמו. זה גלות יון.

בכל הגלויות שישנם, אחריה תבוא גאולה. בני ישראל יצאו ממצרים ואחרי כן נגאלו, ירדו לגלות בבל ואחרי שבעים שנה חזרו. זוהי אבחנה של גלגל חוזר בעולם. ואם היו בגלות בארץ ישראל והם עתידים לחזור עליה, עד שמכיר אותו גלגול שחזר זר בעולם, גלגל בגמטריא יון, אם הוציאו אותם מארץ ישראל א"כ הם יודעים שעתידים לחזור - כיון שכל גלות אחריה תבוא גאולה - אבל לאיפה חוזר הגלות? הגלות יחול בתוך ארץ ישראל עצמה.

וזה העומק השלם של גלות מצד רוח.

יש בחינה של רוחות רעות, כמו רוח טומאה, רוח סערה, וכן רוחין ושדין, כל שורשי קלקולי הרוח שנמצאים בעולם. הכח של יון שמתגלה בכח הגלגל זוהי האבחנה שכל דבר שמתגלה גל חוזר למקומו. ועל זה חלה הקליפה של יון.

התיקון כנגד קליפת יון

לפי"ז מה עומק התיקון שלה?

כמובן יש את גילוי הרוח התחתונה כפשוטה, ועל ידי זה מתגלה כח התנועה. אבל בעומק יותר, אם מתגלה דבר שעומד במקומו, בהכרח מונח כאן הגילוי של הקב"ה. כי אם כל דבר עומד על מקומו מעיקרא - אז הקב"ה עדיין נמצא כאן.

זה האופן העמוק שבגלות יון מתגלה שעדיין השכינה לא יוצאת ממקומה ועדיין היא נמצאת במקומה. זה מגלה שיש כאן גלות ועדיין השכינה עומדת במקומה. וזה השורש דשורש לכך שמעיקרא האור אין סוף של הקב"ה היה ממלא את הכל והוא לא גלה ממקומו. זה עומק הגילוי שמתגלה.

מחד, גלות יון מגלה שורש הקלקול שזה הגלגול שחוזר בעור, לם, אז הגלות נמצאת במקומה, ואז אין אפשרות ישראל לחזור למקומם - כי הרי הם נמצאים כאן בארץ ישראל. ונאמר "יפת אלוקים ליפת וישכון באהלי שם" - זה היה ברכה וגם קלקול. ברור מהי צד הברכה, אבל הקלקול בזה הוא, שמתגלה בתוך ארץ ישראל גלות על אף שהם נמצאים במקומם.

אור שהוא לא גנוז, אז זה אור שאפשר לראות איתה בו לדב־רים אחרים. מה זה המושג שנקרא אור גנוז? לכאורה אם האור גנוז, לא מאיר כלל. זה ההבנה פשוטה. אבל בודאי האור הגנוז מאיר - רק שאי אפשר לראות איתה שום דבר. זה נקרא אור הגנוז. אור שהוא לא גנוז, אם אני שם אותה בחדר, האור משמש אותי ואני יכול לקרוא. אבל האור שנקרא אור הגנוז משתמשים איתו רק לשם האור עצמו. זה תורה שהוא למעלה מתפיסת ו'.

האור הגנוז לא מתחילה ב"יהי אור" שהוא מעשרה מאמרות שנברא העולם. זה היה רק גילוי של האור. האור כבר התחיל קודם לכן, ב'בראשית שלאו מאמר הוא', בתורה שקדמה לעו־לם. ובעומק יותר, האור התחיל בעצם אמונתנו בה' ית'.

... האור של יום ראשון היה במדרגת ראייה שמיעה ריח וטעם*, אבל אני לא יכול להשתמש באור הזה. (זה מדרגת נר חנוכה, ש"אין לנו רשות להשתמש בהם - אלא לראותם בלבד." יכול לראותו, אבל לא להשתמש בו בחוש המישוש.) על דברי תורה אומרים חז"ל, 'ודאשתמש בתגא - חלף', וזה כשהאדם משתמש ב'תגא' לעצמו, אבל כאשר הוא משתמש לתורה במדרגת מצוות, זה לתשמיש הלכתחילה, שעל זה נאמר 'גדול תלמוד שמביא לידי מעשה'. אבל זה לא מצד השתמשות, אלא שכל ההשגה בדבר בא מהחוש המישוש שלנו, שיכול להשיג את הדבר. דבר שהחוש המישוש לא יכול להשיג אותו - זה לא במדרגה של האי עלמא.

הרמב"ן אמר על אריסטו היוני שכל דבר שלא היה יכול למשש אותו, הוא הכחישו. כל מה שלא השיג שקיים בחוש המישוש - הוא בא להכחיש אותו. כי כל מדרגת האי עלמא הוא שכל דבר צריך להעתיק אותו לחוש המישוש. זה תפיסות חוש המישוש, שהאדם מוכן להשיג דבר רק אם הוא יכול למשש אותו, וזה מישוש מלשון שימוש, 'שם' - 'מש'. ולכן נקרא שמש, שמה שנמצא 'שם' - אני רוצה למשש. "לא ימש מתוך האהל" - מה שהוא שם אני רוצה למשש אותו, להפוך אותו מ'שם' ל'מש'. זה תפיסת שמש, שימוש - מלשון מישוש. (מסדרת 'דע את תורתך - חיבור לתורה')

זה האור של חנוכה, שכידוע מרבתינו ששורשו באור הגנוז לצדיקים לעתיד לבוא.

"ויהי ערב ויהי בקר יום אחד" - ראשון לא נאמר, אלא 'אחד'. ראשון זה ביחס למעשה בראשית ומעשה מרכבה, שיש שנים ויש שלישי, אבל ראשון לא נאמר אלא "אחד". כלומר, מתגלה ה'אחד' הגמור, 'הוא ראשית, והוא אחרית'.

זה אורו יתברך, שאין לו סוף, שעדיין נשאר וממלא את הכל, באופן שוה. (דע את מידותיך מהות המידות 088 רוחו של משיח - חנוכה)

דליקה - צירוף גאווה וענוה

סוד ענג, שיש בתוכו אות ע' אות ג'. ע' וג' - זה ענוה וגאווה. נ' - זה כח ההפכים, כידוע, סוד נון המתהפכת בפרשת ויהי בנסוע הארון, כח ההפכים מתחבר לשער הנון. מהי עונג? כח הנ' שמחבר את הגאווה ואת הענוה גם יחד - זה בעצם סוד התענוג השלם. בצירופם גם יחד, מתגלה הן שלימות הגאווה והן שלמות הענוה יחד. כאשר צירפנו אותם יחד, זוהי בעצם המציאות השלימה

סוד דליקה, שהוא בגמטריא "גאווה וענוה" יחד. זה הדליקה השלימה, וכמו שנאמר 'הציץ עליו בעל הבירה וראה בירה דולקת'. דליקה בגמטריא גאווה וענוה יחד. כשצירפנו את הגאווה והענוה גם יחד, נעשה האחדות השלימה בין הגאווה והענוה, שהיא השלימות של גאווה דקדושה. (דע את מידותיך מהות המידות 089 אש - גאווה)

אין לנו רשות להשתמש בהם אלא לראותם בלבד - תפיסת אור הגנוז

על נר חנוכה נאמר 'אין לנו רשות להשתמש בהם, אלא לראותם בלבד' - כלומר, אל תשמש בנר חנוכה לשם איזה דבר, אלא צריך לתפוס תפיסה של דבר העומד לעצמו.

התפיסה זה לא מוגבל לאור שהוא שורש הכל כמובן. דברים אלו מבוארים להדיא בדברי רבותינו. וזה תפיסה שנקראת 'אור הגנוז'. מחד, היכן האור נגזר? אומרים חז"ל 'אור שברא הקב"ה ביום הראשון, גנוז לצדיקים לעתיד לבוא - והיכן גנוז? בתורה'. עומק הדבר - באיזה תורה גנוז אותה? בתורה שקדמה לעולם. האור נגזר במקום שהיא מעבר מהמקום שממנה בא, כי אין גונזים דבר באותו מקום שהיא נמצאת, אלא גונזים הדבר במקום פנימי יותר. האור נברא ביום הראשון, ואי אפשר לגנוז אור הזה ביום הראשון שהוא מקומו, אלא איפה גונזים אותו? במקום שקדמה לו. האור נגזר במקום הקודם ליום הראשון - בתורה שקדמה לעולם.

כאשר האדם משתמש היום בתורה שנקראת 'תורה אור', הוא משתמש כל פעם בתורה לשם הדברים היוצאים מהתורה. כל

* ויש שמנו חוש ה'דיבור' במקום חוש ה'טעם'. [הן טעם והן דיבור באים מהפה]

שיחה: 'טמאו את היכל קדשך' - טשטוש הדיעות בעולם התורה

בבית הכנסת באמצע תפילה. אבל: "באו גוים נחלתך, טמאו את היכל קדשך!" הם טמאו את ההיכל עצמו, ובתוך זה מונח

שטמאו את הבתי כנסיות ובתי מדרשות. ומצד כך, המושכל הפשוט של כל יהודי שחי בדור דידן הוא טמא, לא טהור. כי כל האויר הוא מקום של טמא.

ברור שיש טומאה בחוץ וברחובה של עיר ובשוק, אבל "טמאו את היכל קדשך", הרי שהדיעות נמצאים בתוך הבית המדרש, בתוך מקום מקדש מעט, דעות אלו רובם נשתבשו ונעקרו מדרג כי אבותינו ראשונים כמלאכים ונעשה גלות דעתה של התורה.

כל אדם ואדם, זולת יחידי סגולה שנשתמרו ודבקים בפך שמן הטהור, ברוב דיעותיהם של גם אלו שנמצאים בתוך בתי כנסיות ובתוך בתי מדרשות, רוב דיעותיהם מהיכן יונקת? מ"באו גוים נחלתך, טמאו את היכל קדשך".

מי שלא עמל ומתייגע למצוא אותו פך שמן אחד חתום בחות' מו של כהן גדול, שזה דעת האמת - הוא לא רואה את זה, והוא לא מבין את זה.

מה נקודת הקושי? אם היה ברור שזה גלות, ושהגלות לא נמ' צאת רק בחו"ל אלא גם בא"י, גם בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, אז האדם היה מתייגע וחוקר ודורש והיה מתפלל ובוכה לפניו ית' שיברר ויזכך את דעתו. אבל כאשר נראה לאדם שהגלות נמצא רק בחוץ, אבל בפנים 'לבם בריא להם כאולם', וברור לאדם כשהוא מתפלל בבתי כנסיות או לומד בבית המדרש שיש לו דיעות על דא ועל דא, והוא סובר שהדיעות שלו הם אמת, ורק אלו שנמצאים בחוץ טועים - אבל מי שמרגיש שהוא נמצא בבית מדרש והוא טועה בעצמו שהדעת שלו היא דעת אמת, זה עומק הגלות שנמצאים בה, שנשתבשו כל הדיעות כולם.

אם נבוא ונפרט את עומק שיבוש הדיעות שיש, הזמן יכלה והדברים לא יכלו. אבל צריך להבין דבר אחד. בעומק הגלות שאנחנו נמצאים, אין איתנו יודע עד מה זמן הקצוב של סוף הגלות, אבל בינתיים הם כבר הצליחו לעקור את כל ההסתכ' לות של עולם התורה. הם לא רק הצליחו לגזור גזירה על ממון, שזה היה גזירה חיצונית מאד, "ויגע בכף יריחו" - בתמכין דאורייתא'. אלא, עיקר עומק הגלות היא מה ששיבשו כל דיעות של כל עמלי התורה, זעיר שם זעיר שם, עוד מעט ועוד מעט, וסוף דבר, נעקר הדיעה ישרה שנמסרה לנו מדור לדור, מאב לבן, מרב לתלמיד, ממשה מהר סיני לכל דור ודור. עד שהגענו למצב שהמושכלות הפשוטים של דורות לפנינו, "צאי לך בעקבי הצאן", לראות האמת - כבר הדבר נעלם ונסתר.

כל אדם שנולד בדורינו, אפילו בתוך עולם התורה, הוא תינוק שנשבה בתוך האומות. בתוך עולמה של תורה, הדיעות של אמת הלכו ונטשטשו, באופן שכמעט לא רואים נקודת אמת,

מתוך השיחה הנורא של חנוכה 048 מהות גלות יון בימינו (נמסר בשנת תשע"ה). שורות אלו הם מבערך 15:35

רוב קומת כנסת ישראל נמצא חוץ מא"י וזה סוג אחד של גלות אבל סוג שני של גלות הוא גלות ערב רב שכוללת כל הגלויות, גם גלות יון. ומצד כך כמו שהיו "בימים ההם בזמן בזה", כך

בימים אלו רח"ל ממש "באו גוים נחלתך, טמאו את היכל קדשך, טמאו כל השמנים, ולא מצאו אלא פך שמן אחד בחותם כהן גדול", פך הזה היה בתוך הקרקע כדי שלא יהא בטומאה היסט כמ"ש התוס', כלומר הפך השמן האחד היה בה' עלם גמור. כשחוזר השתא תוקף הגלות של גלות ערב רב, הרי שחוזר גלות יון. "טמאו כל השמנים" - זה התוצאה, זה התולדה זה הענף, זה לא השורש. אלא השורש הוא: שהם טמאו את כל הדיעות כולם!

כשמבינים היטב את הדברים שנאמרו השתא, אז מבינים המצב שנמצאים בו עכשיו. אנחנו בכלל כל הגלויות כולם, אבל בפרטות גם בגלות יון תוך ארץ ישראל, אבל זה לא רק ברחובה של עור ולא רק בשוק, ולא רק בתוך פורקי עול שגוד' רים גזירות על יושבי אוהלים, "רבים ביד מעטים". אלא, אנחנו נמצאים בגלות יון של "טמאו את היכל קדשך". אם נכנסים להיכל ומטמאים כל השמנים, צריך להבין, זה לא רק ההיכל של אותו דור, אלא כל קומת הקדושה על הבתי כנסיות וכל הבתי מדרשות באותו דור המה בכלל "באו גוים נחלתך, טמאו את היכל קדשך". זה לא רק שטמאו את ההיכל בלבד, אלא הם הצליחו "לטמאות את היכל קדשך", כלומר הם הצליחו לטמאות את כל בתי כנסיות ובתי מדרשות. ויהודי שנכנס לבית הכנסת או לבית המקדש, המחשבה הטבעי שלו מטושטשת ואינה בהירה.

אומר הגר"א שאין לנו השגה באנשים שחיו בזמן הבית. אבל בערך למחשבה האמיתי, המחשבות שלהם נטשטשו. כלומר המושכל הפשוט של אדם פשוט באותו דור היה הפוך לגמרי מצורת המחשבה ממה שצריכה להיות, לולא המציאות של גלות יון.

כשאנחנו חיים בדור דידן, ערב רב, שכוללת גלות יון בתוכו - אנחנו נמצאים בגלות יון שהיא חלק אחד משאר גלויות אבל גם כתוספת לשאר גלויות כולם. זה העומק של הגלות, שהב' תי כנסיות ובתי מדרשות נאמר בהם רח"ל "באו גוים נחלתך טמאו את היכל קדשך".

אדם לומד תורה בבית המדרש ב"ה, או הוא מתפלל בבית הכ' נסת, והוא חושב וסובר שהוא לכאורה נמצא במקום "מקדש מעט", במקום בית ה', והטומאה נמצאת רק בחוץ. אבל בפנים, הרי הוא נמצא בבית המדרש, באמצע סוגיות דאביי ורבא, או

שיתיה הויה לנגדי תמיד

ולפנינו. קומת כנסת ישראל נשרפת. "הציצו אש בהיכל", הכל בוער! אולי בגשמיות יש מי שסובל יותר ויש מי שפחות, אבל ברוחניות, הם שרפו קדושת נשמות ישראל!

כל אחד חייב להתבונן האם הוא הולך בדרכי אבותינו כמו שהיו קודם לכן. הדברים שנאמרו הם מעט מזעיר של עומק הגלות של "באו גוים נחלתך טמאו את היכל קדשך". עומק הגלות היא שנשמתם של ישראל נשרפת יום ויום. אין מקום אחד שהוא נקי ופנוי. אפילו ההיכל בעצמו טמאו, לא רק טומאה חיצונית אלא טומאה שנכנסת ומטששת כל הדיעות מכף רגל ועד ראש. הכל טעון בדיקה, הכל טעון בירור.

צריך שנקודת האמת יהיה בוערת בלב האדם, שהוא יתפלל ויזעק עק להקב"ה מקירות לבו, "הצילני נא מהדור שאני נמצא! מהטור מאה שעוטפת את הכל שנמצאת בכל צד ובכל פינה! שאני זוכה לעבור את הדור, את הגלגול הזה, בדעה נכונה, עד כמה שיותר, עד ביאת משיח."

עד כמה שהאדם לא מרגיש עומק הגלות שבו הוא נמצא, הוא לא מבין שהציבור החרדי כבר התפורר ואינו. נשאר רק יחידים יראי שמים, איש לפי ערכו ולפי מהללו, אבל באו יונים ופרץ י"ג פירצות ונשאר הכל פרוץ רח"ל. כל מה שנשאר בדור דידן הוא, מה שהאדם קשר את עצמו באמת להרבש"ע.

מי שיקשור את עצמו לבוראו, בתוקף גדול במדרגת החשמונאים, במסירות של קדושה באמת, בחיבור אמיתי איליו ית' שמו, ואפילו אם יש נפילות ויש לכל אחד, אבל עדיין הוא עומד לפני ית' בעמל ויגיעה ותחינה וזעקה, מכח פחד מהמקום שבו הוא נמצא - זהו הכח ששמרתו.

ה' יזכה אותנו שהיום זה יהיה יום האחרון של סוף הגלות שלנו, יום קץ גלותנו, ביאת משיח צדקנו אמון. (חנוכה 048 מהות גלות יון בימינו)

אפילו בתוך עולם של התורה עצמו. דברי תורה בקדושתם קאי, כמ"ש הנפש החיים, ולעולם לא נאמר בהם טומאה, אבל בגילוי בנפשות של בני אדם, שם נעשה הסתר וטשטוש.

אם אדם לא לוקח את כל דיעותיו ומנסה לנתח אותם מראשיתם וכו' ולברר את כל חלקי הדיעות שיש לו, בהכרח שחל עליו שם 'מתיוונים' בדור דידן. הדברים הם חמורים, אבל, זוהי המציאות.

חייבים להבין ברור: אם בשני הדורות לפנינו היה שואה גשמיית, אנחנו באמצע שואה רוחנית, יום יום. והשואה הזו לא רק באלו שרה"ל עוזבים את עולמה של תורה ויוצאים לחוץ. אלא, השואה הזו הוא לאלו שנמצאים תוך בית המדרש. הדיעות נעקרו. קדושתם של ישראל כבה. הכל נעשה מכל הטשטוש של כל החיבור לראשי הערב רב, מהטשטוש בין עולם התורה לעולם החיצוני, אין גבול ואין שיעור למה שאפשר לעשות. אפשר לחבר עולם של תורה עם עולם של חוץ רח"ל. בחודשים הקרובים עוד פעם חוזר אותו שטן נורא לערב דעת בני אדם בראשי הערב רב, לערב ציבור חרדי עם מי שאינו חרדי!

איך אפשר להקים מפגלה של חרדי עם מי שאינו חרדי? תשובה לדבר - כי אין ציבור חרדי! הציבור החרדי כבר נגמר!

נשאר רק יחידים יראי שמים. הכל בטל, והכל חרב!

איך אפשר רדיו חרדי לערב בו כל הרשעים שיש, לרעיין גברים נשים כופרים מינים ועוברי ג' עבירות חמורות ולהחדיר את זה לתוך בתי ישראל, להחדיר את הכל?? כל קדושת ישראל נעלמת!

איך הולכים הנשים להמקומות שהם הולכים לעבוד?? צריך להבין שזה שואה! לא פחות מזה, למי שמרגיש קצת קדושה.

"טמאו את היכל קדשך!" מי שנולד לדור דידן הוא נולד בתוך שואה כפשוטו, לא פחות מזה וגם הרבה ממה שהיה בדור וחצי

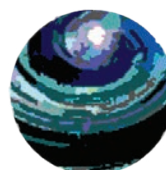
רח' הרב בלוי 33
לפרטים
052.763.8588
שיעור עץ חיים 21:05

שיעור שבועי ירושלים
אנציקלופדיה
עבודת ה'
יום ג' 20:30 בדיוק

משפ' אליאס
רח' קדמן 4
לפרטים
050.418.0306

שיעור שבועי חולון
אנציקלופדיה
מחשבה
יום ד' 20:30

יוצא לאור במיוחד לקראת חנוכה הבעל"ט

קונטרס

אאלפך חכמה

בלבבי משכן אבנה

אוצר האותיות

ערך אור

תורה לשמה

תורת שיעשועים

לא מונח כלל

חלק א': "אור" בהקשר לחנוכה

מועדים
תורה אור
כללי

עבודה
מחשבה
רל"א שערים
קבלה
ארמית

288 עמודים

אאלפך חכמה

ספרי מורנו הרב שליט"א

פירוש 'בלבבי משכן אבנה' על הספה"ק

מסילת ישרים (ג' כרכים)

דרך ה' - חלק א' אָזל

נפש החיים שער ד'

בעל שם טוב על התורה עם ספר 'להב אש'

ספרים וקונטרסים נוספים

ספר קול דממה דקה אָזל

בלבבי משכן אבנה - הכנה לשבת קודש אָזל

שאלות ותשובות - שאל לבי תשע"ח-תשע"ט

קונטרס וחי לעולם

תורת הרמז - על סדר הפרשיות אָזל

ספר ההתבודדות עם פירוש על המספיק לעובדי ה' -

פרק ההתבודדות

ספר עולם ברור

שער הגון חדש

פנימיות התורה

פירוש בלבבי משכן אבנה על פתחי שערים אָזל

פירוש בלבבי משכן אבנה על עץ חיים אָזל

פירוש בלבבי משכן אבנה על רחובות הנהר אָזל

פירוש בלבבי משכן אבנה על קל"ח פתחי חכמה אָזל

ספרים מתורגמים

ספר בלבבי משכן אבנה חלק א - בתרגום לאידיש אָזל

ספר בלבבי משכן אבנה חלק א - בתרגום לצרפתית אָזל

ספר בלבבי משכן אבנה חלק א - בתרגום לספרדית אָזל

ספר בלבבי משכן אבנה א - בתרגום לרוסית אָזל

סדרת בלבבי משכן אבנה

בלבבי משכן אבנה - ט' חלקים

בלבבי משכן אבנה על מועדי השנה (ב' כרכים)

בלבבי משכן אבנה על התורה - תשס"ו (ב' כרכים) אָזל

סדרת "דע את"

דע את עצמך - הכרת הנפש

דע את נפשך - בנין כוחות הנפש

דע את הרגשותיך - עולם ההרגשה

דע את מחשבותיך - עולם המחשבה

דע את דמיונך - עולם הדמיון

דע את נשמתך - גילוי הנשמה

דע את הויתך - גילוי הוית הנפש

דע את מנוחתך - מנוחת הנפש

דע את גאולתך - גאולת הנפש הפרטית

דע את ביתך - בנין הבית היהודי

דע את ילדיך - חינוך ילדים

דע את תורתך - דרכי לימוד חדש

דע את ביטחונך - ביאור דרכי הבטחון והשגתו

סדרת ארבעת היסודות

דע את מידותיך - מהות המידות - יסוד העפר אָזל

הכרה עצמית והעצמת הנפש

ארבעת היסודות - יסוד העפר - תיקון כח הריכוז

ארבעת היסודות - יסוד המים - תיקון כח התאוה

ארבעת היסודות - יסוד האש - תיקון כח הכעס

ארבעת היסודות - יסוד העפר - תיקון כח העצבות

Building A Sanctuary In The Heart, Vol. 1-2

Getting To Know Your Self

Getting To Know Your Soul

Getting To Know Your Feelings

Getting Ready For Your Redemption

Getting To Love Your People

Getting To Know Your Home

Bilvavi – On The Path Mesilas Yesharim

Bilvavi – On The Holy Days

Bilvavi – On The Parsha Bereishis-Shemos

Bilvavi – On The Parsha Vayikra-Devarim

Building Yourself – Gateway to Actualizing Your Potential

Gateways To Hashem For Today's Jewish Woman

Gateways to Revealing Hashem in Our Lives

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270